

2

Mały elementarz

PRZEWODNIK METODYCZNY

ROCZNE PRZYGOTOWANIE PRZEDSZKOLNE

mac
EDUKACJA

Mały elementarz

PRZEWODNIK METODYCZNY

listopad – grudzień

Autorki
Małgorzata Skrobacz
Wiesława Żaba-Żabińska

Projekt okładki
Tomasz Kozłowski

Ilustracja na okładce
Beata Zdęba

Redakcja merytoryczna
Wiesława Żaba-Żabińska

Redakcja językowa i korekta
Beata Pędziwilk

Skład i łamanie
Marek Zapala

Zagadki i rymowanki
Małgorzata Skrobacz
(s. 20, 23, 29, 32, 34, 35, 46, 47, 50, 60, 63, 64, 65, 69, 75, 77, 84, 93, 101, 107)

Wydawca oświadcza, że dołożył wszelkich starań, aby dotrzeć do wszystkich właścicieli i dysponentów praw autorskich.

Wszelkie prawa zastrzeżone. Kopiowanie publikacji w całości lub we fragmentach bez zgody wydawnictwa zabronione.

ISBN 978-83-7874-780-2

© 2017 Wydawnictwo JUKA-91

Wydawnictwo JUKA-91 Sp. z o.o.
ul. Jutrzenki 118
02-230 Warszawa
infolinia 800 650 300
www.mac.pl
www.juka.edu.pl

Spis treści

Rozkład materiału	4
--------------------------------	---

Listopad

I. Jesienne nastroje (karty pracy, cz. 2, s. 3–13)	18
II. W świecie teatru (karty pracy, cz. 2, s. 14–27).....	32
III. Znamy te baśnie (karty pracy, cz. 2, s. 28–39)	43
IV. Tutaj rosły paprocie (karty pracy, cz. 2, s. 40–55).....	58

Grudzień

I. Urządzenia elektryczne (karty pracy, cz. 2, s. 56–69)	70
II. Nadchodzi zima (karty pracy, cz. 2, s. 70–81).....	84
III. Święta, święta... (karty pracy, cz. 2, s. 82–96).....	96

Oznaczenia:

 – zajęcia wynikające z zadań programowych

 – zajęcia wynikające z realizacji treści wychowania zdrowotnego

LISTOPAD, TYDZIEŃ I				
Treści programowe	Tematy tygodni	Dzień tygodnia	Temat dnia	Aktywność i działalność dziecka
1	2	3	4	5
Uczymy się czytać <i>Elementarna nauka czytania</i> – rozpoznawanie liter drukowanych – małych i wielkich. Poznajemy przyrodę <i>Jesień</i> – obserwowanie zmian zachodzących w przyrodzie późną jesienią, występujących zjawisk atmosferycznych, np.: padającego deszczu, mgły, obniżającej się temperatury, skracającej się długości dnia – wyjaśnianie roli wody w życiu ludzi i zwierząt – wyjaśnianie zjawiska krążenia wody w przyrodzie. (<i>Nasze przedszkole. Program edukacji przedszkolnej wspomagający rozwój aktywności dzieci, Grupa MAC S.A. 2017, s. 36, 52, 53, 54</i>).	Jesienne nastroje	1.	Odgłosy padającego deszczu	- Wprowadzenie litery i: małej i wielkiej, drukowanej i pisanej. - Zabawy badawcze i dźwiękonaśladowcze – <i>Jaka jest woda?</i>
		Numery obszarów z podstawy programowej:		
		2.	Wędrowki kropli wody	- Słuchanie opowiadania H. Bechlerowej <i>Jedna srebrna kropla</i>. <i>Późna jesień</i> – malowanie połączone z przyklejaniem pokruszonych, suszonych liści różnych drzew.
		Numery obszarów z podstawy programowej:		
		3.	Jesienna pogoda	- Zabawa badawcza <i>Co pływa? Co tonie?</i> - Nauka piosenki <i>Jesień – jesieniucha</i>.
		Numery obszarów z podstawy programowej:		
		4.	Zagadki o jesieni	- Zabawa dydaktyczna <i>Tworzenie części wspólnej zbiorów</i>. - Rozwiązywanie zagadek tematycznie związanych z jesienią.
		Numery obszarów z podstawy programowej:		
		5.	Co można robić w czasie jesiennej szarugi?	- Słuchanie wiersza M. Majewskiego <i>Listopadowe listy</i>. <i>Drzewa w listopadzie</i> – malowanie jesiennej przyrody techniką <i>mo-kre w mokrym</i>.
		Numery obszarów z podstawy programowej:		

LISTOPAD, TYDZIEŃ I

Cele ogólne	Cele operacyjne	Karty pracy, cz. 2.	Zajęcia ruchowe
6	7	8	9
– zapoznanie z literą i: małą i wielką, drukowaną i pisaną – poznanie właściwości fizycznych wody	Dziecko: – rozpoznaje i nazywa literę i: małą i wielką, drukowaną i pisaną – wymienia właściwości fizyczne wody	s. 3, 4, 5, 6, 7	• Ćwiczenia poranne – zestaw IX (ułożone przez autora). • Zabawy ruchowe: <i>Tańczące krople deszczu, Małe kropelki i duże krople, Pod parasolem, Polecenia</i> (ułożone przez autora). • Zabawa ruchowa z ćwiczeniami oddechowymi – <i>Wirujące kropelki</i> (ułożona przez autora). • Zabawa orientacyjno-porządkowa <i>Pada deszcz</i>. • Ćwiczenia gimnastyczne – zestaw III (ułożone przez autora).
I 1, I 5, I 8, III 4, III 8, III 9, IV 2		s. 8	
– zapoznanie ze zjawiskiem krążenia wody w przyrodzie – poszerzanie doświadczeń plastycznych poprzez łączenie ze sobą różnych technik plastycznych	– wyjaśnia, na czym polega zjawisko krążenia wody w przyrodzie – łączy w pracy plastycznej różne techniki		
I 1, I 5, I 8, III 4, III 8, III 9, IV 2, IV 8, IV 19		s. 9, 10	
– wykonywanie prostych doświadczeń – rozwijanie umiejętności wokalnych	– wyciąga wnioski z prostych doświadczeń – śpiewa piosenkę		
I 1, I 5, I 8, III 4, III 8, III 9, IV 2, IV 7		s. 11	
– wyznaczanie części wspólnej zbiorów – rozwiązywanie zagadek: wzrokowych, słuchowych i słownych	– tworzy zbiory przedmiotów, uwzględniając dwie cechy jakościowe – rozwiązuje zagadki		
I 1, I 5, I 8, III 4, III 8, III 9, IV 2, IV 15, IV 18		s. 12, 13	
– zapoznanie z nazwą aktualnego miesiąca – przybliżenie techniki <i>mokre w mokrym</i>	– wymienia nazwę aktualnego miesiąca – maluje jesienne drzewa z zastosowaniem techniki <i>mokre w mokrym</i>		
I 1, I 5, III 4, III 8, III 9, IV 2, IV 8			

LISTOPAD, TYDZIEŃ II

Uczymy się czytać <i>Elementarna nauka czytania</i> – rozpoznawanie liter drukowanych – małych i wielkich – tworzenie sylab z poznanych liter i ich odczytywanie W świecie sztuki. Teatr <i>Udział w przedstawieniach teatralnych</i> – oglądanie przedstawień teatralnych dla dzieci w teatrze – poznanie wystroju teatru (kasa, widownia, scena, kurtyna) oraz ludzi tam pracujących (aktor, reżyser, scenograf) – dzielenie się swoimi odczuciami na temat obejrzanego przedstawienia – przygotowanie przedstawień wybranych baśni poprzez przydzielenie ról, przygotowanie scenografii i akcesoriów. (<i>Nasze przedszkole</i>. Program edukacji przedszkolnej wspomagający rozwój aktywności dzieci, Grupa MAC S.A. 2017, s. 36, 64, 65).	W świecie teatru	1.	Królewskie korony	• Wprowadzenie litery t: małej i wielkiej, drukowanej i pisanej. • Zorganizowanie w sali kącika teatralnego.
			Numery obszarów z podstawy programowej:	
		2.	Z wizytą w teatrze	• Wycieczka do teatru.
			Numery obszarów z podstawy programowej:	
		3.	Chcemy być aktorami	• Słuchanie wiersza J. Kulmowej <i>Po co jest teatr?</i> • Wykonywanie kukiełek do kącika teatralnego.
			Numery obszarów z podstawy programowej:	
		4.	Poznajemy zapis cyfrowy liczby 4	• <i>Maski teatralne</i> – kształtowanie pojęcia liczby 4; poznanie jej zapisu cyfrowego. • Wykonanie afisza informującego o przedstawieniu dla młodszych kolegów.
			Numery obszarów z podstawy programowej:	
		5.	Nasze występy	• Prezentowanie młodszym koleżankom i kolegom wierszy wybranego autora, np. Doroty Gellner.
			Numery obszarów z podstawy programowej:	

LISTOPAD, TYDZIEŃ II

– zapoznanie z literą t: małą i wielką, drukowaną i pisaną – zachęcanie do zabaw w teatr	Dziecko: – rozpoznaje i nazywa literę t: małą i wielką, drukowaną i pisaną – współtworzy kącik teatralny	s. 14, 15, 16, 17, 18	• Ćwiczenia poranne – zestaw X (ułożone przez autora). • Zabawa ruchowa <i>Jak aktorzy</i> (ułożona przez autora). • Zabawa ruchowo-naśladowcza <i>Naśladujemy aktorów</i> (ułożona przez autora). • Ćwiczenia gimnastyczne – zestaw III (ułożone przez autora).
I 1, I 5, I 8, III 4, III 8, III 9, IV 2			
– zapoznanie z teatrem jako miejscem sztuki i kultury	– kulturalnie zachowuje się w teatrze	s. 19	
I 1, I 5, I 8, III 4, III 8, III 9, IV 2			
– rozwijanie mowy – rozwijanie umiejętności łączenia ze sobą różnorodnych materiałów w pracy plastycznej	– wyrażnie wypowiada zaproponowany tekst – wykonuje kukielkę z wykorzystaniem różnorodnych materiałów	s. 20	
I 1, I 5, I 8, III 4, III 8, III 9, IV 2, IV 8			
– zapoznanie z zapisem cyfrowym liczby 4 – wykonywanie wspólnej całości z elementów	– rozpoznaje i nazywa cyfrę 4 – wykonuje wspólnie afisz teatralny	s. 21, 22, 23, 24, 25, 26	
I 1, I 5, I 8, III 4, III 8, III 9, IV 2, IV 3, IV 8, IV 15			
– inscenizowanie utworów wybranego autora – zachęcanie do sprawiania innym przyjemności	– prezentuje wybrane utwory literackie z podziałem na role	s. 27	
I 1, I 5, I 8, III 4, III 8, III 9, IV 2			

LISTOPAD, TYDZIEŃ III

Interesujemy się książką <i>Wzbudzanie zainteresowania literaturą:</i> – słuchanie wierszy, opowiadań, baśni polskich i zagranicznych autorów – odpowiadanie na pytania dotyczące utworu literackiego – recytowanie, indywidualnie i zespołowo, wierszy. Uczymy się czytać <i>Elementarna nauka czytania</i> – rozpoznawanie liter drukowanych – małych i wielkich – tworzenie sylab z poznanych liter i ich odczytywanie – czytanie wyrazów o prostej budowie fonetycznej. (<i>Nasze przedszkole. Program edukacji przedszkolnej wspomagający rozwój aktywności dzieci, Grupa MAC S.A. 2017, s. 34, 36).</i>	Znamy te bajki	1.	W świecie baśni	• Wprowadzenie litery d: małej i wielkiej, drukowanej i pisanej. • Zabawy z bohaterami znanych baśni – <i>Świat baśni</i>.
		Numery obszarów z podstawy programowej:		
		2.	Wiemy, jak powstaje książka	• Historyjka obrazkowa <i>Jak powstaje książka</i>. • Wykonanie w grupach książeczek z ilustracjami do znanych dzieciom bajek (lub wymyślonych przez nie).
		Numery obszarów z podstawy programowej:		
		3.	Dbamy o książki	• Wykonywanie zakładek do książek. • Zabawy przy piosence <i>Miś Uszatek</i>.
		Numery obszarów z podstawy programowej:		
		4.	Baśniowe figury geometryczne	• Zapoznanie z figurą geometryczną – prostokątem. • Układanie baśniowych postaci z papierowych figur geometrycznych.
		Numery obszarów z podstawy programowej:		
		5.	Czy można zgubić imię?	• Słuchanie opowiadania T. M. Massalskiej <i>O dziewczynce, która zgubiła swoje imię</i>. • Ćwiczenia słuchowe – <i>Wokół baśni</i>.
		Numery obszarów z podstawy programowej:		

LISTOPAD, TYDZIEŃ III

– zapoznanie z literą d: małą i wielką, drukowaną i pisaną – rozpoznawanie bohaterów baśni	Dziecko: – rozpoznaje i nazywa literę d: małą i wielką, drukowaną i pisaną – wymienia bohaterów znanych baśni	s. 28, 29, 30, 31, 32	• Ćwiczenia poranne – zestaw XI (ulożone przez autora). • Zabawa ruchowa <i>Krasnoludki i olbrzymy</i> (ulożona przez autora). • Ćwiczenia gimnastyczne – zestaw III (ulożone przez autora).
I 1, I 5, I 8, III 4, III 8, III 9, IV 2, IV 4			
– zapoznanie z etapami powstawania książki – zachęcanie do tworzenia własnych książeczek	– wymienia etapy powstawania książki – tworzy w zespołach własne książeczki	s. 33, 34	
I 1, I 5, I 8, III 4, III 8, III 9, IV 2, IV 8			
– rozwijanie sprawności manualnych – rozwijanie muzykalności i szybkiej reakcji na sygnał dźwiękowy	– wykonuje zakładkę do książki z zastosowaniem różnych technik – określa kierunek linii melodycznej piosenki	s. 35	
I 1, I 5, I 8, III 4, III 8, III 9, IV 2, IV 3, IV 7, IV 8			
– zapoznanie z nazwą i cechami prostokąta – tworzenie własnych kompozycji z wykorzystaniem figur geometrycznych	– rozpoznaje i nazywa prostokąt – układa sylwety baśniowych postaci z wykorzystaniem figur geometrycznych	s. 36, 37	
I 1, I 5, I 8, III 4, III 8, III 9, IV 2, IV 3, IV 8, IV 11, IV 12			
– rozwijanie mowy – rozwijanie słuchu fonematycznego	– odpowiada na pytania dotyczące opowiadania – dzieli słowa na sylaby i na głoski	s. 38, 39	
I 1, I 5, I 8, III 4, III 8, III 9, IV 2, IV 4, IV 19			

LISTOPAD, TYDZIEŃ IV

Uczymy się czytać <i>Elementarna nauka czytania</i> – rozpoznawanie liter drukowanych – małych i wielkich – tworzenie sylab z poznanych liter i ich odczytywanie – czytanie wyrazów o prostej budowie fonetycznej. Poznajemy przyrodę <i>Zima</i> – poznanie historii powstania węgla kamiennego, jego właściwości – poznanie wybranych zwierząt (dinozaury) i roślin (np. olbrzymie paprocie) występujących w tamtym okresie. (<i>Nasze przedszkole. Program edukacji przedszkolnej wspomagający rozwój aktywności dzieci, Grupa MAC S.A. 2017, s. 54</i>).	Tutaj rosły paprocie	1.	Kiedy żyły dinozaury?	• Wprowadzenie litery k: małej i wielkiej, drukowanej i pisanej. • <i>Jak żyły dinozaury?</i> – rozmowa na temat czasów prehistorycznych.
		Numery obszarów z podstawy programowej:		
		2.	Dlaczego dinozaury wyginęły?	• Poznanie przypuszczalnych przyczyn wyginięcia dinozaurów – słuchanie opowiadania nauczyciela. • <i>Świat dinozaurów</i> – wykonanie pracy plastycznej z wykorzystaniem techniki batiku.
		Numery obszarów z podstawy programowej:		
		3.	Węgiel i sól	• Zabawy przy piosence <i>W kopalni</i>. • Zabawy badawcze – poznanie właściwości fizycznych minerałów: soli kamiennej i węgla kamiennego.
		Numery obszarów z podstawy programowej:		
		4.	Pięć dinozaurów	• <i>Dinozaury i liczby</i> – wprowadzenie zapisu cyfrowego liczby 5. • Wykonanie kart matematycznych.
		Numery obszarów z podstawy programowej:		
		5.	Węglowa rodzina	• Zabawy z wykorzystaniem wiersza M. Terlikowskiej <i>Węglowa rodzinka</i>. Zapoznanie z produktami pochodzącymi z węgla. • Rysowanie węglem drzewnym na temat <i>Górnicy przy pracy</i>.
		Numery obszarów z podstawy programowej:		

LISTOPAD, TYDZIEŃ IV

– zapoznanie z literą k: małą i wielką, drukowaną i pisaną – zapoznanie z wyglądem Ziemi w czasach prehistorycznych	Dziecko: – rozpoznaje i nazywa literę k: małą i wielką, drukowaną i pisaną – wypowiada się na temat roślin i zwierząt występujących w czasach prehistorycznych	s. 40, 41, 42, 43, 44	• Ćwiczenia poranne – zestaw XII (ulożone przez autora). • Zabawa ruchowa <i>Zamieniamy się w dinozaury</i> (ulożona przez autora). • Ćwiczenia gimnastyczne – zestaw III (ulożone przez autora).
I 1, I 5, I 8, III 4, III 8, III 9, IV 2, IV 4			
– zapoznanie z przypuszczalnymi przyczynami wyginiecia dinozaurów – zapoznanie z techniką plastyczną – batikiem	– wymienia przyczyny (prawdopodobne) wyginiecia dinozaurów – wykonuje pracę plastyczną z zastosowaniem poznanej techniki	s. 45, 46	
I 1, I 5, I 8, III 4, III 8, III 9, IV 2, IV 8			
– zapoznanie z wyglądem i brzmieniem kołatki – zapoznanie z właściwościami fizycznymi węgla kamiennego i soli kamiennej	– akompaniuje na kołatce do piosenki – wymienia właściwości fizyczne węgla kamiennego i soli kamiennej	s. 47, 48, 49	
I 1, I 5, I 8, III 4, III 8, III 9, IV 2, IV 7			
– kształtowanie pojęcia liczby 5 – wykonanie pomocy do zajęć	– posługuje się liczebnikami – głównymi i porządkowymi – w zakresie 5 – bawi się wykonanymi kartami matematycznymi	s. 50, 51, 52, 53	
I 1, I 5, I 8, III 4, III 8, III 9, IV 2, IV 8, IV 15			
– zapoznanie z produktami powstałymi wskutek chemicznej przeróbki węgla – rozwijanie sprawności manualnych	– wymienia produkty powstałe z węgla – wykonuje pracę plastyczną z wykorzystaniem węgla drzewnego	s. 54, 55	
I 1, I 5, I 8, III 4, III 8, III 9, IV 2, IV 8			

GRUDZIEŃ, TYDZIEŃ I

Uczymy się czytać <i>Elementarna nauka czytania</i> – rozpoznawanie liter drukowanych – małych i wielkich – tworzenie sylab z poznanych liter i ich odczytywanie – czytanie wyrazów o prostej budowie fonetycznej. Nasz kontakt z techniką <i>Doświadczenia konstytucyjno-techniczne</i> – bezpieczne korzystanie z wybranych urządzeń technicznych, np.: telewizora, komputera, odtwarzacza płyt kompaktowych – poznawanie, w sposób bezpośredni lub pośredni, różnych form zastosowania techniki w życiu ludzi (np. korzystanie z telefonu stacjonarnego lub komórkowego, komputera) – poznanie wpływu wynalazków, np. oświetlenia, na rozwój cywilizacji – poznanie współczesnych środków łączności: radia, telewizji, internetu. (<i>Nasze przedszkole</i>. Program edukacji przedszkolnej wspomagający rozwój aktywności dzieci, Grupa MAC S.A. 2017, s. 36, 66, 67).	Urządzenia elektryczne	1.	Do czego służy latarka?	• Wprowadzenie litery I: małej i wielkiej, drukowanej i pisanej. • Zabawy dydaktyczne – <i>Nasze rozmowy telefoniczne</i>.
			Numery obszarów z podstawy programowej:	
		2.	Do czego jest potrzebny prąd?	• Słuchanie wiersza W. Scisłowskiego <i>Katastrofa</i>. • <i>Telewizor</i> – wykonanie przestrzennej pracy plastycznej.
			Numery obszarów z podstawy programowej:	
		3.	Źródła energii	• Zabawy przy piosence <i>Domowe sprzęty elektryczne</i>. • Zabawa dydaktyczna <i>Jak powstaje energia?</i>
			Numery obszarów z podstawy programowej:	
		4.	Dawniej i dziś	• <i>W sklepie elektrycznym</i> – wprowadzenie znaków: =, >, <. • Zabawa dydaktyczna <i>Jak oświetlano pomieszczenia dawniej, a jak robi się to dziś</i>.
			Numery obszarów z podstawy programowej:	
		5.	Spotkanie z Mikołajem	• Wspólne wykonanie koktajlu z wykorzystaniem miksera. • Spotkanie z Mikołajem.
			Numery obszarów z podstawy programowej:	

GRUDZIEŃ, TYDZIEŃ I

– zapoznanie z literą l: małą i wielką, drukowaną i pisaną – rozwijanie umiejętności prowadzenia rozmowy telefonicznej	Dziecko: – rozpoznaje i nazywa literę l: małą i wielką, drukowaną i pisaną – prowadzi rozmowy telefoniczne	s. 56, 57, 58, 59	• Ćwiczenia poranne – zestaw XIII (ułożone przez autora). • Zabawa ruchowa <i>Podskocz lub kłaśnij</i>. • Zabawa ruchowa z elementem współzawodnictwa – <i>Zamiatamy</i>. • Ćwiczenia gimnastyczne – zestaw IV.
I 1, I 5, I 8, III 4, III 8, III 9, IV 2, IV 4		s. 60, 61, 62	
– zwrócenie uwagi na znaczenie prądu w gospodarstwie domowym – rozwijanie umiejętności łączenia ze sobą różnych materiałów	– wyjaśnia znaczenie prądu dla ludzi – łączy różne materiały plastyczne w celu wykonania pracy		
I 1, I 5, I 8, III 4, III 8, III 9, IV 2, IV 8			
– rozwijanie wrażliwości muzycznej i poczucia rytmu – poznanie różnych sposobów otrzymywania energii	– reaguje w odpowiedni sposób na różnice dynamiczne w piosence – wymienia różne źródła otrzymywania energii	s. 63, 64, 65	
I 1, I 5, I 8, III 4, III 8, III 9, IV 2, IV 7		s. 66, 67, 68	
– porównywanie liczebności zbiorów – zapoznanie ze sposobami oświetlania pomieszczeń dawniej i dziś	– stosuje znaki: =, <, > – wymienia źródła światła – dawne i dzisiejsze		
I 1, I 5, I 8, III 4, III 8, III 9, IV 2, IV 15		s. 69	
– zapoznanie ze sposobem wykonania koktajlu mleczno-owocowego – przyzwyczajanie do czynnego uczestniczenia w uroczystościach przedszkolnych	– wykonuje koktajl mleczno-owocowy – prezentuje wiersze i piosenki przed zaproszonym gościem		
I 1, I 5, I 8, III 4, III 8, III 9, IV 2			

GRUDZIEŃ, TYDZIEŃ II

Uczymy się czytać <i>Elementarna nauka czytania</i> – rozpoznawanie liter drukowanych – małych i wielkich – tworzenie sylab z poznanych liter i ich odczytywanie – czytanie wyrazów o prostej budowie fonetycznej. Poznajemy przyrodę <i>Zima</i> – obserwowanie zmian zachodzących w przyrodzie zimą; zwracanie uwagi na koloryt i piękno przyrody w zimowej szacie – poznawanie zjawisk atmosferycznych charakterystycznych dla zimy, nazywanie ich, np.: opady śniegu, szron, szadź, zawieje śnieżne – poznawanie wybranych właściwości fizycznych śniegu i lodu; zwracanie uwagi na zanieczyszczenia, które zatrzymują w sobie. (<i>Nasze przedszkole</i>. Program edukacji przedszkolnej wspomagający rozwój aktywności dzieci, Grupa MAC S.A. 2017, s. 54).	Nadchodzi zima	1.	Śnieg i lód	• Wprowadzenie litery y: małej i wielkiej, drukowanej i pisanej. • Zabawy badawcze – <i>Śnieg i lód</i>.
			Numery obszarów z podstawy programowej:	
		2.	Zima tuż-tuż	• Nauka wiersza B. Formy <i>Zima</i>. • Wykonywanie <i>śniegowych gwiazdek</i>.
			Numery obszarów z podstawy programowej:	
		3.	Świat w zimowej szacie	• Zabawy przy piosence <i>Jedźcie grudzień</i>. • Zabawa dydaktyczna <i>Czy znamy te pory roku?</i>
			Numery obszarów z podstawy programowej:	
		4.	Wypowiadamy się na temat zimy	• Zabawy pod hasłem <i>Bawimy się z bałwanem</i>. • <i>Opowiadamy o zimie</i> – tworzenie dłuższych wypowiedzi.
			Numery obszarów z podstawy programowej:	
		5.	Zima jest piękna	• Słuchanie opowiadania M. Czerkawskiej <i>W lesie białe</i>. • Malowanie na temat <i>Nadeszła zima</i>.
			Numery obszarów z podstawy programowej:	

GRUDZIEŃ, TYDZIEŃ II

– zapoznanie z literą y: małą i wielką, drukowaną i pisaną – przybliżenie właściwości śniegu i lodu	Dziecko: – rozpoznaje i nazywa literę y: małą i wielką, drukowaną i pisaną – wymienia wybrane właściwości śniegu i lodu	s. 70, 71, 72, 73	• Ćwiczenia poranne – zestaw XIV (ułożone przez autora). • Zabawy ruchowe: <i>Na saneczkach, Bałwanek</i> (ułożone przez autora). • Ćwiczenia gimnastyczne – zestaw IV (ułożone przez autora).
I 1, I 5, I 8, III 4, III 8, III 9, IV 2		s. 74, 75	
– pamięciowe opanowanie utworu literackiego – zapoznanie ze sposobem wykonania śniegowych gwiazdek różnymi technikami	– recytuje wiersz – wykonuje śniegowe gwiazdki z zastosowaniem różnych technik plastycznych		
I 1, I 5, I 8, III 4, III 8, III 9, IV 2, IV 8		s. 76, 77	
– umuzykalnienie dzieci – zwrócenie uwagi na oznaki charakterystyczne dla pór roku	– bawi się przy piosence – wymienia nazwy pór roku		
I 1, I 5, I 8, III 4, III 8, III 9, IV 2, IV 7		s. 78, 79, 80	
– rozwijanie orientacji przestrzennej – rozwijanie mowy	– układa papierowego bałwana względem siebie według poleceń nauczyciela – łączy krótkie zdania w dłuższe, prawidłowo używając spójników		
I 1, I 5, I 8, III 4, III 8, III 9, IV 2, IV 15		s. 81	
– rozwijanie mowy – rozwijanie umiejętności malowania na kartkach o różnej fakturze	– wypowiada się na temat oznak zimy – maluje na kartkach o różnej fakturze		
I 1, I 5, I 8, III 3, III 4, III 8, III 9, IV 2, IV 8			

GRUDZIEŃ, TYDZIEŃ III

Uczymy się czytać <i>Elementarna nauka czytania</i> – rozpoznawanie liter drukowanych – małych i wielkich – tworzenie sylab z poznanych liter i ich odczytywanie – czytanie wyrazów o prostej budowie fonetycznej. Nasze rodziny <i>Wzmacnianie więzów w rodzinie</i> – poznanie historii rodziny, jej rodowodu – kultywowanie tradycji, zwyczajów, np. związanych ze świętami Bożego Narodzenia, Wielkanocy – wzajemne okazywanie sobie uczuć, mówienie o nich – tworzenie wzajemnych relacji, opartych na szacunku, akceptacji i miłości. (<i>Nasze przedszkole. Program edukacji przedszkolnej wspomagający rozwój aktywności dzieci, Grupa MAC S.A. 2017, s. 24</i>).	Święta, święta...	1.	Nasza choinka	• Słuchanie wiersza T. Chudego <i>Idą święta</i>. • Ćwiczenia słuchowe – <i>Wokół choinki</i>.
		Numery obszarów z podstawy programowej:		
		2.	W oczekiwaniu na święta	• Nauka wiersza B. Lewandowskiej <i>Zanim przyjdzie Gwiazdka</i>. • <i>Papierowa choinka</i> – wykonanie choinki z wykorzystaniem techniki origami.
		Numery obszarów z podstawy programowej:		
		3.	Wigilijny stół	• Nauka piosenki <i>Grająca choinka</i>. • Słuchanie wiersza T. Kubiaka <i>Wieczór wigilijny</i>.
		Numery obszarów z podstawy programowej:		
		4.	Bombki i liczby	• Poznanie zapisu cyfrowego liczby 6. • Poznanie zwyczajów, tradycji związanych ze świętami Bożego Narodzenia w innych krajach europejskich.
		Numery obszarów z podstawy programowej:		
		5.	Życzenia świąteczne	• <i>Świąteczne życzenia</i> – układanie życzeń dla rodziców. • Wykonanie łańcuchów choinkowych.
		Numery obszarów z podstawy programowej:		

GRUDZIEŃ, TYDZIEŃ III

– rozwijanie mowy – przybliżenie tradycji i zwyczajów związanych ze świętami Bożego Narodzenia	Dziecko: – wymienia tradycje związane ze świętami – wypowiada się na temat świąt	s. 82, 83	• Ćwiczenia poranne – zestaw XV (ulożone przez autora). • Zabawa ruchowa z ćwiczeniami oddechowymi – <i>Fruwające gwiazdki</i> (ulożona przez autora). • Zabawa ruchowa <i>Niezwyczajne bombki</i> (ulożona przez autora). • Ćwiczenia gimnastyczne – zestaw IV (ulożone przez autora).
I 1, I 5, I 8, III 4, III 8, III 9, IV 2, IV 4		s. 84, 85, 86	
– rozwijanie pamięci słuchowej – stosowanie w pracy plastycznej techniki origami	– recytuje wiersz – indywidualnie i zbiorowo – wykonuje choinkę zaproponowaną techniką		
I 1, I 5, I 8, III 4, III 8, III 9, IV 2, IV 15			
– rozwijanie umiejętności wokalnych – zachęcanie do wypowiadania się na temat zwyczajów świątecznych związanych z Wigilią	– śpiewa piosenkę – wymienia zwyczaje świąteczne kultywowane w domu	s. 87	
I 1, I 5, I 8, III 4, III 8, III 9, IV 2, IV 7		s. 88, 89, 90, 91, 92, 93	
– kształtowanie pojęcia liczby 6 – przybliżenie zwyczajów związanych ze świętami Bożego Narodzenia w wybranych krajach	– rozpoznaje i nazywa zapis cyfrowy liczby 7 – wymienia zwyczaje świąteczne obchodzone w wybranych krajach		
I 1, I 5, I 8, III 4, III 8, III 9, IV 2, IV 16			
– utrwalenie znajomości własnego adresu – zapoznanie ze sposobem łączenia ze sobą różnorodnych materiałów	– podaje swój adres zamieszkania – wykonuje łańcuch na choinkę poprzez łączenie ze sobą różnych materiałów	s. 94, 95, 96	
I 1, I 5, I 8, III 4, III 8, III 9, IV 2, IV 19			

Tydzień I: Jesienne nastroje

Dzień 1. Odgłosy padającego deszczu

Cele ogólne:

- zapoznanie z literą **i**: małą i wielką, drukowaną i pisaną,
- poznanie właściwości fizycznych wody.

Cele operacyjne:

Dziecko:

- rozpoznaje i nazywa literę **i**: małą i wielką, drukowaną i pisaną,
- wymienia właściwości fizyczne wody.

Środki dydaktyczne: opowiadanie M. Zaremby *I jak igła*, znaczki z poznanymi figurami geometrycznymi (w różnych kolorach), obrazki parasoli, nagranie muzyki tanecznej, trójkąt, tamburyn, alfabet demonstracyjny, kartoniki z literami: **a, o, m, e, i**, ruchomy alfabet, sylwety kropelek, napis *woda*, plastelina, materiały do zabaw badawczych z wodą: przezroczyste pojemniki o różnych kształtach, woda, czajnik elektryczny, olej, lód, plastikowe talerzyki, sól, cukier, miski, drewniane klocki, tekturki, pojemniki na litery, karty pracy, cz. 2, s. 3, 4, 5, 6, 7.

Przebieg dnia

I

1. Zabawa matematyczna *Budujemy płot* – utrwalanie kolorów oraz nazw i wyglądu poznanych figur geometrycznych.

Nauczyciel rozdaje dzieciom znaczki w różnych kolorach, w kształcie poznanych figur geometrycznych: koła, kwadratu lub trójkąta. Ich liczba zależy od liczby uczestników, np. przy 24 dzieciach mamy znaczki w ośmiu kolorach, po trzy każdego kształtu. Po otrzymaniu znaczków dzieci określają ich kształt i kolor. Nauczyciel mówi, że dzieci będą *deskami*, z których będzie budować *płot*. Stając w pewnej odległości od dzieci, prosi o *zielone deski*. Troje dzieci ma znaczki w tym kolorze i to one ustawiają się obok niego. Kolejność nie ma znaczenia, a jedynym kryterium jest barwa. Potem potrzebuje żółtych *desek*. Dzieci z takimi znaczkami stają obok dzieci z zielonymi znaczkami. Następnie ustawiają się dzieci ze znaczkami w pozostałych kolorach, np.: brązowym, niebieskim, czerwonym, fioletowym... *Płot rozpada się*. Dzieci wymieniają między sobą znaczki, rozpoznają je, określają kształt i kolor, a nauczyciel buduje *płot* od nowa. Teraz są mu potrzebne *deski* z ozdobami w kształcie trójkątów. Dzieci, które mają takie znaczki, ustawiają się obok nauczyciela. Potem potrzebne są *deski* w kształcie kół i kwadratów. *Płot* ponownie *rozpada się*. Dzieci wymieniają się znaczkami między sobą. Określają, jakie kształty i kolory mają ich znaczki. Następnie rozpoczyna się budowanie *płotu* według nowego kryterium, np. *Nie mogą stać obok siebie deski mające ozdoby w tym samym kolorze; nie mogą stać obok siebie deski w tym samym kształcie*.

2. Karta pracy, cz. 2, s. 3.

Kolorowanie deszczowej mandali.

Ćwiczenia poranne – zestaw nr IX.

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Słońce świeci – deszcz pada*.

Nauczyciel przypina w różnych miejscach sali kilka obrazków parasoli. Kiedy dzieci usłyszą dźwięki tamburynu, poruszają się po sali, bo *świeci słońce*. Dźwięk trójkąta oznacza, że *pada deszcz*. Dzieci odszukują obrazki parasoli i przykucają w ich pobliżu (*chronią się przed deszczem*).

- Ćwiczenia dużych grup mięśniowych – *Grzyby rosną po deszczu*.
Dzieci wykonują przysiad z nisko opuszczoną głową, następnie powoli podnoszą się, przyjmując pozycję wyprostną, i układają z rąk nad głową kształt kapelusza grzybka.
- Skoki – *Spadające krople deszczu*.
Dzieci podskakują w górę, a następnie opadają do przysiadu.
- Ćwiczenia równowagi – *Spacer między kałużami*.
Dzieci maszerują na palcach z równoczesnym wysokim unoszeniem kolan – *omijają kałuże*.
- Bieg i podskoki – *Skaczemy przez kałuże*.
Dzieci biegają w różnych kierunkach sali. Na hasło *Kałuża* wykonują przeskoki z nogi na nogę, następnie zmieniają kierunek poruszania się i zabawa trwa dalej.
- Ćwiczenie uspokajające.
Dzieci maszerują po obwodzie koła w dwóch kołach współśrodkowych (przeciwnie kierunki poruszania się), jednocześnie rytmicznie wypowiadając tekst: *Kiedy deszczyk pada, kalosze zakładam. Obracam się wkoło* (wykonują wolny obrót wokół własnej osi) *i krzyczę wesóło: huraaa!* – wyskakują w górę z wymachem rąk, następnie zmieniają kierunek marszu.

II

 Wprowadzenie litery **i**: małej i wielkiej, drukowanej i pisanej.

1. Karta pracy, cz. 2, s. 4.

- Słuchanie opowiadania M. Zaremby *I jak igła*.

Atlas podniósł porzuconą pod płotem hulajnogę i oparł ją o pień jabłoni.

– *Przepraszam cię. To moja wina, że jesteś zepsuta. Naprawię cię i pomaluję.*

– *Dziękuję – szepnęła hulajnoga. – Tylko nie zapomnij.*

(Nauczyciel wyjaśnia sytuację z hulajnogą: kotek mknął na hulajnodze po ulicy, gdy nagle pojawił się samochód. Kotek wywrócił się na chodnik. Samochód zahamował. Na szczęście nic się nie stało, tylko od hulajnogi odpadło kółko, a kotek rozdarł spodenki).

– *Nie zapomnę – obiecał Atlas.*

Wrócił do domu. Zdjął porwane spodenki i sięgnął po igłę. Jednak ta ukuła go w łapkę i upadła na podłogę. Atlas sięgnął po drugą igłę, ale i ona zrobiła to samo. Na dodatek motek nici zsunął się ze stołu i potoczył po podłodze, a na nitkach porobiły się supelki. Zmęczony Atlas rozplakał się.

– *Placz! – syknęły igły. – Nie uporządkowałeś nas. Mówiłeś, że śpimy cały czas w wygodnym pudełku. Pamiętasz?*

– *Tak – zachlipał kotek. – Przepraszam.*

– *Powiedziałeś, że nici to próżniaki, bo tylko się toczą po podłodze – zaszemrały nici.*

– *Tak – przyznał ze skrucą Atlas. – Przepraszam. Jesteście mi potrzebne. Muszę zszyć podarte spodenki, bo mama będzie się gniewała. Jesteście bardzo pracowite. Przyznaję. Od dziś będę wiedział, że I oraz N to pracowite literki.*

– *Dobrze – zgodziły się igły. – Pomożemy ci. Ale musisz zapamiętać, że I jest dziewiątą literką alfabetu. Jest więc: A, B, C, D, E, F, G, H, I. (...)*

- Zaznaczanie na obrazku tego, co w swojej nazwie ma głoskę *i*.
2. Określanie pierwszej głoski w słowie *igła*.
Dzieci określają pierwszą głoskę, szukają słów, w których występuje ona na końcu i w środku.
 3. Analiza dźwiękowa słowa *igła*.
 - Układanie schematu i modelu.
 - Pokaz litery **i**: drukowanej i pisanej, małej i wielkiej, omówienie ich wyglądu, wskazanie różnic i podobieństw.

- Kreslenie litery **i** palcem po wzorze i w powietrzu.
- Układanie poznanych liter pod modelami słowa *igła (i, a)*.
- 4. Podawanie imion rozpoczynających się głoską *i*.
- Analiza dźwiękowa wybranego imienia – układanie schematu i modelu.
- Układanie poznanych liter pod modelem imienia.
- 5. Zabawa *Rozmowa liter*.

Dzieci dobierają się parami. Losują po jednej literze i przedstawiają się partnerowi jako wylosowana litera, dodając jeszcze jedno zdanie określające jej samopoczucie lub czynności, jakie będzie dzisiaj wykonywać, np. *Jestem mała litera m pisana. Mam dzisiaj dobry humor; Jestem wielka litera I drukowana. Pójdę dzisiaj na zakupy.*

6. Karta pracy, cz. 2, s. 5, 6.

- Dzielenie nazw obrazków na głoski. Łączenie ich z odpowiednią liczbą kropek.
- Rozwiązywanie rebusów.
- Czytanie sylab, połączeń litery **i** z poznаныmi literami.
- Czytanie – litera *i* jako spójnik.
- Otaczanie czerwonymi pętlami liter **i** – małych i wielkich. Liczenie ich i określanie, których jest więcej.

7. Karta pracy, cz. 2, s. 7.

- Pisanie liter **i** po śladach, a potem – samodzielnie (chętne dzieci).

 Zabawa ruchowa *Tańczące krople deszczu*.

Przy muzyce dzieci-kropelki tańczą indywidualnie, w parach lub w kilkusobowych zespołach. Mogą o tym decydować same dzieci lub nauczyciel, mówiąc, jak mają się poruszać, lub pokazując kartki z narysowaną na nich określoną liczbą kropelek.

 Zabawy badawcze i dźwiękonaśladowcze – *Jaka jest woda?*

1. Rozwiązanie zagadki.

*Dudni w studni, płynie w rzece,
z rynny kapie, z kranu ciecze.
Co to jest? Czy odgadniecie? (woda)*

2. Podanie przykładów wykorzystania wody.

Dzieci podają przykłady. Nauczyciel zapisuje je na papierowych *kropelkach*, które dzieci przyklejają wokół umieszczonego na tablicy wyrazu *woda*.

3. Zabawa badawcza *Poznajemy właściwości wody*.

Nauczyciel stawia przed dziećmi przezroczysty pojemnik z wodą.

Dzieci:

- opisują wygląd wody, podają jak największą liczbę jej określeń, np.: mokra, przezroczysta...
- przelewają wodę do przygotowanych naczyń o różnych kształtach – obserwują, co się z nią dzieje, dzielą się swoimi spostrzeżeniami (woda jest cieczą, można ją przelewać, przyjmuje kształt naczynia, w którym się znajduje),
- obserwują, co dzieje się z zimną wodą wlewaną (dzieci sprawdzają) do czajnika elektrycznego (woda się gotuje). Obserwują pojawiające się podczas gotowania bąbelki i unoszącą się parę (z bezpiecznej odległości),
- zastanawiają się, co stanie się z wodą wylaną na płaski talerzyk i włożoną do zamrażalnika lodówki. Po wykonaniu ćwiczenia sprawdzają, co się stało (woda zamarzła, zamieniła się w lód, zmieniła stan skupienia z ciekłego w stały),
- obserwują topnienie powstałego lodu (lód ponownie zamienia się w wodę),
- oglądają sól i cukier – rozpoznają i nazywają te substancje (za pomocą wzroku i smaku). Udzielają odpowiedzi na pytanie *Co stanie się z każdą z nich po wysypaniu do wody?*,

- obserwują wodę w dwóch takich samych przezroczystych pojemnikach, w których na powierzchnię wody w jednym z nich nauczyciel wylał cienką warstwę oleju. Pojemniki ustawione są w ciepłym miejscu, na parapecie okiennym albo w kącie przyrody (najlepiej na słońcu lub w pobliżu kaloryfera). Dzieci prowadzą ich obserwację (woda z pojemnika bez oleju zniknie, a z tego z olejem pozostanie w pojemniku).

Ukazanie dzieciom zjawiska parowania; zwrócenie uwagi na to, że olej uniemożliwił parowanie. Wyjaśnienie, dlaczego mokre ubrania wysychają.

4. Zabawa *Jakie dźwięki wydaje woda?*

Nauczyciel przygotowuje miski z wodą. Dzieci ustawiają się przy nich.

- *Pada deszcz* – dzieci uderzają dłońmi o powierzchnię wody: *chlap, chlap...*
- *Kapie woda* – słuchają opadania wody z mokrych dłoni: *kap, kap...*
- *Mieszkamy wodę* – poruszają rękami w wodzie: *chlup, chlup...*
- *Wlewamy wodę do wody* – nabierają wody w złożone dłonie, wlewają ją z niewielkiej odległości: *bul, bul...*
- *Wrzucamy klocki do wody* – wrzucają do wody drewniane klocki: *plusk, plusk...*

III

1. Zabawa dydaktyczna *Zbieramy litery* – utrwalanie poznanych liter: **a, o, e, m, i**, układanie z nich prostych wyrazów.

Nauczyciel rozkłada na dywanie kartoniki z poznanymi literami: pisanymi i drukowanymi. Na sygnał, dzieci zbierają kartoniki z literami, z których mogą ułożyć jakiś wyraz. (Nauczyciel wcześniej podaje, czy wyrazy mają być pisane, czy drukowane). Następnie nauczyciel sprawdza poprawność wykonania zadania. Podczas powtórzenia zabawy dzieci układają inny wyraz. Na zakończenie zbierają wszystkie litery i wkładają je do oznakowanych tą samą literą pojemników. Przy każdym pojemniku stoją wybrane dzieci, które sprawdzają poprawność wykonania zadania.

2. Modelowanie pisanych liter **i** z plasteliny, naklejanie ich na tekturkach.

Dzień 2. Wędrowki kropli wody

Cele ogólne:

- zapoznanie ze zjawiskiem krążenia wody w przyrodzie,
- poszerzanie doświadczeń plastycznych poprzez łączenie ze sobą różnych technik plastycznych.

Cele operacyjne:

Dziecko:

- wyjaśnia (ogólnie), na czym polega zjawisko krążenia wody w przyrodzie,
- łączy w pracy plastycznej różne techniki.

Środki dydaktyczne: opowiadanie H. Bechlerowej *Jedna srebrna kropla*, ilustracje do opowiadania, kawałek folii malarskiej, bębnek, kartoniki z rysunkami kropelek w różnych rozmiarach, nagranie muzyki, sylwetki kropelek z bibuły (zawieszane na nitkach), obrazki przedstawiające to samo miejsce wczesną jesienią i późną jesienią, paski bibuły w *jesiennych* kolorach, pokruszone, suszone liście różnych drzew, farby, pędzle, papierowe kropelki z poznanymi literami – pisanymi i drukowanymi, tamburyn, trójkąt, obrazki parasoli, plansza objaśniająca zjawisko krążenia wody w przyrodzie, gazety, klej, karta pracy, cz. 2, s. 8.

Przebieg dnia

I

1. Zabawa rozwijająca spostrzegawczość i umiejętność rozpoznawania kolegów z grupy – *Kogo ukryła jesienna mgła?*

Nauczyciel rozwiesza w sali kawałek folii malarskiej. Jedno dziecko odchodzi na bok, a za folię wchodzi wybrana osoba. Zadanie polega na odgadnięciu, kogo ukryła mgła, czyli kto jest schowany za folią. Jeśli dziecko odgadnie, następuje zmiana ról i zabawa toczy się dalej.

 Ćwiczenia poranne – zestaw nr IX (przewodnik, s. 18–19).

II

 Słuchanie opowiadania H. Bechlerowej *Jedna srebrna kropka*.

1. Słuchanie opowiadania z wykorzystaniem ilustracji.

Płynął sobie strumyk, nad strumykiem schylała się wierzbą, rosły kwiaty. A na jednym żółtym płatku jaskra leżała srebrna, błyszcząca kropka. Na pewno została tu po wczorajszym deszczu, ale tego sama nie pamiętała. Patrzyła srebrnym okiem w niebo, widziała jaskółki i motyle, słyszała, jak strumyk dzwoni po kamkach. Wydawało jej się to bardzo przyjemne.

– Jak dobrze musi być jaskółkom tam w górze! I motylom, co mogą fruwać z kwiatka na kwiatek. Chciałabym być motylem. Nie! Chciałabym dzwonić i pluskać jak strumyk!

Powiedziała to tak głośno, że usłyszała ją wierzbą.

Wierzbą była stara i pamiętała wszystkie wiosny, jakie ubierały ją w zielone liście, i wszystkie zimy, które targały ją za włosy. I знаła wszystkie melodie strumyka i piosenki letnich deszczów. Poruszyła liśćmi i zaszumiała:

– Będziesz tam, gdzie fruwać jaskółki, i fruwać będziesz jak motyle, i zadzwonisz jak strumyk po kamkach. Będziesz blisko i daleko, zobaczysz to, o czym ci się nigdy nie śniło.

– Zobaczą – szepnęła kropelka i poczuła, jak mocno grzeje słońce, jak ona sama zmienia się w coś lekkiego i przejrzystego i wędruje w górę. Była teraz wysoko – w puszystym obłoku. Widziała z bliska jaskółki fruujące pod niebem.

– Prawdę mówiła wierzbą – szepnęła mała srebrna kropelka.

Przestraszyła się, kiedy wiatr przygnał ciemne chmury. Chmury zabrały biały, puszysty obłok, zamruczały groźnie, zaświeciły błyskawicą. Lunął deszcz. Kropelka poczuła, że leci w dół, że spada, spada prosto do strumyka.

Płynęła teraz z wesołym pluskiem, mijala w biegu mokre trawy i kwiaty, skakała po kamkach.

Znowu przypomniała sobie starą wierzbą.

– Prawdę mówiła – zadzwoniła mała kropelka, przeskakując różowy kamk. – Ale dokąd zawędruję razem ze strumykiem?

– Do rzeki, do morza! – odpowiedział czyjś głos blisko na łące. To bociek, który znał i rzeki, i morze, bo zwiedził świat.

I strumyk wpadł do rzeki. Kropelka płynęła teraz szeroko rozlaną wodą, aż pewnego dnia zobaczyła mowy i statki.

– Morze – szepnęła. – To właśnie jest to, o czym mi się nigdy nie śniło, o czym mówiła stara wierzbą. Kropelka kołysała się teraz na falach, biegła szybko, w srebrnej pianie wyrzucała muszki na piasek, wpadała do małych jezior, które dzieci kopały w piasku.

W pogodny dzień patrzyła w niebo, w białe chmurki srebrne od słońca.

Marzyła, żeby znowu wędrować. I nie wiadomo kiedy, w gorący dzień – płynęła znowu w lekkim obłoczku. Wiatr pędził go jak żagiel po morzu i obłok płynął nad lasami, nad polami i miastem. Mała srebrna kropelka znużyła się wreszcie tą wędrownką.

– Albo płynę po niebie, albo z deszczem wędruję na ziemię i znowu słońce zmienia mnie w chmurkę.

Chciała o tym powiedzieć jaskółkom, ale jaskólek już nie było. I wiatr dmuchał zimnym oddechem, a z drzew spadały liście.

Kropelka płynęła teraz w zimnej, czarnej chmurze, tak niepodobnej do białego, puszystego obłoku. Zobaczyła w dole błyszczącą wstążkę wody.

– Strumyk pod wierzbą! – ucieszyła się. – Ach, gdybym znowu mogła spaść z deszczem i pluskać, i skakać po kamyczkach!

Nagle poczuła, że leci, ale dziwnie cicho – bez deszczowego szumu i plusku. Była biała i lekka. Ucieszyła się.

– Fruwam! Więc chyba jestem motylem. I nie tylko ja. Ach, jak nas dużo! Prawdę powiedziała stara wierzba.

A stara wierzba potrząsnęła gałązkami, na których nie było już liści. Zaszeleściła:

– Jesteś teraz śnieżynką, ale...

– Ale co? – zapytała śnieżynka.

– Jesteś i tak kropelką wody – powiedziała wierzba.

Śnieżynka i tak nie mogła tego zrozumieć.

– Przecież nie pluskam już, tylko fruвам i tańczę tak cicho, że mnie nie słyszysz.

Ale gałązki wierzby otulały już biały puch, chciało jej się spać, więc szepnęła tylko:

– Zobaczysz sama. Niech no tylko zaświeci słońce...

2. Rozmowa na temat opowiadania.

- Wyjaśnienie zjawiska krążenia wody w przyrodzie (z wykorzystaniem planszy).

- Uświadomienie cykliczności tego zjawiska.

– Kim chciała być kropla? Z kim rozmawiała?

– W co się zmieniła? Jaką drogę przebyła?

– Dokąd zawędrowała?

 Zabawa ruchowa *Małe kropelki i duże kropelki*.

Nauczyciel rozdaje dzieciom kartoniki z rysunkami kropelek w różnych rozmiarach. Dzieci poruszają się przy dźwiękach muzyki. Podczas przerwy szukają dzieci, które mają rysunki kropelek w takim samym rozmiarze jak te na ich kartonikach. Następnie układają z nich w zespołach wymyślony kształt chmury, a na zakończenie podają sobie ręce i podskakują w kółeczko wokół powstałej sylwety chmury. Podczas powtórzenia zabawy dzieci zamieniają się kartonikami z rysunkami kropelek.

3. Ilustrowanie podanego rytmu kartonikami z rysunkami kropelek.

Nauczyciel wystukuje na bębnie proste rytmy. Dzieci je ilustrują, układając odpowiednio kartoniki z kropelkami.

 Zabawa ruchowa z ćwiczeniami oddechowymi – *Wirujące kropelki*.

Dzieci poruszają się w rytmie wystukiwanym na tamburynie. Podczas przerwy w grze dmuchają na zawieszane na nitkach, wycięte z bibuły *kropelki*, starając się wprowadzić je w ruch.

 Późna jesień – malowanie połączone z przyklejaniem pokruszonych, suszonych liści różnych drzew.

1. Porównywanie dwóch obrazków przedstawiających to samo miejsce wczesną jesienią i późną jesienią. Zwrócenie uwagi na zmianę kolorystyki, wygląd drzew pozbawionych większości liści, niebo pokryte chmurami, opady deszczu.

2. Układanie z pasków bibuły kształtów kojarzących się z jesienią, np.: *chmury, kropelki...*

3. Ilustracja ruchowa rymowanki *Pada deszcz*.

*Pada deszcz, pada deszcz,
pada deszcz na dworze.
Stuka, puka, stuka, puka,*

straszy, kogo może.

Dzieci:

naśladują ruchem padający deszcz, poruszając z góry na dół rękami i palcami, rytmicznie, naprzemiennie uderzają otwartą dłońią jednej ręki w drugą, wyrzucają przed siebie ręce, otwierając i zaciskając pięści.

4. Zapoznanie ze sposobem wykonania pracy.
 - Malowanie pni i gałęzi drzew, smarowanie klejem powierzchni między namalowanymi gałęziami i pod nimi, kruszenie suchych liści na posmarowane klejem części.
5. Samodzielne działania dzieci.
 - Oglądanie powstałych prac, wypowiedzi autorów na ich temat.
 - Prezentacja w kąciку dla rodziców.

III

1. Karta pracy, cz. 2, s. 8.

Słuchanie, co przydarzyło się kropelce wody. Wskazywanie aktualnych obrazków. Kończenie rysowania szlaczka z kropelek wody.

2. Utrwalanie poznanych liter.

Nauczyciel układa przed dziećmi kompozycję z *kropelek*, na których znajdują się wybrane litery, w układzie pasowym. Zadaniem dzieci jest ułożenie swojej kompozycji w taki sposób, aby zastąpić litery drukowane pisanymi, małe – wielkimi i odwrotnie, zgodnie z poleceniem nauczyciela. Np.: **M, i, A, o** – kompozycja nauczyciela; **m, I, a, O** – kompozycja dzieci.

Zabawa ruchowa *Pod parasolem*.

Dzieci poruszają się po sali pomiędzy gazetami rozłożonymi na podłodze, w rytmie wystukiwanym na tamburynie. Dźwięk trójkąta oznacza, że *zaczyna padać deszcz*. Dzieci dobierają się parami, podnoszą po jednej gazecie, rozkładają nad głowami i spacerują jak pod parasolem.

Dzień 3. Jesienna pogoda

Cele ogólne:

- wykonywanie prostych doświadczeń,
- rozwijanie umiejętności wokalnych.

Cele operacyjne:

Dziecko:

- wyciąga wnioski z prostych doświadczeń,
- śpiewa piosenkę.

Środki dydaktyczne: piosenka *Jesień – jesieniucha*, nagrania: utworu A. Vivaldiego *Cztery pory roku. Jesień*, odgłosów jesiennej przyrody, rysunki z chmurami, obrazki parasoli, tamburyn, trójkąt, kartki formatu A4, kartoniki z poznanymi cyframi, flamastry, materiały do zabaw badawczych z wodą: drobne przedmioty z różnych materiałów i o różnej powierzchni, naczynie z wodą, obrazek statku zakryty kawałkami kartki z określoną liczbą kropek, obrazki z kroplami deszczu, nożyczki, bębneń, tamburyn, szyfonowe chustki, gazety, obrazki, białe nakrywki, karty pracy, cz. 2, s. 9, 10.

Przebieg dnia

I

1. Wycinanie pokolorowanych wcześniej rysunków kropli deszczu. Wykorzystanie ich do ćwiczeń w liczeniu.
 - Liczenie sylwet małych kropli i dużych kropli; określanie, których jest więcej, a których mniej. (Jest tyle samo).
 - Tworzenie par sylwet: mała kropla, duża kropla.
 - Liczenie sylwet.
 - Układanie tyłu sylwet kropli, ile chmur jest narysowanych przez nauczyciela na rysunku.
 - Układanie tyłu sylwet kropli, ile wskazuje liczba napisana na kartoniku.
 - Układanie z sylwet kropli kształtów poznanych cyfr.
2. Ekspresja słowna *Co by było, gdyby ciągle padał deszcz?*

3. Zapoznanie ze sposobem wykonania papierowej składanki – łódki – techniką origami. Ozdabianie jej flamastrami według pomysłów dzieci. Zachęcenie do sprawdzenia w domu, jak pływa. Opis składania: przygotowujemy kartkę formatu A4, układamy ją przed sobą krótszym bokiem, składamy do siebie, na pół; górne wierzchołki zaginamy do siebie, do środka – powstaje duży trójkąt złożony z dwóch mniejszych trójkątów; na trójkąty zaginamy dolny brzeg kartki, wystające części prostokąta zaginamy wzdłuż boków trójkątów pod spód; odwracamy na drugą stronę i to samo robimy z drugim dolnym brzegiem kartki; przeciwległe wierzchołki powstałego trójkąta składamy do siebie tak, aby powstał romb; dolny wierzchołek rombu zaginamy do górnego wierzchołka z jednej i z drugiej strony – powstaje mniejszy trójkąt; jego dolne wierzchołki składamy do środka, aby ponownie otrzymać romb mniejszych rozmiarów, który ma po bokach dwa trójkąty; łapiemy za górne wierzchołki trójkątów i rozciągamy na boki – powstaje łódeczka, którą uplastyczniamy, aby była bardziej stabilna.

 Ćwiczenia poranne – zestaw nr IX (*przewodnik*, s. 18–19).

II

 Zabawa badawcza *Co pływa? Co tonie?*

1. Wymawianie przez nauczyciela nazw wybranych przedmiotów z podziałem na głoski. Podawanie całych nazw przez dzieci, np.: *moneta, korek, igła...*
2. Wypowiedzi dzieci dotyczące ich przewidywań na temat *Co się stanie, kiedy wrzucimy te przedmioty do wody?*
 - Sprawdzanie zachowania się w wodzie drobnych przedmiotów wybranych przez dzieci.
 - Dzielenie się swoimi spostrzeżeniami na temat przedmiotów, które pływają w wodzie i które w niej toną. Poszukiwanie odpowiedzi na pytanie *Dlaczego tak się dzieje?* Wyjaśnienie, co wpływa na taki stan rzeczy.
3. Zagadka graficzna *Statek*.
 - Odsłanianie kolejnych fragmentów obrazka zgodnie z liczbą kropek narysowanych na poszczególnych kawałkach zasłaniającej go kartki. Odgadnięcie zagadki. Nazwanie przedmiotu przedstawionego na obrazku.
4. Podanie propozycji wyjaśnienia – odpowiadanie na pytanie *Dlaczego statki pływają?*
 - Wyjaśnienie przez nauczyciela, dlaczego tak się dzieje.

5. Karta pracy, cz. 2, s. 9.

Ćwiczenia klasyfikacyjne: otaczanie niebieską pętlą zdjęć tych przedmiotów, które nie toną w wodzie, a czerwoną tych przedmiotów, które toną w wodzie.

 Zabawa ruchowa *Polecenia*.

Dzieci poruszają się w rytmie wystukiwanym na bębenku. Podczas przerwy w grze wykonują polecenia nauczyciela, np.: naśladować pływanie w wodzie, w leżeniu na brzuchu; kołyszą się jak *statki*, naśladować opryskiwanie się wodą.

 Nauka piosenki *Jesień – jesieniucha*.

1. Słuchanie fragmentu utworu A. Vivaldiego *Jesień* z cyklu *Cztery pory roku* – zwrócenie uwagi na nastrój utworu. Zachęcanie dzieci do wypowiedzi na temat *O czym opowiada muzyka?*
2. Improwizacje nagrania z wykorzystaniem szcyfonowych chustek. Próba wyrażenia nastroju melodii dowolnymi ruchami, według pomysłów dzieci.
3. Słuchanie piosenki *Jesień – jesieniucha* (sł. A. Bernat, muz. Z. Ciechan).

Umiarkowanie, nie za wolno

A - le plu - cha, cha, cha, plu - cha, cha, cha! A - le dmu - cha, cha, cha,
 dmu - cha, cha, cha! Niech tam le - je, niech tam wie - je, ja się ba-wię, ja się
 śmie - ję. Niech tam wie - je, ja się ba-wię, ja się śmie - ję.

I. *Ale plucha, cha, cha,
 plucha, cha, cha!
 Ale dmucha, cha, cha,
 dmucha, cha, cha!*

III. *Dla mnie jesień
 to jest mucha, cha, cha!
 Jesień, jesień,
 jesieniucha, cha, cha!*

Ref.: *Niech tam leje,
 niech tam wieje,
 ja się bawię,
 ja się śmieję.* } bis

Ref.: *Niech tam... (bis)*

II. *Żółta grucha, cha, cha,
 grucha, cha, cha!
 Hop, do brzucha, cha, cha,
 brzucha, cha, cha!*

Ref.: *Niech tam... (bis)*

4. Rozmowa na temat piosenki.
 - Wyjaśnienie znaczenia słowa *plucha*.
 - Podanie liczby zwrotek; określenie, czy są fragmenty, które się powtarzają.
 - Określenie tempa, nastroju piosenki; zwrócenie uwagi na zawarty w niej humor.
5. Ćwiczenia słuchowe: powtarzanie za nauczycielem fragmentów piosenki, w których występuje sylaba *cha*.
6. Zabawa rytmiczna *Niech tam leje*.
 Dzieci poruszają się po sali przy melodii zwrotek piosenki. Słyszac melodyę refrenu, zatrzymują się i wyklaskują tekst: *Niech tam leje, niech tam wieje, ja się bawię, ja się śmieję*, wymawiając go najpierw cicho, a potem głośno.
7. Zabawa dźwiękonaśladowcza z wykorzystaniem gazet.
 Każde dziecko otrzymuje jedną stronę gazety. Stara się wydobyć z niej różne odgłosy, np.: *deszcz* – stuka palcami w gazetę trzymaną w drugiej ręce; *mały deszczyk* – lekko uderza w gazetę; *ulewa* – mocniej uderza; *wiatr* – dmucha na gazetę trzymaną na wysokości twarzy; regulowanie natężenia dmuchania: *wiatr silny i wiatr słaby*; *szelest suchych liści* – zgina gazetę; *chodzenie po suchych liściach* – pociera o podłogę gazetową *kulą* trzymaną w obu rękach.
8. Improwizacje wokalne – śpiewanie słów: *Gdy na świecie jesieniucha, to na dworze plucha*, na dowolne melodie.
9. Nauka piosenki fragmentami, metodą ze słuchu.
10. Ćwiczenie emisji głosu: powtarzanie fragmentów melodii na sylabach: *ta, ma, na*.
11. Śpiew piosenki: indywidualny i grupowy.

12. Słuchanie odgłosów jesiennej przyrody.

- Rozpoznawanie odgłosów i ich nazywanie. Wyrażanie gestem, ruchem usłyszanych odgłosów zjawisk atmosferycznych: burzy, padającego deszczu, wiejącego (słabego lub mocnego) wiatru.
13. Rozpoznawanie poznanych piosenek (tańców) po usłyszeniu ich rytmu wystukiwanego przez nauczyciela na bębnu.

14. Ilustracja ruchowa piosenki *Jesień – jesieniucha*.

Zwrotki: I, II i III

Dzieci: stoją w kole, śpiewają poszczególne zwrotki, przy sylabach: *cha, cha* klaszczą w ręce.

Podczas śpiewania refrenu naśladują palcami padanie deszczu,

Niech tam leje,

niech tam wieje,

ja się bawię, ja się śmieję.

naśladują rękami drzewa poruszające się na wietrze,

łączą się w pary, podskakują w kółeczko, ze zmianą kierunku przy powtórzeniu.

III

1. Karta pracy, cz. 2, s. 10.

Nazywanie elementów pogody przedstawionych na zdjęciach. Tworzenie *jesiennej muzyki* według podanych kodów.

 Zabawa orientacyjno-porządkowa *Pada deszcz*.

Dzieci poruszają się po sali w rytmie wystukiwanym na tamburynie. Podczas przerwy przykucają i naśladują padający deszcz: stukają palcami o podłogę i jednocześnie wymawiają rytmicznie słowa: *Kiedy deszczyk pada, kalosze zakładam*.

2. Ćwiczenia analizy i syntezy słuchowej.

Nauczyciel przypina do tablicy schematy słów ułożone z białych nakrywek. Dzieci liczą nakrywkę, przypinając pod każdym schematem obrazek, którego nazwa ma odpowiednią liczbę głosek (proponowane obrazki: *deszcz, chmura, kropla, parasol, kalosze...*).

Dzień 4. Zagadki o jesieni

Cele ogólne:

- wyznaczanie części wspólnej zbiorów,
- rozwiązywanie zagadek: wzrokowych, słuchowych i słownych.

Cele operacyjne:

Dziecko:

- tworzy zbiory przedmiotów, uwzględniając dwie cechy jakościowe, określa przynależność przedmiotów do dwóch zbiorów,
- rozwiązuje zagadki.

Środki dydaktyczne: materiały potrzebne do tworzenia *jesiennej muzyki*, sylwety: owoców, zabawek, parasoli (różnej wielkości), obrazki parasoli, trójkąt, kolorowe pętle, plastikowe butelki, kosz, obrazki, bębenek, tamburyn, kolorowe sznurki, kolorowe klocki w kształcie figur geometrycznych, teksty zagadek, karta pracy, cz. 2, s. 11.

Przebieg dnia

I

1. Zabawa *Tworzymy jesienną muzykę*.

Nauczyciel dzieli dzieci na zespoły. Proponuje stworzenie *jesiennej muzyki* z wykorzystaniem woreczków foliowych, celofanu, plastikowych butelek, gazet, pudełek wypełnionych ryżem, małych łyżeczek. Dzieci tworzą *jesienną muzykę* w zespołach. Przedstawiają swoje kompozycje.

Pozostałe dzieci odgadują, jakie jesienne odgłosy pojawiły się w kompozycjach.

 Ćwiczenia poranne – zestaw nr IX (*przewodnik*, s. 18–19).

II

Zabawa dydaktyczna *Tworzenie części wspólnej zbiorów*.

1. Zabawa *Małe i duże*.

Dzieci rozkładają na podłodze dwie pętle w dwóch kolorach, klasyfikują klocki pod względem ich wielkości: w jednej pętli układają duże klocki, w drugiej – małe (różne kształty i kolory).

2. Zabawa *Cienkie i grube*.

Dzieci klasyfikują klocki ze względu na ich grubość: w jednej pętli układają cienkie klocki, w drugiej – grube (różne kształty i kolory).

3. Zabawa *Żółte i trójkątne*.

Nauczyciel prosi dzieci, aby ułożyły w jednej pętli wszystkie żółte klocki, a w drugiej – wszystkie klocki trójkątne. Dzieci spostrzegają, że wśród żółtych klocków znajdują się również klocki trójkątne. Zastanawiają się, co zrobić z żółtymi trójkątnymi klockami, gdzie je położyć. Nauczyciel zbliża do siebie pętle, częściowo zakłada je na siebie, zachęca dzieci do ponownej próby podziału klocków – klocki trójkątne i jednocześnie żółte powinny znaleźć się w części wspólnej.

- Określenie warunków przynależności klocków żółtych i jednocześnie trójkątnych do dwóch zbiorów. Wyjaśnienie dzieciom, że ze względu na kształt należą one do zbioru klocków trójkątnych, ale ze względu na kolor – do zbioru klocków żółtych. Znajdują się więc we wspólnej części zbiorów (wskazanie jej).

4. Zabawa *Duże i czerwone*.

Nauczyciel proponuje, by dokonać podziału wszystkich klocków na duże klocki i czerwone klocki. Dzieci sprawdzają, czy klocki duże i czerwone są we wspólnej części, określają warunki przynależności – klocki, ze względu na kolor, należą do zbioru klocków czerwonych, ze względu zaś na wielkość należą do zbioru klocków dużych: jednocześnie należą więc do dwóch zbiorów i dlatego znajdują się w ich części wspólnej.

5. Zabawa *Wspólna zabawka*.

Nauczyciel pokazuje dzieciom sylwetki zabawek dwóch siostr, przypięte do tablicy. Wymienia nazwy zabawek, pokazuje zabawki, które należą tylko do jednej z dziewczynek, np. Ani (piesek, lalka, wózek), oraz te, które należą tylko do drugiej, np. Ewy (skakanka, kotek). Jedna zabawka jest ich wspólną własnością (miś). Nauczyciel prosi dzieci, aby otoczyły pętlą w jednym kolorze zabawki należące do jednej siostry. Następnie prosi, by otoczyły pętlą w innym kolorze zabawki drugiej siostry. Dzieci określają, gdzie znajduje się wspólna zabawka (część wspólna zbiorów), wyjaśniają, dlaczego (bo należy jednocześnie do Ani i Ewy).

6. Zabawa *Ulubione owoce*.

Nauczyciel przypina na tablicy sylwetki owoców. Wymienia ich nazwy, pokazuje owoce, które lubi, np. Krzys (pomarańcza, banan, kiwi) oraz te, które lubi Jaś (np.: śliwka, gruszka). Na tablicy znajduje się jeszcze sylwetka jabłka. Nauczyciel wyjaśnia, że jest to owoc lubiany i przez Krzysia, i przez Jasia. Prosi, aby dzieci otoczyły pętlą owoce lubiane przez Krzysia, a pętlą w innym kolorze owoce lubiane przez Jasia i określiły, gdzie znajduje się jabłko (część wspólna zbiorów – jabłko jest owocem lubianym i przez Krzysia, i przez Jasia).

7. Karta pracy, cz. 2, s. 11.

- Określanie, jakie figury są w czarnej pętli, a jakie – w pomarańczowej. Określenie, do której pętli należą zielone koła.
- Określanie, jakie figury są w niebieskiej pętli, a jakie – w zielonej pętli.
- Określenie, do której pętli należą duże kwadraty.

Zabawa ruchowo-naśladowcza *Jestem aktorem*.

Dzieci naśladują sposób poruszania się, gesty, miny różnych postaci, z którymi mogą spotkać się na przedstawieniach teatralnych.

Zabawa ruchowa *Tworzymy parasole*.

Nauczyciel rozkłada na dywanie kolorowe sznurki. Dzieci poruszają się po sali w rytmie wystukiwanym na tamburynie. Podczas przerwy w grze dobierają się czwórkami i współpracując ze sobą, układają na podłodze kształt parasola z wybranego sznurka.

Rozwiązywanie zagadek tematycznie związanych z jesienią.

1. Zabawa rozwijająca spostrzegawczość – *Ukryte parasole*.

Nauczyciel chowa w różnych miejscach sali sylwetki parasoli. Zadaniem dzieci jest odszukać je, przynieść do nauczyciela, policzyć i określić, gdzie były ukryte.

2. Układanie sylwet parasoli, wyciętych z kolorowego kartonu, w kolejności od największej do najmniejszej i odwrotnie.

3. Układanie obrazków parasoli zgodnie z rytmem zaproponowanym przez nauczyciela lub dzieci (dwie cechy: wielkość i kolor).

4. Podawanie prawidłowego brzmienia słów wypowiedzianych przez nauczyciela w zmieniony sposób (poprzestawiane sylaby), np.: *cze-desz* – deszcze; *wa-drze* – drzewa; *lu-że-ka* – kałuże; *sze-ka-lo* – kalosze; *sol-pa-ra* – parasol. Zadawanie podobnych zagadek przez dzieci.

5. Układanie jesiennych kompozycji z klocków w kształcie figur geometrycznych – liczenie wykorzystanych figur danego rodzaju.

6. Rozwiązywanie zagadek słownych.

*Gdy go długo nie ma,
wszyscy narzekają,
a gdy przyjdzie, pod parasol
przed nim się chowają. (deszcz)*

*Huczy, wyje, szumi wszędzie,
łamie drzewa i gałęzie.
Czapki z głów porywa.
Jak on się nazywa? (wiatr)*

*Gdy niebo włoży szary kubraczek,
a potem deszczem się rozplacze,
gdy spadnie lez tych liczba duża,
to z wody robi się... (kałuża)*

*Gdy ciepło – dają nam ulewę,
więc są podobne do konewek.
Gdy zimno – sypią białą puszek,
więc są podobne do poduszek. (chmury)*

*Kiedy jest zimno,
kiedy deszcz pada,
gdy na dwór wychodzisz,
na nogi je wkładasz. (kalosze)*

*Kiedy błyska się, kiedy ulewa,
kiedy wichur łamie drzewa,
to już znak, że idzie duża,
wielka, groźna, straszna... (burza)*

Ćwiczenia gimnastyczne – zestaw III (opracowane przez autora).

1. Ustawienie w szeregu przed prowadzącym, rozdanie butelek przez dyżurnych.

2. W staniu w rozsypcę, butelka trzymana w dowolnej ręce – przekładanie jej z ręki do ręki: przed sobą, za sobą, nad głową...

3. Ćwiczenia tułowia: siad skrzyżny – rysowanie butelką koła wokół siebie (prawą ręką i lewą ręką).

4. Podskoki z butelką trzymaną między kolanami, skoki obunóż w różnych kierunkach sali.

5. Ćwiczenia mięśni grzbietu: leżenie przodem, butelka pod brodą, trzymana oburącz za końce – uniesienie w górę klatki piersiowej i łokci, a następnie szybki powrót do leżenia. (Ćwiczenie należy powtórzyć kilkakrotnie, cały czas trzymając butelkę).

6. Ćwiczenie równowagi: w rozsypcę – podniesienie wysoko kolana, położenie butelki pod kolanem. (Należy powtórzyć ćwiczenie kilkakrotnie, zmieniając nogę).

7. Ćwiczenia mięśni grzbietu: leżenie tyłem, nogi zgięte w kolanach, butelka między stopami, stopy ustawione na ziemi – podnoszenie nóg (z butelką) do góry, opuszczanie na ziemię.

8. Ćwiczenia stóp: siad skulny, butelka leży przed stopami – toczenie jej do przodu i do siebie.

9. Marsz po obwodzie koła, złożenie butelek w koszu.

III

1. Dzielenie nazw obrazków na głoski.

 Zabawa ruchowa *Sprytny ogonek*.

Dzieci ustawiają się jedno za drugim i trzymają się za plecy. Osoba kierującą zabawą stoi w pewnej odległości i dyryguje *ogonkiem*, wydając polecenia, np.: *Prosto przed siebie, w prawo, w lewo, cztery kroki do tyłu...* *Ogonek* wykonuje polecenia, które na początku zabawy wydawane są wolno, a potem coraz szybciej.

Dzień 5. Co można robić w czasie jesiennej szarugi?

Cele ogólne:

- zapoznanie z nazwą aktualnego miesiąca,
- przybliżenie techniki *mokre w mokrym*.

Cele operacyjne:

Dziecko:

- wymienia nazwę aktualnego miesiąca,
- maluje jesienne drzewa z zastosowaniem techniki *mokre w mokrym*.

Środki dydaktyczne: wiersz: M. Majewskiego *Listopadowe listy*, papierowe sylwety, ekran, obrazki parasoli, lampa, trójkąt, tamburyn, piłka, papierowe liście z poznanymi literami, szary obrazek, kolorowe celofany, papier rysunkowy, farby, pędzle, przezroczyste pojemniki z wodą, plastikowe butelki, kosz, karty pracy, cz. 2, s. 12, 13.

Przebieg dnia

I

1. Omówienie zasady działania teatrzyku cieni. Zwrócenie uwagi na potrzebny sprzęt (lampa, ekran).
 - Wyjaśnienie, co to jest *cień*.
2. Pokaz powstawania cienia na ekranie.
 - Sprawdzanie przez dzieci, jakie przedmioty dają *najlepszy cień*; określanie, kiedy cień jest duży, a kiedy mały.
 - Tworzenie cieni, manipulowanie sylwetami przygotowanymi przez nauczyciela – zachęcanie do zabawy w teatr, tworzenia własnych postaci.

 Zabawa ruchowa *Ja i mój cień*.

Dzieci dobierają się parami i spacerują po sali. Na dźwięk trójkąta zatrzymują się i stają naprzeciwko siebie. Jedno dziecko pokazuje ruchem różne czynności, a drugie jak cień robi to samo. Dwa uderzenia w trójkąt są sygnałem do ponownego spaceru po sali i zamiany rolami podczas powtórzenia zabawy.

 Ćwiczenia poranne – zestaw nr IX (*przewodnik* s. 18–19).

II

 Słuchanie wiersza M. Majewskiego *Listopadowe listy*; zapoznanie z nazwą miesiąca – *listopad*.

1. Swobodne wypowiedzi dzieci na temat aktualnej pogody.
 - Tworzenie kilkuzdaniowych wypowiedzi inspirowanych własnymi obserwacjami i doświadczeniami.
2. Ekspresja słowna.

Nauczyciel rzuca kolejno do dzieci piłkę, a one odrzucają mu ją i podają swoje propozycje zabaw i zajęć na długie jesienne wieczory.
3. Słuchanie wiersza.

Cieszą się wszyscy listonosze!
Listopad przyszedł w samą porę.

*Starczy do parku wejść i... proszę –
listy wpadają wprost do toreb.
To nic, że liście to nie listy,
ludzie i tak są zachwyceni,
bo nie dostają nigdy listów
tak barwnych, jak te od jesieni.*

4. Rozmowa na temat wiersza.

- Zwrócenie uwagi na nazwę aktualnego miesiąca, wyjaśnienie jej.
- 5. Odgadywanie wypowiedzianych bezdźwięcznie (ruchy ust) przez nauczyciela słów związanych z jesienią, pogodą, np.: *chmura, drzewo, domek, liście, kałuża...*; rysowanie ich w powietrzu.
- 6. Podział słowa *listopad* na sylaby i na głoski. Układanie nowych słów z kolejnych głosek słowa *listopad*.

7. Karta pracy, cz. 2, s. 12.

Oglądanie wzorów po lewej stronie kartki. Łączenie tak samo kropek po prawej stronie kartki.

8. Zabawa dydaktyczna *Zbieramy liście z literami*.

Nauczyciel rozkłada na dywanie papierowe liście z poznanymi literami. Dzieci poruszają się między nimi w rytmie wystukiwanym na tamburynie. Podczas przerwy w grze podnoszą liście z literami, które wypowie nauczyciel (**m, a, t, m, a, e, i**). Za każdym razem podnoszą jeden liść z literą. Na zakończenie zabawy dzieci układają z liter wyrazy: *mama, tata, tama, mata, meta*.

 Drzewa w listopadzie – malowanie jesiennej przyrody techniką *mokre w mokrym*.

1. Zabawa *Jak rozweselić obrazek?*

Nauczyciel przypina do tablicy szary obrazek przedstawiający (na szarym tle) kontury drzew, domów, postacie ludzi zaznaczone czarnym flamastrem. Dzieci omawiają obrazek. Zwracają uwagę na jego kolorystykę, starają się wczuć w nastrój tego, co przedstawia. Próbuje wyjaśnić, dlaczego obrazek *jest smutny*. Podają przykłady tego, co mogłoby go odmienić, ożywić, zmienić jego nastrój na wesoły. Oglądają obrazek przez kolorowy celofan. Wypowiadają się na temat zauważonych zmian. Przypinają kolorowe celofany na obrazku według własnych pomysłów. Nadają mu tytuł – przed zmianą i po zmianie.

 Zabawa ruchowa *Wiatr i drzewa*.

Dziecko-*wiatr*, wybrane przez nauczyciela, biega pomiędzy pozostałymi dziećmi-*drzewami*, ustawionymi w rozsypce. *Drzewa*, obok których przebiegnie *wiatr*, zaczynają się poruszać tak jak na wietrze i cichutko szumieć.

2. Zapoznanie z techniką *mokre w mokrym*.

- Pokaz sposobu malowania na kartce pokrytej wodą. Zwrócenie uwagi na rozplýwanie się farby, przenikanie poszczególnych kolorów, tworzenie efektu zamazanego, deszczowego obrazu.
- 3. Samodzielne działania dzieci.
- Oglądanie powstałych prac.
- Zorganizowanie wystawy w kąciu dla rodziców.

 Ćwiczenia gimnastyczne – zestaw III (*przewodnik*, s. 29)

III

1. Zabawy wodą: przelewanie, rysowanie rękami różnych kształtów w wodzie, uderzanie w wodę palcami, całą dłońią, obserwowanie przepływu wody pomiędzy rozłożonymi palcami, zanurzanie w wodzie plastikowych butelek, obserwowanie bąbelków powietrza.
- Barwienie wody – zanurzanie pędzelków z farbą w przezroczystych pojemnikach: obserwowanie zmiany natężenia barwy w zależności od ilości farby.
- Mieszanie barw – łączenie farby niebieskiej z żółtą, obserwowanie tworzenia się koloru zielonego; zwrócenie uwagi na zmiany jego natężenia w zależności od nasycenia wybranym kolorem.

Łączenie farby czerwonej z żółtą – obserwowanie powstawania koloru pomarańczowego.
Łączenie farby czerwonej z niebieską – obserwowanie powstawania koloru fioletowego.

2. Karta pracy, cz. 2, s. 13.

Kolorowanie rysunków słoików z farbami na odpowiednie kolory według kodu. Kolorowanie trzeciego słoika odpowiednią barwą – taką, jaka powstanie z wymieszania dwóch poprzednich.

3. Zabawa animacyjna przy muzyce – *Taniec z deszczikiem*.

*Pada, pada, pada deszcz
i wieje, wieje wiatr.
Nagle burza, no i...
Nagle burza, no i...
A po burzy jest piękna tęcza.*

Dzieci:

naśladują palcami padający deszcz (2 razy),
naśladują drzewa poruszające się na wietrze (2 razy),
uderzają rękami o uda; *błysk* – klaszczą w ręce,
uderzają rękami o uda; *trzask* – tupią,
powoli wznoszą ręce do góry, rozkładają na
boki, wykonują obrót wokół własnej osi;
powtarzają od słów: *Nagle burza...*

Tydzień II: W świecie teatru

Dzień 1. Królewskie korony

Cele ogólne:

- zapoznanie z literą **t**: małą i wielką, drukowaną i pisaną,
- zachęcanie do zabaw w teatr poprzez zorganizowanie kącika teatralnego.

Cele operacyjne:

Dziecko:

- rozpoznaje i nazywa literę **t**: małą i wielką, drukowaną i pisaną,
- współtworzy kącik teatralny.

Środki dydaktyczne: krzeselko, korony dla dzieci, nagranie marszowej muzyki, bębenek, grzechotka, tamburyn, alfabet demonstracyjny, kartoniki z poznanymi literami, nakrywki: białe, czerwone i niebieskie, kolorowa włóczka, ruchomy alfabet, obrazki, których nazwy utworzono z poznanych liter, teksty zagadek, ilustracje do zagadek, kartoniki z wyrazami – rozwiązaniami zagadek, tekturowe pudło z kostiumami, kukielki, elementy dekoracji, nożyczki, klej, karty pracy, cz. 2, s. 14, 15, 16, 17, 18.

Przebieg dnia

I

1. Zabawa słowna rozwijająca umiejętność logicznego myślenia – *Ciągi skojarzeń*.
Nauczyciel wymawia słowo. Dzieci mówią kolejne słowa łączące się z poprzednim w logiczną całość, np.: *lalka – zabawka – dziewczynka – sukienka – ubranie – spodnie – chłopiec – piłka – boisko – trawa – ląka – krowa – mleko...*
 2. Zabawa twórcza *Jestem królem*.
Nauczyciel ustawia w sali krzeselko – *tron*. Dzieci w koronach maszerują po obwodzie koła przy dźwiękach muzyki. Podczas przerwy dziecko, które zatrzyma się w miejscu ustawienia *tronu* (krzeselka), wchodzi na niego, prezentuje swoją koronę i przedstawia się wymyślonym królewskim imieniem.
- Ćwiczenia poranne – zestaw nr X.
- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Królewskie ukłony*.
Dzieci maszerują i biegają w różnych kierunkach. Słyszac mocne uderzenie w bębenek, zatrzymują się w miejscu, naśladują *królewskie ukłony*.

- Ćwiczenia dużych grup mięśniowych – *Zbroja rycerska*.
Dzieci naśladują zakładanie ciężkiej rycerskiej zbroi na poszczególne części ciała.
- Ćwiczenia równowagi – *Rycerze przechodzą po kamieniach przez strumień*.
Dzieci przeskakują z nogi na nogę, przez chwilę stając na jednej nodze.
- Czworakowanie – *Spacer smoków*.
Dzieci chodzą w różnych kierunkach na czworakach. Słyszac dźwięk grzechotki, naśladują *zianie ogniem* (wciągają powietrze nosem, wydychają strumień powietrza ustami).
- Zabawa bieżna *Szukamy księżniczek*.
Dzieci biegają w różnych kierunkach, w rytmie wystukiwanym na tamburynie. Podczas przerwy w grze dobierają się w pary – *książę z księżniczką* (chłopiec z dziewczynką), wykonują obroty w kółeczkach.
- Ćwiczenia uspokajające.
Dzieci maszerują parami po obwodzie koła, zmieniając co chwilę kierunek marszu. Maszerując, rytmityzują tekst: *Maszerujemy wszyscy wkoło, będzie nam dzisiaj wesoło. W drugą stronę jeszcze raz. O, jakże to cieszy nas.*

II

 Wprowadzenie litery **t**: małej i wielkiej, drukowanej i pisanej.

1. Karta pracy, cz. 2, s. 14.

- Omówienie obrazka. Zaznaczanie na nim elementów, które w swych nazwach zawierają głoskę **t**.
- Podawanie słów, w których głoska **t** występuje na początku, na końcu lub w środku słowa.
- 2. Analiza dźwiękowa słowa *tata*, układanie jego schematu i modelu.
- 3. Pokaz litery **t** – drukowanej i pisanej; omówienie, z jakich elementów się składa, jaką poznaną już literę przypomina.
- Pisanie litery **t** w powietrzu i na podłodze (małych i dużych rozmiarów).
- Modelowanie litery z kolorowej włóczki.
- Przypięcie kartoników z literami **t** i **a** pod odpowiednimi nakrywkami w modelu słowa *tata*.
- 4. Podawanie przykładów imion rozpoczynających się głoską **t**.
- Układanie schematu i modelu wybranego imienia.
- Umieszczanie pod modelem poznanych liter.
- 5. Utrwalanie liter: **o, a, e, m, t, i**.

Nauczyciel odsłania obrazki umieszczone na tablicy. Dzieci układają z liter ruchomego alfabetu podpisy, np.: *mama, tata, mim*. Umieszczają je pod odpowiednimi obrazkami.

Zabawa ruchowa *Wykonaj polecenia*.

Nauczyciel rozdaje dzieciom kartoniki z poznanymi literami: wielkimi i małymi, drukowanymi i pisanymi. Dzieci poruszają się w rytmie wystukiwanym na tamburynie. Podczas przerwy zatrzymują się i wykonują polecenia nauczyciela. Np.: *Utwórzcie dwa koła. W jednym staną dzieci, które mają kartoniki z drukowanymi literami, w drugim te, które mają kartoniki z pisanymi literami. Stańcie parami tak, aby dziecko mające na kartoniku wielką literę pisaną stało obok dziecka mającego małą literę pisaną, a dziecko z wielką literą drukowaną stało obok dziecka mającego małą literę drukowaną. Utwórzcie węże w taki sposób, aby stały w nich dzieci mające litery danego rodzaju (drukowane lub pisane).* (Po wykonaniu poszczególnych zadań nauczyciel sprawdza poprawność ich wykonania).

6. Karty pracy, cz. 2, s. 15, 16.

- Nazywanie obrazków. Dzielenie ich nazw na głoski. Łączenie głosek z nazw obrazków wskazanych liczbą.
- Rozwiązywanie rebusów.
- Czytanie sylab – połączeń litery **t** z literami – odpowiednikami samogłosek.
- Czytanie tekstu wyrazowo-obrazkowego.
- Otaczanie pętlami liter **t** w wyrazach.

7. Karta pracy, cz. 2, s. 17.

Pisanie litery **t** po śladzie, a potem samodzielnie (chętne dzieci).

☐ Zorganizowanie w sali kąpka teatralnego, zachęcanie do zabawy w teatr.

1. Karta pracy, cz. 2, s. 18.

Oglądanie zdjęć. Określanie, co się dzieje na scenie. Kończenie rysowania szlaczków.

2. Rozwiązywanie zagadek.

- Podawanie rozwiązań; czytanie całościowe wyrazów: *scena, kurtyna, widownia, aktorzy*.

Jesteśmy w teatrze.

Z jakiej części sali

będziemy na scenę

pilnie spoglądali? (z widowni)

Zakładają sztuczne włosy,

przyklejają wąsy, nosy.

Czasem noszą maski,

dostają oklaski. (aktorzy)

To podnosi się, to opada,

a gdy opada, to się klaszcze.

Choć nie śpiewa i nie gada,

ważną rolę gra w teatrze. (kurtyna)

W teatralnej sali patrzysz na nią

z bliska lub z daleka.

Na niej aktor rolę swe odgrywa,

na uśmiechy i na brawa czeka. (scena)

3. Zorganizowanie kąpka teatralnego.

Nauczyciel stawia przed dziećmi tekturowe pudło. Prosi je, aby odgadły, co może się w nim znajdować. Podpowiada, że jest to coś związanego z teatrem. (Jeśli dzieciom nie uda się zgadnąć, co jest w pudle, podaje nazwę tego z podziałem na głoski). Dzieci wyciągają z pudła stroje, oglądają je, określają, jaka postać mogłaby być w nim przebrana. Nauczyciel proponuje utworzenie w sali przedszkolnej kąpka teatralnego, wyposażenie go w sylwety, kukiełki, elementy strojów różnych postaci, dekoracje; wzbogacanie kąpka o nowe rekwizyty, przyniesione z domów przez dzieci.

III

1. Inscenizowanie znanych dzieciom bajek (lub wymyślonych przez nie) w kąpku teatralnym. Zachęcanie do odgrywania scenek z podziałem na role, wykorzystywania teatralnych rekwizytów, tworzenia własnych scenografii.
2. Rozmowa na temat obchodzonego święta – 11 listopada. (Co to za święto? Dlaczego je obchodzimy?).

Dzień 2. Z wizytą w teatrze

Cel ogólny:

- zapoznanie z teatrem jako miejscem sztuki i kultury.

Cele operacyjne:

Dziecko:

- właściwie zachowuje się w teatrze; wie, na czym polega praca aktora, reżysera, scenografa.

Środki dydaktyczne: plastikowa korona, pastele olejne, papier rysunkowy, opowieść ruchowa *Kubuś Puchatek i przyjaciele*, nagranie muzyki relaksacyjnej, obrazki przedstawiające różne sytuacje z życia dzieci, *tron*, wstążka, dziurkacz, bębenek, grzechotka, tamburyn, ozdobna okładka albumu, karta pracy, cz. 2, s. 19.

Przebieg dnia

I

1. Zabawa rozwijająca spostrzegawczość – *Korona króla*.

Wybrane dziecko odchodzi na bok. W tym czasie nauczyciel z pozostałymi dziećmi chowa w dowolnym miejscu sali plastikową koronę. Zadaniem dziecka jest znalezienie jej. Dzieci pomagają szukającemu, mówiąc: *Ciepło, ciepło* – kiedy się do niej zbliża, lub: *Zimno, zimno* – kiedy się od niej oddala. Po znalezieniu korony, dziecko zakłada ją na głowę, siada na *tronie*

(krzeselku przykrytym materiałem) i mówi: *Życzenia króla są zawsze rozkazem, więc zróbcie wszystko, co wam pokażę. Król pokazuje jakieś ćwiczenie, a dzieci go naśladują. Następnie wybiera nową osobę, która będzie poszukiwała korony.*

2. Karta pracy, cz. 2, s. 19.

Dorysowywanie brakujących elementów maski teatralnej i korony. Kolorowanie rysunków.

 Ćwiczenia poranne – zestaw nr X (przewodnik, s. 32–33).

II

 Wycieczka do teatru.

1. Zaproszenie dzieci do złożenia wizyty w teatrze.
2. Rozmowa na temat *Jak należy zachowywać się w teatrze?*
3. Wyjazd (wyjście) do teatru.
4. Oglądanie wybranego przedstawienia teatralnego.
5. Zwiedzanie teatru. Zwrócenie uwagi na wystrój wnętrza, wyposażenie teatru; porównywanie rzeczywistości z tym, co dzieci wiedziały na temat teatru.
6. Rozmowa z pracownikami teatru – przybliżenie pracy aktora, reżysera, scenografa; zachęcanie do wnikliwej obserwacji i zadawania pytań.
7. Powrót do przedszkola.

III

1. Rozmowa na temat obejrzanego spektaklu.
 - Omówienie postaci występujących w przedstawieniu, przygód bohaterów, kostiumów, dekoracji, gry aktorów; opowiadanie scen, które najbardziej podobały się dzieciom.
 - Omówienie, na czym polega praca aktora, reżysera, scenografa.
 - Rysowanie pastelami olejnymi ilustracji do obejrzanej baśni.
 - Ułożenie ilustracji zgodnie z następstwem czasowym, spięcie ich (lub związanie wstążką przeciągniętą przez otwory zrobione dziurkaczem), omówienie kolejnych wydarzeń, ozdobienie okładki z napisanym przez nauczyciela tytułem spektaklu, ustawienie powstałego albumu w kącie dla rodziców.
2. Opowieść ruchowa *Kubuś Puchatek i przyjaciele* (w tle spokojnej muzyki).

Kubuś Puchatek każdego ranka wspinał się po schodach na strych swojego domku (marsz z wysokim unoszeniem kolan), aby stamtąd zobaczyć, co słychać w Zaczarowanym Lesie (skręty głowy w prawo i w lewo). Jeśli zobaczył swoich przyjaciół, zbiegał ze schodów (bieg z wysokim unoszeniem kolan) i w podskokach (podskoki z nogi na nogę) wędrował na leśną polanę. Tutaj czekał na niego Królik, który skakał między drzewami (zajęcie skoki), oraz wesoły Tygrysek, ciągle brykający i wykonujący obroty (wyskoki w górę i obroty wokół własnej osi). Jednak najlepszym przyjacielem Kubusia był Prosiaczek, który lubił kłaść się na grzbiecie i fikać nogami (naśladowanie zachowania prosiaczka). W dziupli na drzewie mieszkała Sowa Przemądrzała, która latała z drzewa na drzewo (wymachy ramion) i dawała wszystkim rady. Na skraju lasu rozmyślał osiołek Kłapouchy, który ciągle szukał swojego ogonka (marsz w kółeczko, skręty głowy do tyłu). Przyjaciele bardzo lubili leżeć na trawie i obserwować chmury płynące po niebie (leżenie na plecach, wodzenie oczami w różnych kierunkach). Rysowali rękami ich kształty (rysowanie w powietrzu proponowanych kształtów), a potem turlali się po trawie w różne strony. Kiedy nadchodził wieczór, po dniu pełnym zabaw, zmęczeniu, rozchodzili się do swoich domków (naśladowanie sposobów poruszania się zwierzątek wybranych przez dzieci). Zasypiali w swoich łóżeczkach (leżenie na boku z rękami pod głową), cichutko pochrapując.
3. Zabawa z elementami dramy.

Nauczyciel dzieli dzieci na kilka zespołów. Ich przedstawiciele losują obrazki przedstawiające różne sytuacje z życia dzieci. Omawiają je w zespołach, a następnie odgrywają z podziałem na role przed pozostałymi dziećmi, które nagradzają ich występy brawami.

Dzień 3. Chcemy być aktorami

Cele ogólne:

- rozwijanie mowy,
- rozwijanie umiejętności łączenia ze sobą różnorodnych materiałów w pracy plastycznej.

Cele operacyjne:

Dziecko:

- wyraźnie wypowiada zaproponowany tekst,
- wykonuje kukielkę z wykorzystaniem różnorodnych materiałów.

Środki dydaktyczne: wiersz J. Kulmowej *Po co jest teatr?*, opowiadanie A. Świrszczyńskiej *O smoku z kalosza*, rekwizyty do opowiadania, rysunek konturowy maski teatralnej, przedmioty do ćwiczeń wyobraźni, tamburyn, plastikowe butelki po napojach, folia samoprzylepna, taśma dwustronna, bibuła, włóczka, resztki tkanin, nożyczki, bębenek, grzechotka, kukielki z kącika teatralnego, karta pracy, cz. 2, s. 20.

Przebieg dnia

I

1. Zabawa rozwijająca umiejętność uważnego słuchania i wyrazistego wypowiadania zdań – *Suflerzy*.
 - Wyjaśnienie, na czym polega w teatrze rola *suflera*.
Dzieci siedzą w dwóch kołach. Powtarzają sobie na ucho zdania powiedziane przez *suflerów* (dzieci wybrane przez nauczyciela). Dzieci, które usłyszą zdanie jako ostatnie, wypowiadają je na głos, a *suflerzy* sprawdzają, czy są one takie same jak na początku, czy uległy zmianie. Wybierają kolejne dzieci do roli *suflerów*, a same zajmują miejsca w kołach.

Ćwiczenia poranne – zestaw nr X (*przewodnik*, s. 32–33).

II

 Słuchanie wiersza J. Kulmowej *Po co jest teatr?*

1. Zapisywanie skojarzeń dzieci z teatrem na rysunku konturowym maski teatralnej.
2. Słuchanie wiersza.

*Ta drabina to schody do nieba,
a ta miska nad schodami to księżyc.
Tamten miecz to zwyczajny pogrzebacz,
a z garnków są hełmy rycerzy.
Ale kto w te czary nie uwierzy?
To jest teatr.
A teatr jest po to,
żeby wszystko było inne niż dotąd.
Żeby iść do domu w zamyśleniu,
w zachwycie.
I już zawsze w misce księżyc widzieć...*

3. Rozmowa na temat wiersza.
 - Zwrócenie uwagi na przedmioty, które zastępowały rekwizyty potrzebne do przedstawienia.
 - Wypowiedzi dzieci na temat *Po co jest teatr?*
4. Ćwiczenia wyobraźni – *Co mogą zastąpić te przedmioty?*
Nauczyciel rozkłada przed dziećmi różne przedmioty. Dzieci określają, do czego one naprawdę służą, a do czego mogłyby zostać wykorzystane w przedstawieniu teatralnym, np.: pokrywka – *tarcza*, bębenek..., kawałek materiału – *woda*, *peleryna*..., guziki – *pieniądze*, *klejnoty*... itp.

- Wypowiadanie zdania: *A teatr jest po to, żeby wszystko było inne niż dotąd* z różnym natężeniem głosu: cicho, głośno, ze wzrastającym lub z malejącym natężeniem – w zależności od wskazania ręki nauczyciela.
 - Wypowiadanie wiersza z różną intonacją: wesoło, smutno, ze złością, z płaczem...
 - Wypowiadanie zdania ze wzmocnieniem słów wskazanych przez nauczyciela (na sygnał – uniesienie ręki), np.: *A teatr jest po to, żeby wszystko było **inne** niż dotąd*.
5. Układanie przez dzieci zdań z podanymi słowami związanymi z teatrem, np.: *aktor, kurtyna, widownia, przedstawienie, reżyser...*

Zabawa ruchowa *Jak aktorzy*.

Dzieci poruszają się po sali przy dźwiękach tamburynu. Podczas przerwy zatrzymują się i odgrywają scenki zaproponowane przez nauczyciela, np.: pokazują, jak zachowują się ludzie, kiedy jest im bardzo wesoło; kiedy jest im smutno; kiedy są zagniewani; kiedy jest im zimno; kiedy pracują w ogrodzie; kiedy przebywają nad rzeką; kiedy robią zakupy itp.

Wykonywanie kukiełek do kącika teatralnego.

1. Inscenizacja opowiadania A. Świrszczyńskiej *O smoku z kalosza*.

Narrator: *Maciek miał dziurawy kalosz. Powiedział: – Zrobię z niego smoka. (Nauczyciel pokazuje smoka z kalosza). I zrobił. To był naprawdę bardzo śmieszny smok. Gonił dzieci i wołał: – Hem, hem! Wszyscy przed nim uciekali. I cicha Bronka, co ma oczka jak czarne winogrona, i pyzata Magda, i nawet ten łobuz Olek.*

Olek (kukielka chłopca zrobiona z plastikowej butelki po napojach): *Tupnę na niego nogą i zaraz się schowa w dziurę pod podłogą.*

Narrator: *Tupnął, a smok nic. Wcale się nie boi i ciągle woła: – Hem, hem! (Nauczyciel porusza kukielką smoka).*

Mówi Magda (kukielka dziewczynki zrobiona z plastikowej butelki): *Piąstką mu pogrozę.*

Narrator: *I pogroziła. A smok nic. Wcale się nie boi i ciągle woła: – Hem, hem! (Nauczyciel porusza kukielką smoka). Wtedy Bronka powiada cienkim głosem:*

Bronka (kukielka dziewczynki zrobiona z butelki): *Ja mu dam obwarzanek.*

Narrator: *Smok zjadł. Oblizął się językiem z kalosza, pokiwał łbem z kalosza i powiedział kaloszowym głosem:*

Smok: *Jak chcecie, to już nigdy nie będę wołał: hem, hem. I nie będę smokiem, tylko śmiesznym psem. A moją panią będzie Bronka.*

Narrator: *I został śmiesznym psem. Służył, szczekał i kręcił ogonkiem. A czasem w niedzielę Bronka wiązala mu czerwoną wstążeczkę na uchu. Wtedy był jeszcze śmieszniejszy!*

2. Wypowiedzi dzieci na temat postaci występujących w przedstawieniu.
- Omówienie ich wyglądu, wymienienie materiałów, z których były zrobione. Zwrócenie uwagi, że kukielki do zabaw można wykonywać z różnorodnych materiałów, a ich wygląd zależy od pomysłowości ich autorów.
3. Interpretacja inscenizacji za pomocą kukiełek przez chętne dzieci.
4. Zaproponowanie wykonania swoich kukiełek do odgrywania przedstawień teatralnych – z wykorzystaniem plastikowych butelek po napojach.
5. Pokaz sposobu wykonania kukiełek z butelek (część z zakrętką odciętą, aby kukielki mogły stać, elementy twarzy wykonane z folii samoprzylepnej, włosy – z bibuły albo z włóczki, przyklejone taśmą dwustronną, ubranko z kawałków materiałów lub bibuły, przyklejonych do paska taśmy samoprzylepnej naklejonego dookoła butelki).
6. Samodzielne działania dzieci z wykorzystaniem przygotowanych materiałów; zachęcanie do tworzenia własnych postaci, dodawania elementów wymyślonych przez dzieci.
7. Prezentowanie powstałych prac; wypowiedzi autorów na temat powstałych postaci.
8. Umieszczenie kukiełek w kąciku teatralnym, wykorzystywanie ich do zabaw w teatrze.

III

1. Karta pracy, cz. 2, s. 20.

Uzupełnianie elementów (akcesoria teatralne) w pętlach tak, aby ich liczba odpowiadała licz-
bom podanym na kartonikach.

- Ćwiczenia pantomimiczne: naśladowanie wybranych postaci ze znanych baśni za pomocą
ruchu, mimiki, gestu.
- Ćwiczenia artykulacyjne: prawidłowe wymawianie zdań wypowiedzianych przez nauczyciela
(zwracanie uwagi na prawidłową wymowę i artykulację).

W czasie suszy szosa sucha.

W Szczepreszynie chrząszcz brzmi w trzcinie.

Stół z powylamywanymi nogami.

Król Karol kupił królowej Karolinie korale koloru koralowego.

- Inscenizowanie baśni wymyślonych przez dzieci z wykorzystaniem kukielek z kącika teatral-
nego.

Dzień 4. Poznajemy zapis cyfrowy liczby 4

Cele ogólne:

- zapoznanie z zapisem cyfrowym liczby 4,
- wykonywanie wspólnej całości z elementów.

Cele operacyjne:

Dziecko:

- rozpoznaje i nazywa cyfrę 4,
- wykonuje wspólnie afisz teatralny.

Środki dydaktyczne: różnorodne klocki, papierowa maska, obrazki przedstawiające różne maski
teatralne, oznaczone cyframi od 1 do 3, kolorowe pętle, afisze z przedstawień teatralnych, duży
arkusz kartonu, plastikowy alfabet, flamastry, stemple z literami, papier kolorowy, nożyczki, klej,
kartonik z czterema krążkami, obręcze, cyfry od 1 do 4, maski, bębenek, grzechotka, kolorowe
karteczki, plastikowe butelki, kosz, tamburyn, karty pracy, cz. 2, s. 21, 22, 23, 24, 25, 26.

Przebieg dnia

I

- Zabawy konstrukcyjno-manipulacyjne – *Zamki*.

Dzieci budują w małych zespołach zamki dla wymyślonych baśniowych postaci, które będą
w nich mieszkać, z wykorzystaniem różnorodnych klocków.

- Zabawa rozwijająca umiejętność uważnego słuchania i rozpoznawania głosów kolegów z grupy
– *W masce teatralnej*.

Dzieci siedzą w kręgu, wybrane dziecko odchodzi na bok. W tym czasie jedno dziecko z grupy
zakłada na twarz papierową maskę. Zadaniem wybranego dziecka jest odgadnięcie, kto ukrył się
pod maską, po usłyszeniu rymowanki: *Maska kryje moją twarz. Powiedz szybko, czy ją znasz.*

3. Karta pracy, cz. 2, s. 21.

Odszukiwanie na rysunku cyfr: 1, 2, 3. Łączenie kostek i pętli z odpowiednimi cyframi.

- Ćwiczenia poranne – zestaw nr X (*przewodnik*, s. 32–33).

II

- *Maski teatralne* – kształtowanie pojęcia liczby 4; poznanie jej zapisu cyfrowego.

- Zabawa dydaktyczne *Maski teatralne*.

Nauczyciel umieszcza na tablicy obrazki różnych masek teatralnych, oznaczonych cyframi od
1 do 3. Dzieci liczą maski, opisują ich wygląd – posługując się liczebnikami porządkowymi.
Np. *pierwsza maska to maska zielonego smoka, druga – to maska bociana, a trzecia – żaby.*

Potem nauczyciel umieszcza jeszcze jedną maskę, np. maskę lwa. Kładzie przy niej kartonik z czterema krążkami.

2. Pokaz zapisu cyfrowego liczby 4 – pisanej i drukowanej.
Dzieci kreślą kształt cyfry 4 w powietrzu, na podłodze.
3. Umieszczenie cyfry 4 pod maską lwa, obok kartonika z krążkami.
4. Układanie tyłu masek, ile wskazuje liczba.

Nauczyciel umieszcza przy obręczach cyfry: 1, 2, 3 lub 4, w różnej kolejności. Dzieci wkładają do obręczy tyle masek, aby ich liczba odpowiadała umieszczonej cyfrze.

Zabawa ruchowa *Podskocz tyle razy, ile wskazuje liczba.*

Dzieci poruszają się po sali przy dźwiękach tamburynu. Podczas przerwy w grze zatrzymują się, a nauczyciel pokazuje kartonik z cyfrą. Dzieci głośno liczą i podskakują. Np. nauczyciel pokazuje cyfrę 4, dzieci liczą: 1, 2, 3, 4, podskakując.

5. Karty pracy, cz. 2, s. 22, 23.

Określanie, gdzie idą kotki. Odczytanie wspólnie z nauczycielem nazwy ulicy, przy której znajduje się teatr.

- Odszukiwanie i wskazywanie na obrazku cyfry 4.
- Liczenie i wskazywanie na obrazku elementów, których liczba wynosi cztery.

6. Karta pracy, cz. 2, s. 24.

Pisanie cyfr 4 po śladach, a potem – samodzielnie.

- Rysowanie w pętli tyłu kropel deszczu, ile wskazuje cyfra i liczba kropek na kostce.
 - Liczenie cyfr na rysunku. Wpisywanie ich liczby w okienkach przy odpowiednich cyfrach.
- Wykonanie afisza informującego o przedstawieniu dla młodszych kolegów (inscenizacja wierszy wybranego autora).

1. Oglądanie afiszy teatralnych z przedstawień dla dzieci. Zwrócenie uwagi na znajdujące się na nich stałe elementy (tytuł przedstawienia, imiona i nazwiska: autora, reżysera, aktorów, data przedstawienia i miejsce), odczytywanie tytułów przedstawień z pomocą nauczyciela.
2. Zachęcanie do swobodnych wypowiedzi na temat przedstawień teatralnych obejrzanych przez dzieci wspólnie z rodzicami.
3. Przedstawianie przez dzieci propozycji, w jaki sposób powinien wyglądać afisz na przedstawienie w ich wykonaniu, co powinno się na nim znaleźć, jakich materiałów można użyć do jego wykonania, jak podzielić pracę...
4. Samodzielna działalność dzieci.

Należy wykorzystać w pracy pomysły dzieci. Nauczyciel dzieli dzieci na zespoły zajmujące się poszczególnymi elementami, np. rysowaniem postaci występujących w przedstawieniu, wycinaniem liter obrysowanych na kartonie, układaniem i naklejaniem tytułu, stemplowaniem na kolorowych karteczkach imion występujących dzieci, naklejaniem karteczek na afiszu, wykonaniem dookoła kolorowej ramki z elementów wyciętych z kolorowego papieru. Nauczyciel pomaga redagować i pisać tekst zaproponowany przez dzieci.

5. Wspólna ocena powstałej pracy, podkreślenie zaangażowania wszystkich dzieci. Umieszczenie afisza w widocznym miejscu w holu przedszkolnym lub w szatni.

Ćwiczenia gimnastyczne – zestaw III (*przewodnik*, s. 29).

III

1. Karta pracy, cz. 2, s. 25.

- Otaczanie zieloną pętlą wszystkich trójkątów, a niebieską – figur czerwonych. Określanie, gdzie znajdują się czerwone trójkąty.
- Liczenie trójkątów w każdym polu. Kolorowanie tych trójkątów, których w danym polu jest pięć.

Zabawa ruchowa *Maski*.

Dzieci poruszają się swobodnie po sali przy dźwiękach wystukiwanych na tamburynie. Na hasło *Maski*, zatrzymują się i naśladują twarzą wymyślony przez siebie grymas.

2. Karta pracy, cz. 2, s. 26.

Oglądanie obrazka. Podawanie nazw baśni, z których pochodzą bohaterowie znajdujący się na scenie. Słuchanie nazw czytanych przez nauczyciela. Odszukanie wśród naklejek obrazków rekwizytów i naklejanie ich przy odpowiednich postaciach.

Dzień 5. Nasze występy

Cele ogólne:

- inscenizowanie utworów wybranego autora,
- zachęcanie do sprawiania innym przyjemności.

Cel operacyjny:

Dziecko:

- prezentuje wybrane utwory literackie z podziałem na role.

Środki dydaktyczne: papier rysunkowy, grube flamastry, dwustronna taśma klejąca, duże lustro, kartoniki z poznanymi cyframi, kaptur, utwory wybranego autora, rekwizyty, stroje, dekoracje do ich prezentacji, kolorowe klocki, opaska do zasłonięcia oczu, grzechotka, tamburyn, figury geometryczne, bębenek, nożyczki, patyczki, kasztany, karta pracy, cz. 2, s. 27.

Przebieg dnia

I

1. Zabawa usprawniająca mięśnie twarzy, wprowadzająca w radosny nastrój – *Wąsy*.

Dzieci rysują grubymi flamastrami na papierze rysunkowym różne wąsy, a następnie je wycinają. Każdy uczestnik zabawy wybiera wąsy, które mu się podobają, i przykleja je sobie pod nosem, wykorzystując dwustronną taśmę klejącą. Dzieci przeglądają się w dużym lustrze, poruszają mięśniami twarzy, próbując zmieniać swój wygląd. Porównują zmiany w wyglądzie twarzy, w zależności od rodzaju przyklejonych wąsów. (Po zabawie wąsy zostają odłożone do kącika teatralnego. Będą wykorzystywane w innych zabawach).

Zabawa ruchowa połączona z liczeniem – *Duch w zamku*.

Dzieci to *stare zegary*, które stoją w różnych miejscach *zamku*, po którym krąży *duch* w kapturze na głowie (wybrane dziecko). Ponieważ *duch* ma zasłonięte oczy, szuka *zegarów* po ciemku. Kiedy jakiegoś dotknie, wtedy *zegar* wybija godzinę wskazaną przez nauczyciela (pokaz kartonika z poznaną cyfrą). *Duch* słucha, ile razy *zegar* bije: *bam, bam*; określa, która jest godzina, rozpoznaje po głosie dziecko, które było *zegarem*. Jeśli zgadnie, dzieci zamieniają się rolami i zabawa toczy się dalej.

Ćwiczenia poranne – zestaw nr X (*przewodnik*, s. 32–33).

II

 Prezentowanie młodszym koleżankom i kolegom wierszy wybranego autora, np. Doroty Gellner.

1. Wspólny wybór wierszy do prezentacji.
 - Podział na role.
 - Pamięciowe opanowanie tekstu.
 - Wspólne przygotowanie potrzebnych rekwizytów, strojów i dekoracji.
 - Prezentacja przed publicznością.
2. Propozycje utworów.

Urodziny

*Mysz włożyła suknię w groszki,
pantofelki i pończoszki.*

– Taka piękna dziś pogoda!

W mysiej dziurze siedzieć szkoda!

Fruwa motyl, mucha bzyka,

pójdę w gości do Królika.

Dwa króliczki w bure łaty

krzyczą głośno: – Nie ma taty!

Tata zabrał jakieś paczki,

pobiegł z nimi wprost do Kaczki.

Widać w oknie stadko kacząt:

– Nie ma mamy – kaczki płaczą –

bo z Królikiem Mama Kaczka

poszła po coś do Prosiaczka.

W złotym lesie złota ścieżka,

przy tej ścieżce Prosiak mieszka.

Patrzcie, co na drzwiach napisał.

„Proszę szukać mnie u Lisa”.

Ale Lisa nie ma w domu.

Gdzie się podział? Nie wiadomo.

Tylko trzy puchate liski

wychylają się z kołyski.

Wzdycha Myszka: – Jaki kram!

Ale pecha dzisiaj mam!

Dokąd poszli wszyscy naraz?

Ja do domu wracam zaraz.

Patrzy, a gromada cała

przed jej norką się zebrała:

Królik, Prosiak, Lis i Kaczka,

tutaj kwiaty, a tam paczka.

Wszyscy robią słodkie miny:

– Dziś są twoje urodziny!

– Moje? – pyta Myszka mała.

– Oj! Zupełnie zapomniałam!

Przyjęcie

Na przyjęcie się wybieram,

wszystkie szafy więc otwieram.

Co mam włożyć? To czy to?

Dwie kokardy wziąć czy sto?

Spodnie w kratkę czy też w kropki?

Zamiast butów może wrotki?

Tak się męczę, tak się staram,

wkładam cztery bluzki naraz.

Do żurnala ciągle zerkam –

może lepiej iść w lakierkach?

Może w bluzce od pizamy?

*Czy na żółtym kapeluszu
mam posadzić kota z pluszu?
Wszystko to tak długo trwa!
Zegar bije – raz i dwa!
Już przyjęcie się skończyło,
a mnie wcale tam nie było!*

Nasza piłka Danuta Gellnerowa

*Nasza piłka malowana
skacze co dzień już od rana
jak zaklęta!*

*Piłka, piłka
raz i dwa!*

Rzucasz ty, łapię ja!

Piłka, piłka

raz, dwa, trzy!

Rzucam ja, łapiesz ty!

Raz jest moja,

raz jest twoja.

Raz jest twoja,

a raz moja.

Jeśli z nami pograć chcesz,

to wyciągnij ręce też!

Piłka skacze!

Wpada w ręce!

Kto ją złapie,

ten ma szczęście!

Czarodziejski most

*Jest nad rzeką most zaklęty,
jakby z bajki wprost wyjęty.*

*Przez ten most pewnego dnia
czarownica z miotłą szła.*

I choć zła okropnie była...

w Dobrą Wróżkę się zmieniła!

Jechał tędy stary wóz.

Trochę chrustu z lasu wioził.

Nagle – co to? Chrustu nie ma,

a wóz się w karetę zmienia!

Aż woźnica oczy przetaił:

– Cztery konie? I kareta?

Tu sierotkę chudą, małą,

coś dziwnego też spotkało.

Przez trzy dziury przeskoczyła

i...

w królową się zmieniła!

Raz diabełek mostem biegł,

żeby przejść na drugi brzeg.

*Lecz nim doszedł do połowy,
różki mu zniknęły z głowy.
Kiedy zajął do lusterka,
to już rosły mu skrzydelka.
A na końcu tego mostu
już aniołkiem był po prostu.
Więc gdy kiedyś się rozłożysz,
po bajkowym przejdź się moście.
Kiedy będziesz zły, ponury,
przeskocz prędko przez trzy dziury.
Może buzia zła, nadęta,
znów się stanie uśmiechnięta?*

III

1. Zabawa rozwijająca umiejętność przełożenia podanych prawidłowości z jednej sytuacji na inną, np.:
 - słuchową – nauczyciel klaszcze, wystukuje na instrumencie perkusyjnym określoną sekwencję, a dzieci układają podany rytm za pomocą klocków, patyczków, kasztanów...
 - wzrokową – dzieci zastępują figury geometryczne danego rodzaju innymi, np.: trójkąty – kołami, kwadraty – prostokątami (z ustawienia: trójkąt, trójkąt, kwadrat, trójkąt, trójkąt powstanie: koło, koło, prostokąt, koło, koło (ustawienie pasowe), lub układają wzór z figur, np. choinkę: dwa trójkąty jeden pod drugim, a pod nimi mały prostokąt – zamieniają klocki według kodu podanego przez nauczyciela – sprawdzają, jak zmieni się kompozycja, co powstanie, zastępują patyczki w danym kolorze patyczkami w innym kolorze – w układzie pasowym i w kompozycji,
 - ruchową – dzieci wykonują ruchy przeciwstawne do pokazywanych lub przeciwstawne do tych, których nazwy podał nauczyciel, np. kiedy nauczyciel mówi *bieg* – dzieci maszerują, kiedy mówi *marsz* – dzieci biegną; kiedy podnosi ręce do góry – dzieci przykucają, kiedy przykuca – dzieci stają na palcach z rękami w górze itp.

2. Karta pracy, cz. 2, s. 27.

Kończenie rysowania szlaczków.

Zabawa ruchowo-naśladowcza *Naśladujemy aktorów*.

Dzieci dobierają się w pary. Jedno dziecko jest *aktorem*, który pokazuje jakieś gesty i miny, a drugie je naśladuje (po pewnym czasie następuje zmiana ról).

Tydzień III: Znamy te baśnie

Dzień 1. W świecie baśni

Cele ogólne:

- zapoznanie z literą **d**: małą i wielką, drukowaną i pisaną,
- rozpoznawanie bohaterów baśni.

Cele operacyjne:

Dziecko:

- rozpoznaje i nazywa literę **d**: małą i wielką, drukowaną i pisaną,
- wymienia bohaterów znanych baśni.

Środki dydaktyczne: alfabet demonstracyjny, nakrywki: białe, niebieskie, czerwone, alfabet ruchomy, kartoniki z: literami **d** (pisanymi i drukowanymi), poznanymi literami (w kopertach), trójkąt, bębenek, tamburyn, ilustracje do znanych baśni, sylwety baśniowych bohaterów, teksty zagadek, obrazki z baśniowymi postaciami, karty pracy, cz. 2, s. 28, 29, 30, 31, 32.

Przebieg dnia

I

1. Zabawa Porównania.

Nauczyciel (a następnie chętne dzieci) zadaje różne pytania. Dzieci odpowiadają na nie zgodnie z prawdą. Dzieci mogą odpowiadać jednocześnie lub kolejno, otrzymując za każdą poprawną odpowiedź punkt. Np.

Co jest wyższe: żyrafa czy krokodyl?

Co jest bardziej miękkie: kamień czy poduszka?

Co jest lżejsze: piórko czy kasztan?

Co jest bardziej gorące: ogień czy zupa?

Co jest bardziej głębokie: studnia czy rów?

Co jest cięższe: pies czy słoń?

Co jest szybsze: antylopa czy żółw?

Co jest bardziej szorstkie: piasek czy lód?

Co jest bardziej lepkie: klej czy miód? Itp.

Ćwiczenia poranne – zestaw nr XI.

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Naśladowujemy przyjaciół Kubusia Puchatka*. Dzieci biegają w różnych kierunkach sali przy dźwiękach wystukiwanych na tamburynie. Podczas przerwy w grze zatrzymują się w wymyślonej przez siebie pozie.
- Ćwiczenia głowy – *Kubuś Puchatek kiwa głową*. Dzieci siadają w siadzie skrzyżnym. Wykonują skłony głowy do przodu i do tyłu, w lewo i w prawo – zgodnie z ruchem ręki nauczyciela.
- Ćwiczenia tułowia – *Gimnastyka Puchatka*. Dzieci wykonują skłony do przodu oraz skłony boczne.
- Podskoki – *Brykanie Tygrysa*. Dzieci podskakują: do przodu, do tyłu i na boki.
- Czworakowanie – *Kłapouchy szuka ogonka*. Dzieci chodzą na czworakach wokół własnej osi i wykonują skręty głowy w prawo i w lewo.
- Ćwiczenia równowagi – *Prosiaczek rysuje nogą*. Dzieci stoją na jednej nodze, a drugą rysują w powietrzu małe koła i duże koła (zmiana nogi).
- Marsz parami w różnych kierunkach z rytmicznym powtarzaniem tekstu: *Kubuś Puchatek to wesoły miś. Lubi swych przyjaciół – jednym z nich jest Krzyś*. Potem – zmiana partnerów.

II

Wprowadzenie litery **d**: małej i wielkiej, drukowanej i pisanej.

1. Karta pracy, cz. 2, s. 28.

- Słuchanie historyjki.
Każdy lubi słuchać baśni. Kotek z Jeżykiem często opowiadają sobie zmyślane historie pełne niesamowitych przygód: czy to ze złotą rybką, z czarodziejską różdżką czy ze zgubionym pantofelkiem. Ale najlepiej takich historii słucha się w domu, w ciepłym, wygodnym domu.
- Zaznaczanie na obrazku tego, co ma w swojej nazwie głoskę **d**.
- 2. Analiza dźwiękowa słowa *dom*.
Układanie schematu i modelu słowa *dom*.
- 3. Podawanie przykładów słów rozpoczynających się głoską **d**, mających ją w środku.
- 4. Pokaz liter **d** – drukowanej i pisanej, małej i wielkiej. Porównywanie ich wyglądu.
- 5. Ułożenie poznanych liter pod modelem słowa *dom*.
- 6. Podawanie przykładów imion rozpoczynających się głoską **d**.
- 7. Układanie schematu i modelu słowa, np. *Darek*.

Układanie pod modelem słowa *Darek* poznanych liter. Zwrócenie uwagi na wielką literę na początku imienia (przypomnienie, kiedy jeszcze stosujemy wielką literę).

- Przypięcie liter drukowanych pod modelami słów.

 Zabawa ruchowa *Mała litera d i wielka litera d*.

Dzieci otrzymują kartoniki z literami **d**: pisanymi i drukowanymi. Poruszają się po sali w rytmie wystukiwanym na tamburynie. Podczas przerwy w grze dobierają się parami tak, aby jedno dziecko miało kartonik z małą literą, a drugie z wielką (zwracanie uwagi, aby nie mieszać liter drukowanych z pisanymi).

8. Zabawa *Czy znamy te litery?*

Dzieci otrzymują koperty z poznanymi literami (małymi, wielkimi, drukowanymi i pisanymi). Zadanie polega na pogrupowaniu liter każdego rodzaju, np. mała i wielka drukowana; mała i wielka pisana.

9. Karty pracy, cz. 2, s. 29, 30.

- Dzielenie pól pod obrazkami na tyle części, z ilu głosek składają się ich nazwy.
- Dzielenie nazw obrazków na głoski. Odszukiwanie wśród naklejek kartoników z literami, które odpowiadają głoskom wskazanym liczbami. Odczytanie utworzonego wyrazu.
- Rozwiązywanie rebusów.
- Czytanie tekstu wyrazowo-obrazkowego. Dorysowanie brakujących elementów.
- Wyszukiwanie w tekście wiersza liter **d**. Zaznaczanie ich na niebiesko.

10. Karta pracy, cz. 2, s. 31.

Pisanie liter **d** po śladach, a potem – samodzielnie.

 Zabawa ruchowa *Krasnoludki i olbrzymy*.

Nauczyciel dzieli dzieci na dwie grupy – *krasnoludki* i *olbrzymy*. Dzieci-*krasnoludki* przykucają, naśladując *śpiące krasnoludki*. Dźwięk trójkąta *budzi je*. *Krasnoludki* maszerują w przysiadzie, trzymając rękami kolana. Dźwięki bębna *zapraszają* do ruchu *olbrzymy*, które poruszają się dużymi krokami z rękami wyciągniętymi do góry (zmiana ról).

 Zabawy z bohaterami znanych baśni – *Świat baśni*.

1. Zachęcanie do kilkuzdaniowych wypowiedzi na temat baśni, zwrócenie uwagi na zawartą w nich fikcję.
2. Oglądanie ilustracji ze znanych dzieciom baśni, podawanie tytułów tych baśni.
3. Porządkowanie sylwet baśniowych bohaterów, przypiętych do ilustracji z innych baśni; określanie, dlaczego znajdują się na niewłaściwych miejscach.

 Zabawa ruchowa *Znane tytuły*.

Dzieci poruszają się po sali w rytmie wystukiwanym na tamburynie. Podczas przerwy w grze nauczyciel podaje pierwszą część tytułu baśni, a dzieci dopowiadają jego dalszą część.

Np.

Kot... (w butach),

Dziewczynka... (z zapalkami),

Czerwony... (Kapturek),

O rybaku i złotej... (rybce),

Brzydkie... (kaczętko),

Królowna... (Śnieżka),

Lampa... (Aladyna),

Jaś i... (Małgosia),

Śpiąca... (królowna).

4. Zabawa pantomimiczna *Co to za postać?*

Dzieci naśladują ruchem znanych im bohaterów baśni. Pozostałe odgadują, jaka postać była przedstawiona.

III

1. Karta pracy, cz. 2, s. 32.

Układanie dwóch bajek na podstawie podanych obrazków. Wyszukiwanie poznanych liter w nazwach baśni dla dzieci.

Zabawa ruchowa *Czerwony Kapturek i wilk*.

Nauczyciel wybiera spośród dzieci *wilka*, który odchodzi na bok. Dzieci-czerwone *kapturki* poruszają się swobodnie po sali, co pewien czas schylają się i naśladują *zbieranie kwiatów*. Na dźwięk bębna wbiega *wilk*, a *kapturki* zastygają bez ruchu. Który z nich się poruszy, zostaje zamieniony w *wilka*. Podczas powtórzenia zabawy *wilki* szukają *kapturków*, które się ruszają. Zwycięża to dziecko, które najdłużej się nie poruszy.

2. Rozwiązywanie zagadek.

Nauczyciel mówi zagadkę, dzieci podają jej rozwiązanie. (Można wprowadzić element rywalizacji, wtedy dzieci podają rozwiązanie zagadki nauczycielowi na ucho. Jeżeli jest ono prawidłowe, otrzymują punkt).

*Kto za siedmioma górami
i za siedmioma lasami
mieszkał w chatynce małej
z siedmioma krasnoludkami?* (Królewna Śnieżka)

*Noszą czerwone kubraczki,
rosną na brodach im bródki.
Jeśli nie wierzysz, odgadnij.
Przecież to są...* (krasnoludki)

*W bajkach robi wiele złego,
lubi ogniem ziać,
bo on głównie jest od tego,
żeby się go bać.* (smok)

*Powiedz, który to niedźwiadek
Prosiaczka jest sąsiadem,
sąsiadem Kłapouchego
i kolegą Krzysia małego.* (Kubuś Puchatek)

*Kto listy pisać chciał drobnym maczkiem
i po to kupił raz maczku paczkę?* (Kaczka Dziwaczka)

*Oni, gdy zabłądzili w lesie,
w Baby-Jagi wpadli szpony
przez to, że nadgryźli domek,
co z piernika był zrobiony.* (Jaś i Małgosia)

*Łatwo mnie poznać,
gdy bajkę wspomnieć.
Chodziłem tam w butach,
miałem lepsze życie.* (kot w butach)

*Ona w bajkach dziwne stawy
gotuje w swym kotle,
czasem kogoś w coś przemienia
i lata na miotle.* (czarownica)

*Kto na tańce w pałacu
czasu miał niewiele?
Kto, wybiegając z balu,
zgubił pantofelek?* (Kopciuszek)

3. Układanie zagadek.

Dzieci losują obrazek z *baśniową postacią*, starają się w kilku zdaniach o niej opowiedzieć, a pozostałe dzieci odgadują, kim jest dana postać.

Dzień 2. Wiemy, jak powstaje książka

Cele ogólne:

- zapoznanie z etapami powstawania książki,
- zachęcanie do tworzenia własnych książeczek.

Cele operacyjne:

Dziecko:

- wymienia etapy powstawania książki,
- tworzy w zespołach własne książeczki.

Środki dydaktyczne: wiersz W. Scisłowskiego *Drukarz*, różne rodzaje papieru, obrazki z etapami powstawania papieru, gazety, książki dla dzieci, plakat z hasłem *Korzyści płynące z książek*, histo-

ryjka obrazkowa *Jak powstaje książka*, jabłko, flamastry, kolorowy karton, kartoniki z sylabami utworzonymi z poznanych liter, rymowanka *Wielki smok*, zszywacz biurowy, tamburyn, pojemnik na papierowe kule, karty pracy, cz. 2, s. 33, 34.

Przebieg dnia

I

1. Oglądanie różnych rodzajów papieru (np.: kartki z bloku rysunkowego, technicznego, gazety, bibuły karbowanej, niekarbowanej, papieru kolorowego, tektury, tektury falistej, pergaminu...). Porównywanie ich faktur, zachęcanie do dzielenia się swoimi spostrzeżeniami. Swobodne wypowiedzi dzieci na temat *Jak powstaje papier?*
2. Zapoznanie z etapami powstawania papieru, z wykorzystaniem obrazków, porównywanie ich z wcześniejszymi wypowiedziami dzieci. Podkreślenie, z jakiego surowca jest on wykonywany; zwrócenie uwagi na niepotrzebne niszczenie drzew (*wyrąb drzew; rozdrabnianie drewna (mielenie) w specjalnych rozdrabniarkach na masę celulozową (pulpę), mieszanie otrzymanego materiału z wodą*). *Najtańsza pulpa otrzymywana jest mechanicznie. Papier uzyskiwany z tego rodzaju pulpy jest słaby i używany jest głównie do produkcji artykułów jednorazowego użytku, np. gazet. Lepsze gatunki papieru wytwarza się z pulpy uzyskanej drogą chemiczną. Otrzymuje się ją z pociętych na drobne fragmenty pni, zanurzanych w roztworze chemicznym i podgrzewanych pod ciśnieniem. Papier wytwarzany z pulpy chemicznej służy do produkcji książek, kolorowych czasopism, a także wytrzymałych opakowań papierowych.*
W celu usunięcia wszelkich zanieczyszczeń, pulpę płucze się i filtruje, a jeśli ma z niej powstać biały papier, poddaje się ją jeszcze procesowi wybielania. Następnie nadaje się jej formę arkuszy, które następnie suszy się, nawija na bele i dostarcza do papierni. Tam maszyna o nazwie warnik rozdrabnia je i miesza z wodą. Na tym etapie pulpa, zawierająca drewniane włókna i wodę, nosi nazwę masy papierniczej (można do niej dodać także papier pochodzący z makulatury, po uprzednim usunięciu z niego farby drukarskiej). Do masy dodaje się następnie substancje, które nadają jej pożądane cechy. Papier, który będzie służył do pisania, poddaje się impregnacji przy pomocy różnego rodzaju żywic, co ma zapobiegać rozlewaniu się atramentu na stronie. Papier przeznaczony do druku nie wymaga tak starannej impregnacji, ponieważ farba drukarska, w przeciwieństwie do atramentu, nie zawiera wody. Barwienie papieru odbywa się przy użyciu różnych barwników. Jednym z nich jest sproszkowana glina. Kolejnym etapem powstawania papieru jest wprowadzenie masy papierniczej do wlewu, z którego dostaje się ona na wykonaną z drutu lub plastiku ruchomą taśmę zwaną sitem. Sito może mieć do 9 metrów szerokości i poruszać się z prędkością do 1000 metrów na minutę. Od tempa, w jakim masa jest przekazywana na sito, zależy grubość i waga produkowanego papieru. W czasie kiedy masa znajduje się na ruchomej taśmie, część zawartej w niej wody zostaje odprowadzona przez dziury sita. Włókna masy zaczynają ponownie łączyć się i powstaje wstęga, która po odsączeniu wody przekazywana jest następnie na ruchomą, filcową taśmę i przeprowadzana przez serię ciężkich walców, które wyciskają z niej kolejną partię wody i wzmacniają więzy między włóknami. Następnie wstęga zostaje przepuszczona przez system podgrzewanych parą metalowych walców, które usuwają z niej resztki pozostałej w niej wody. Wysuszony papier zostaje poddany działaniu starannie wypolerowanych żelaznych walców, które wygładzają jego powierzchnię. Tak powstały papier poddaje się wykończeniu przy użyciu różnych metod, w zależności od celu jego przeznaczenia, np. niektóre gatunki papieru czy tektury, aby stały się wodoodporne, zanurza się w roztopionym wosku parafinowym, następnie za pomocą walców usuwa jego nadmiar i przy użyciu zimnej wody utwardza uzyskaną warstwę ochronną. Recykling to ponowne wykorzystanie makulatury do produkcji papieru. Narodem, który wynalazł papier, byli Chińczycy. Zainspirowało ich zachowanie os i szerszeni, które przeżuwały kawałki drewna, uzyskiwały potrzebny im do budowy gniazd materiał przypominający papier.

3. Zabawy gazetami.

- Składanie gazety do jak najmniejszych rozmiarów.
- Składanie w harmonijkę, wachlowanie się jak wachlarzem.
- Zwijanie w kulę jedną ręką i drugą ręką.
- Rzucanie gazetowymi kulami jak najdalej przed siebie.
- Celowanie kulami do umieszczonego w pewnej odległości pojemnika.
- Darcie na jak najmniejsze kawałki.

 Ćwiczenia poranne – zestaw nr XI (przewodnik, s. 44).

II

 Historyjka obrazkowa *Jak powstaje książka*.

1. Oglądanie różnych książek dla dzieci, poznanie nazwisk ich autorów; porównywanie wyglądu, omówienie budowy (okładka, strona tytułowa, treść, ilustracje, spis treści).
 2. Wyjaśnienie znaczenia książki w życiu ludzi – zapisywanie propozycji dzieci na plakacie w kształcie książki wokół hasła *Korzyści płynące z książek*.
 3. Słuchanie wiersza W. Scisłowskiego *Drukarz*.
- Wzbogacanie słownika dzieci o słowa: *maszynopis, redaktorzy, czcionka, księgarnia, drukarz*.

*Ile książek ukazuje się na świecie?
Ile gazet i czasopism? – Nie wiecie!
Rzecz od Gutenberga się zaczyna,
a dziś taki mamy finał:
maszynopis wpierw oddają redaktorzy,
później drobne czcionki trzeba złożyć,
połykają czcionki tryby maszyn,
skąd wychodzą strony książek naszych.
Gdy ich później po księgarniach szukasz,
nie zapomnij, czym się trudni drukarz!
Czasem oczy ze zmęczenia ma czerwone,
gdy śpisz sobie, on na świeżą patrzy stronę –
biały papier czarnych liter jest już pelen,
więc pochyla się troskliwie nad swym dziełem
i drukuje dalsze strony wciąż od nowa –
i ten wierszyk też dla ciebie wydrukował.*

4. Karta pracy, cz. 2, s. 33.

Poznanie etapów powstawania książki – na podstawie zdjęć.

5. Opowiadanie przez dzieci, jak powstaje książka. Czytanie całościowe wyrazów: *autor, grafik, fotograf, drukarnia, księgarnia, czytelnik*.

 Zabawa ruchowa *Czarodziejskie jabłko*.

Dzieci siedzą skrzyżnie w kręgu, ręce trzymają za sobą. Osoba wybrana przez nauczyciela spaceruje na zewnątrz koła, trzymając w rękach jabłko. Powtarza rymowankę: *Czarodziejskie jabłko w rękach moich mam, czarodziejskie jabłko teraz tobie dam*. Kończąc rymowankę, kładzie jabłko do rąk wybranego dziecka i szybko ucieka. Obiega koło i siada na miejscu dziecka, które dostało jabłko, a potem je goniło.

 Wykonanie w grupach (wspólnie z nauczycielem) książeczek z ilustracjami do znanych dzieciom baśni (lub wymyślonych przez nie).

1. Podział dzieci na zespoły (zachęcanie do zgodnej współpracy, sprawiedliwego podziału zadań, rozwijanie odpowiedzialności za efekt pracy całego zespołu).
2. Rysowanie kolejnych ilustracji do wybranej przez dzieci baśni.
 - Wybranie koloru tekturowej okładki i ozdobienie jej według pomysłów dzieci. Umieszczenie na środku tytułu książeczki, a z boku – nazwisk jej autorów.
 - Redagowanie tekstu z pomocą nauczyciela, zapisywanie go pod obrazkami wykonanymi przez dzieci.
 - Łączenie okładki i karteł książeczki za pomocą zszywacza biurowego.
 - Prezentowanie gotowych książeczek pozostałym zespołom, czytanie powstałych tekstów przez nauczyciela.
 - Umieszczenie książeczek w kącie dla rodziców, a następnie w kącie książki.
3. Spacer do pobliskiej księgarni – zapoznanie z wyglądem sklepu, oglądanie zgromadzonych tam książek, obserwowanie ludzi robiących w niej zakupy. Zakup książki wybranej przez dzieci do czytania w przedszkolu.

III

1. Karta pracy, cz. 2, s. 34.

Rysowanie drogi królewny Śnieżki do domku krasnoludków (labirynt). Rysowanie po śladach spirali: prawoskrętnych i lewoskrętnych.

2. Utrwalanie poznanych liter.

Dzieci otrzymują kartoniki z sylabami utworzonymi z poznanych liter. Łączą je ze sobą, tworząc wyrazy, które przyklejają na kartkach, a obok rysują obrazki pasujące do utworzonych wyrazów, np. sylaby: *ma, ta, ma, ta, da, ma, da, ma, to, da, ta*, wyrazy: *mama, tata, tama, mata, dama*.

 Ilustracja ruchowa rymowanki *Wielki smok*.

*Wielki smok szedł do przodu kroki trzy,
zrobił przysiad i wyszczerzył groźnie kły.
Skoczył w górę i rozłożył skrzydła swe,
latał wkoło, by pogubić myśli złe.
W chłodnej wodzie pływał żabką też,
na czworakach chodził tak jak jeź.
Gdy się zmęczył, to zwinięty w kłębek spał.
Kolorowe sny całą nockę miał.*

Dzień 3. Dbamy o książki

Cele ogólne:

- rozwijanie sprawności manualnych,
- rozwijanie muzykalności i szybkiej reakcji na sygnał dźwiękowy.

Cele operacyjne:

Dziecko:

- wykonuje zakładkę do książki z zastosowaniem różnych technik,
- określa kierunek linii melodycznej piosenki; reaguje ruchem na zmianę wysokości dźwięków.

Środki dydaktyczne: piosenka *Miś Uszatek*, książki przyniesione przez dzieci, książki – zadbane i zniszczone, sylweta do wiersza, tamburyn, materiały do wykonania zakładki, bębenki, różne zakładki, nożyczki, dziurkacz, zagadka, plastikowe butelki, kosz, karta pracy, cz. 2, s. 35.

Przebieg dnia

I

1. Karta pracy, cz. 2, s. 35.

Łączenie liniami w różnych kolorach małych i wielkich drukowanych liter: **a, o, e, m, t, d, i**. Kolorowanie rysunku. Określanie, jakiej baśni dotyczy. Odpowiadanie na zadane pytania.

2. Oglądanie książek przyniesionych do przedszkola przez dzieci.

- Zachęcanie do swobodnych wypowiedzi na temat ich ulubionych bohaterów.
- Wzbogacenie kącika książki o nowe tytuły.
- Czytanie przez cały tydzień fragmentów książki wybranej przez dzieci spośród książek zaproponowanych przez nauczyciela, uważne śledzenie losów występujących w niej bohaterów.
- Stwarzanie warunków do samodzielnego czytania książek przez chętne dzieci umiejące czytać.

Ćwiczenia poranne – zestaw nr XI (*przewodnik*, s. 44).

II

Wykonywanie zakładek do książek.

1. Porównywanie wyglądu książek: zadbanej i zniszczonej.

Nauczyciel pokazuje dzieciom dwa rodzaje książek. Jedne – ładne, oprawione, czyste; drugie – z pozaginаныmi rogami, podartymi kartkami, poplamionymi, porysowanymi stronami. Dzieci oglądają je, porównują. Wypowiadają się, co sądzą o ludziach, którzy z nich korzystali. Podają przykłady, w jaki sposób należy dbać o książki.

2. Zabawa z elementem dramy – *Smutna książka i wesola książka*.

Chętne dzieci wcielają się w role książek – szanowanych i zniszczonych: próbują wyrazić słowem, gestem, mimiką, co mogą czuć takie książki.

3. Wspólne ustalenie zasad korzystania z książek; spisanie ich przez nauczyciela, umieszczenie w kąciku książki.

Zabawa ruchowa *Dobrze czy źle?*

Dzieci poruszają się po sali w rytmie wystukiwanym na tamburynie. Podczas przerwy w grze nauczyciel wypowiada słowa odnoszące się do wyglądu książek lub sposobów korzystania z nich, np. *ładna okładka, poplamione kartki, pozaginane rogi, czyste kartki, oglądanie brudnymi rękami, czytanie podczas jedzenia obiadu, odkładanie na półkę...* Jeśli dotyczą one prawidłowego zachowania, dzieci maszerują w miejscu i klaszczą w ręce, jeśli negatywnego – przykucają i zakrywają twarze dłońmi.

4. Rozwiązanie zagadki *Zakładka do książki*.

*Kiedy przerwać musisz książki swej czytanie,
włóż ją do środka, niech w książce zostanie.*

Ona ci przypomni, dokąd trzeba wrócić,

kiedy na czytanie chęć tobie powróci. (zakładka do książki)

5. Oglądanie różnych zakładek, wyjaśnienie i pokaz ich zastosowania.

6. Zaproponowanie wykonania zakładek.

- Pokaz gotowych zakładek przygotowanych przez nauczyciela.
- Opisanie sposobu ich wykonania.

Dzieci wycinają pasek z kolorowego kartonu po narysowanych liniach, ozdabiają go z obu stron kwiatkami wyciętymi z gazet ogrodniczych lub ozdobnych papierów do pakowania prezentów. Łączą dwa paski wycięte z kolorowych pocztówek włóczką przez otworki wykonane dziurkaczem, ozdabiają frędzelkami z pociętej włóczki, przewleczonej przez otworek wykonany pośrodku górnego brzegu zakładki.

Przewlekają paseczki wycięte z kolorowego papieru przez biały kartonowy pasek nacięty przez nauczyciela trzy razy wzdłuż środka, przyklejają końce paseczków do kartonu. Po wykonaniu

zakładki wyrównują wystające elementy przez równe obcięcie (szerokość białego paska – 4 cm, kolorowych – 1 cm, nacięcia co 1 cm, zaczynając od lewej strony; zachowanie odstępu od dolnego i górnego końca zakładki po 1 cm).

Ozdabiają pasek z białego kartonu elementami wyciętymi z kolorowego papieru, dorysowując niektóre elementy flamastrami; dokleją z obu stron frędzelki powstałe przez ponacinanie w paseczki prostokąta z bibuły karbowanej o szerokości zakładki.

- Samodzielna praca w czterech zespołach.
- Oglądanie gotowych zakładek.
- Zorganizowanie wystawy w kącie dla rodziców.

 Zabawy przy piosence *Miś Uszatek*.

1. Słuchanie piosenki (sł. i muz. D. i K. Jagiełło).

Stał na półce w sklepie z zabawkami, bardzo
dłużej naszpluszowi miś, marzył aby ktoś go
zauważył i by mógł się wyprować dziś,
ze zmarznięcia uszko mu oklapło, lecz się
nie zalał małym chwastem, zapakował wszystkie swoje
rzeczy i przed siebie ruszył w świat. Miś U -
szatek, miś Uszatek, najdzielniejszy to na świecie
miś, miś Uszatek, miś Uszatek,
wszystkie dzieci kochanie od dziś. Miś U -

- I. *Stał na półce w sklepie z zabawkami,
bardzo długo nasz pluszowy miś,
marzył aby ktoś go zauważył
i by mógł się wyprowadzić dziś,
ze zmartwienia uszko mu opadło,
lecz się nie załamał dzielny chwyt,
zapakował wszystkie swoje rzeczy
i przed siebie ruszył w świat.*

Ref.: *Miś Uszatek, miś Uszatek,
najdzielniejszy to na świecie miś,
miś Uszatek, miś Uszatek,
wszystkie dzieci kocha nie od dziś.* } bis

- II. *Tak wędrując dotarł do przedszkola,
gdzie szczęśliwie żyje pośród nas,
wszyscy tutaj bardzo go kochamy,
a Uszatek kocha wszystkich nas,
pozostanie więc na zawsze z nami,
bo przyjazny los tak właśnie chciał,
aby czuł się jak u siebie w domu
i przyjaciół nowych miał.*

Ref.: *Miś Uszatek, miś Uszatek...*

- Ćwiczenia dykcyjne – *Powtórz tak jak ja* – wyraźne wypowiadanie słów refrenu; powtarzanie – ciche i głośne.
- Określanie kierunku linii melodycznej w piosence. Pokazywanie przez dzieci rękami, kiedy melodia się wznosi, a kiedy opada.
- Zabawa ruchowa *Baśniowe postacie*: reagowanie odpowiednim ruchem na wysokość dźwięków: niskich, średnich i wysokich.
Nauczyciel zamienia dzieci w bajkowe postacie, które reagują określonym ruchem na dźwięki odpowiedniej wysokości: *smoki* – poruszają się na czworakach przy niskich dźwiękach, *koty w butach* – maszerują przy średnich dźwiękach, a *baby-jagi latają na miotłach* – biegają na palcach, ręce mają wyciągnięte przed sobą, naśladują trzymanie miotły przy wysokich dźwiękach.
- Ćwiczenia emisyjne – *Zaśpiewaj tak jak ja*: powtarzanie fragmentów melodii piosenki nuconej przez nauczyciela na sylabach: *la, na, ta*.
- Przypomnienie wyglądu bębna i różnych sposobów gry na nim; śpiewanie refrenu i wystukiwanie jego rytmu na tym instrumencie.
- Ćwiczenia gimnastyczne – zestaw III (*przewodnik*, s. 29).

III

- Poszukiwanie przez dzieci różnych znaczeń tych samych słów, np.: *zamek* – obronny, królewski, błyskawiczny, z piasku..., *wieża* – zamkowa, z klocków, zegarowa, szachowa..., *zebra* – przejście dla pieszych, zwierzę, *klucz* – do otwierania drzwi, ptaków, do roweru, *oko* – do patrzenia, na rosale...
- Naprawianie zniszczonych książek, wykonywanie okładek z ozdobnego papieru – zachęcanie do zgodnej współpracy; wyrabianie nawyku dbałości o książki.

Dzień 4. Baśniowe figury geometryczne

Cele ogólne:

- zapoznanie z nazwą i cechami prostokąta,
- tworzenie własnych kompozycji z wykorzystaniem figur geometrycznych.

Cele operacyjne:

Dziecko:

- rozpoznaje i nazywa prostokąt,
- układa sylwety baśniowych postaci z wykorzystaniem figur geometrycznych.

Środki dydaktyczne: klocki w kształcie figur geometrycznych, obrazki baśniowych postaci, wyrazy do czytania całościowego, nakrywki do schematów i modeli, kartoniki z obrazkami figur geometrycznych, mozaika geometryczna, 4 obręcze, różne kartonowe prostokąty, tamburyn, szarfy w czterech kolorach, płócienny worek, tablica magnetyczna i klocki magnetyczne, postacie z figur wykonane przez nauczyciela, papierowe kolorowe figury geometryczne różnych rozmiarów, klej, materiały do wykonania domina geometrycznego, kartki formatu A4, karty pracy, cz. 2, s. 36, 37.

Przebieg dnia

I

1. Pokazywanie gestem, ruchem, mimiką baśniowych postaci przedstawionych na wylosowanych obrazkach; odgadywanie przez pozostałe dzieci, kim jest pokazywana postać.
 2. Rozpoznawanie i nazywanie koła, kwadratu i trójkąta.
 - Segregowanie klocków w kształtach poznanych figur geometrycznych. Układanie ich pod kartonikami z obrazkami figur o danym kształcie; wyszukiwanie na obrazku figur danego rodzaju, liczenie ich.
 3. Czytanie całościowe wyrazów: *figury, koło, kwadrat*.
 - Analiza dźwiękowa tych słów, układanie ich schematów i modeli.
- Ćwiczenia poranne – zestaw nr XI (*przewodnik*, s. 44).

II

 Poznajemy prostokąt – zapoznanie z nazwą i cechami prostokąta.

1. Zabawa utrwalająca poznane figury – *Posłuszne figury*.
Dzieci siedzą w kręgu. Losują po jednej figurze geometrycznej, a następnie wykonują polecenia nauczyciela, np.: *Zamieniają się miejscami dzieci, które mają koła (mają trójkąty, mają kwadraty, mają jakąkolwiek figurę geometryczną). Z figur jednego rodzaju tworzą koło*. Potem dzieci tworzą jedno wspólne koło z przestrzeganiem kolejności figur: *koło, kwadrat, trójkąt, koło, kwadrat, trójkąt...* (Nauczyciel sprawdza poprawność wykonania poszczególnych zadań).
2. Zabawa *Segregowanie figur*.
Nauczyciel rozkłada przed dziećmi mozaikę geometryczną zawierającą: koła, kwadraty, trójkąty i prostokąty oraz cztery obręcze. Opisuje figury i prosi dzieci, aby powkładały je do odpowiednich obręczy, np. *Do pierwszej obręczy włożcie takie figury, które mają cztery równe boki i cztery kąty; do drugiej obręczy te figury, które mają trzy boki i trzy wierzchołki; do trzeciej obręczy te figury, które są okrągłe*. Zostały jeszcze figury jednego rodzaju. *Co możemy o nich powiedzieć?* Dzieci oglądają prostokąty, określając ich wygląd. Zwracają uwagę na liczbę boków, ich długość, liczą wierzchołki. Nauczyciel podaje nazwę nowej figury. Dzieci wkładają prostokąty do czwartej obręczy. Nazywają figury umieszczone w kolejnych obręczach.
3. Porównywanie różnych prostokątów.
Nauczyciel rozkłada przed dziećmi kartonowe prostokąty różnej wielkości i o różnej długości boków. Dzieci oglądają je, podają podobieństwa i różnice.

4. Zabawa *Szukamy prostokątów*.

Dzieci rozchodzą się po sali i szukają przedmiotów, które mają kształt prostokąta. Następnie podają, gdzie znalazły dany przedmiot, jak on się nazywa i do czego służy.

5. Zabawy prostokątnymi kartkami papieru.

Nauczyciel rozdaje dzieciom kartki formatu A4. Dzieci określają, jakiego są one kształtu. Następnie nauczyciel prosi dzieci, aby tak poskładały swoje kartki, żeby *wyczarowały* z nich inne prostokąty.

6. Karta pracy, cz. 2, s. 36.

- Określanie wyglądu kolejnych prostokątów. Wskazywanie ich krótszych boków i dłuższych boków.
- Rysowanie linii na figurach według podanych wzorów.
- Wskazywanie w kolumnach części podanych figur i ich zaznaczanie.

Zabawa ruchowa *Układamy figury*.

Nauczyciel dzieli dzieci na cztery zespoły (kolorowe szarfy). Dzieci poruszają się po sali w rytmie wystukiwanym na tamburynie. Podczas przerwy w grze nauczyciel pokazuje określoną figurę geometryczną. Dzieci nazywają ją i układają jej kształt ze swoich ciał.

Układanie baśniowych postaci z papierowych figur geometrycznych.

1. Zabawa *Czarodziejski worek*.

Nauczyciel wkłada do płóciennego worka małe i duże klocki w kształcie figur geometrycznych. Zadaniem dzieci jest odnaleźć w worku figurę o określonym kształcie podanym przez nauczyciela, a następnie o określonych dwóch cechach: kształcie i wielkości (np. *Poszukaj małego prostokąta, dużego koła...*).

2. Zabawa *Ćwiczmy razem z pajacykiem*.

Nauczyciel układa z klocków na tablicy magnetycznej postać pajacyka (mogą to być również papierowe elementy, ale z ruchomymi nogami i rękami). Dzieci omawiają jego wygląd: brzuch – kwadrat, głowa – koło, czapka – trójkąt, ręce – dwa mniejsze prostokąty, nogi – dwa większe prostokąty. *Pajacyk zaprasza dzieci do ćwiczeń* – nauczyciel wyjaśnia, że stoi on tyłem do dzieci i prosi, aby naśladowały ruchy, jakie będzie wykonywał. Zmienia ustawienie rąk i nóg pajacyka, które początkowo ustawione są prosto wzdłuż tułowia (ręce) i równoległe w dół od tułowia (nogi). Dzieci naśladowują czynności, jakie wykonuje pajacyk, np. prawa ręka w bok, lewa noga w bok; lewa ręka do góry, prawa ręka w bok; obie ręce w bok, lewa noga w bok itp. Na początku zabawy nauczyciel pomaga dzieciom, wydając również słowne polecenia. Później dzieci ćwiczą same, a nauczyciel sprawdza poprawność wykonania ćwiczeń, zadając pytania, np.: *Którą rękę pajacyk ma w górze? Którą nogę ma odchyloną w bok?*

3. Oglądanie postaci z figur.

Nauczyciel pokazuje dzieciom postacie wykonane przez siebie z wykorzystaniem różnej wielkości figur geometrycznych. Dzieci nazywają je i określają, z jakich figur powstały.

4. Układanie sylwet baśniowych postaci.

Dzieci układają baśniowe postacie, np.: *króla, królowny, krasnoludka, smoka...* z kolorowych, papierowych figur geometrycznych. Przyklejają je na kartkach.

- Samodzielne działania dzieci.
- Oglądanie powstałych prac; określanie, jakich figur geometrycznych dzieci użyły w swoich kompozycjach; nadawanie pracom tytułów.
- Zorganizowanie wystawy – prezentowanie prac w kącie dla rodziców.

III

1. Karta pracy, cz. 2, s. 37.

Nazywanie czynności wykonywanych przez postacie z baśni przedstawione na obrazkach umieszczonych w ramkach.

 Ilustracja ruchowa rymowanki *Wielki smok (przewodnik, s. 49)*.

2. Wykonanie domina geometrycznego.

- Przyklejanie na prostokątnych kartonikach, przedzielonych na pół czarną linią, figur geometrycznych różnej wielkości, w sześciu kolorach, wyciętych z papieru kolorowego. Wykorzystanie domina do zabawy przy stoliku.

Dzień 5. Czy można zgubić imię?

Cele ogólne:

- rozwijanie mowy,
- rozwijanie słuchu fonematycznego.

Cele operacyjne:

Dziecko:

- odpowiada na pytania dotyczące opowiadania,
- dzieli słowa na sylaby i na głoski.

Środki dydaktyczne: opowiadanie T. M. Massalskiej *O dziewczynce, która zgubiła swoje imię*, gazety, klej, patyczki, klocki, obrazki przedmiotów i postaci występujących w baśniach, nagranie tanecznej muzyki, propozycje ćwiczeń z kinezylogii edukacyjnej, sznurek, tamburyn, litery, plastikowe butelki, kosz, karty pracy, cz. 2, s. 38, 39.

Przebieg dnia

I

1. Karta pracy, cz. 2, s. 38.

Liczenie przedmiotów w pętlach. Porównywanie liczby przedmiotów w pętlach znajdujących się obok siebie. Kolorowanie ramki z większą liczbą przedmiotów. Naklejanie przy pętlach kartoników z odpowiednimi liczbami (odszukanych w naklejkach). Rysowanie pod każdym obrazkiem tyłu okienek, z ilu głosek składa się jego nazwa. Określanie, z jakimi baśniami kojarzą się te obrazki.

2. Zabawy czarodziejską różdżką.

- Wykonanie *czarodziejskiej różdżki* poprzez zrolowanie gazety od lewego dolnego rogu do prawego górnego rogu i jej sklejenie.
- Układanie wymyślonych przez dzieci *czarodziejskich zaklęć*; prezentacje wzbogacone ruchami papierowej różdżki.
- Ekspresja słowna – *Czarodziejską różdżką chciałbym (chciałabym) wyczarować...*
- Układanie z wszystkich różdżek *zamku czarodzieja*: wymyślanie przez dzieci imienia dla czarodzieja.

 Ćwiczenia poranne – zestaw nr XI (*przewodnik, s. 44*).

II

 Słuchanie opowiadania T. M. Massalskiej *O dziewczynce, która zgubiła swoje imię*.

1. Układanie swojego imienia z liter, bez wzoru.
2. Podawanie zdrobnień do swojego imienia, jakie stosują koledzy, rodzice.
3. Słuchanie opowiadania.

W starym domu, wśród wysokich drzew, wokół których wiał się srebrzystą nitką strumyk, mieszkała mała dziewczynka. Rodzice pieczołliwie nazywali ją Bubu. Kochali swoją córeczkę, byli jednak wciąż bardzo, ale to bardzo zajęci. Często więc mała dziewczynka siedziała smutna pośród wielu kolorowych zabawek.

– Bubu! – dobiegał głos z odległego pokoju.

– Jesteś tam? – pytał tata. Zanim mała dziewczynka zdążyła odpowiedzieć, rozlegał się stukot klawiatury i szum komputera. Tata pracował.

– Bubu! – wołała mama.
 – Bu! Bu! – podskakiwała kolorowa piłka.
 Czas płynął... Pewnego dnia lalka małej dziewczynki spytała nagle:
 – Bubu, czy to naprawdę twoje imię?
 – Tak mnie nazywają – odpowiedziała mała dziewczynka – ale ja... ja miałam inne imię, tylko gdzieś się zapodziało.
 Zapytała olbrzymiego, pluszowego słonia siedzącego w kącie pokoju:
 – Słoni! Słoni! Może ty wiesz, gdzie jest moje imię?
 – Wiedziałem, ale zapomniałem – zawstydził się słon.
 Mała dziewczynka pobiegła do gałgankowego krasnala.
 – A ty? Pamiętasz?
 Krasnal przecząco potrząsnął siwą brodą.
 – Zapytaj drzew – poradził.
 Mała dziewczynka wybiegła przed dom. Drzewo zajęte własnymi sprawami skrzypnęło tylko:
 – Zapytaj wiatru.
 – Wietrze! Wietrze! – zawołała mała dziewczynka. I nim zdążyła zamknąć usta, wiatr koło niej zawirował i gniewnie dmuchnął:
 – Tańczę, tańczę dookoła, kto mnie tutaj woła?
 – To ja – nieśmiało zaczęła dziewczynka. – Czy pomożesz znaleźć moje imię? – kończyła nieco pewniejszym głosem. Wiatr pokiwał gałęziami drzew, stuknął potwierdzająco okiennicami domu i pofrunął gdzieś daleko.
 – Czego tak szukasz? – zapytało słońce.
 – Zgubiłam swoje imię – odpowiedziała mała dziewczynka.
 – Spróbuję ci pomóc – uśmiechnęło się słońce i natychmiast promyki zaczęły zaglądać w różne miejsca. Zmęczona poszukiwaniem, mała dziewczynka doszła do strumyka.
 – Bu... bu... – podskakiwała woda na kamieniach.
 – Bu... bu... – zaczął ślamazarnie ślimak, ale rozmyślił się szybko i schował do wnętrza swojej skorupki.
 Nadleciał wiatr. Świsnął, dmuchnął wesoło w wodę strumyka. Zadrżały perliste kropelki wody, błysnęły w słońcu i zadźwięczały melodyjnie:
 – ... Julia ...
 – Julia! – zawtórowały drzewa. – Julia! – klasnęło promykami słońce.
 – Julia – przypomniała sobie mała dziewczynka i radośnie pobiegła do domu! – Znalazłam je! Znalazłam! – wołała.

4. Rozmowa na temat opowiadania.

- Jak rodzice mówili na dziewczynkę?
- Kogo dziewczynka pytała o swoje imię?
- Kogo poprosiła o pomoc w odnalezieniu imienia?
- Jak brzmiało imię dziewczynki?

5. Dzielenie imion na sylaby (kto potrafi, dzieli imię na głoski).

 Zabawa ruchowa *Moje imię*.

Dzieci poruszają się po sali odpowiednio do dźwięków tamburynu. Podczas przerwy w grze zatrzymują się i głośno mówią swoje imię.

 Ćwiczenia słuchowe – *Wokół baśni*.

1. Syntezowanie słów wypowiedzianych przez nauczyciela lub dzieci z podziałem na głoski, np.: *korona, buty, tron, smok, pantofelek, dynia, myszka, jaskółka, wróżka, wieża*. Określanie, z jakimi baśniami się kojarzą, np. *pantofelek – Kopciuszek; buty – Kot w butach...*

2. Podział tytułów znanych baśni na sylaby.
Chętne dzieci wypowiadają tytuły znanych im baśni z podziałem na sylaby, pozostałe odgadują, jaki to tytuł.
3. Liczenie zdań w wypowiedziach.
Nauczyciel wypowiada kilka zdań tworzących pewną całość. Dzieci wyodrębniają zdania w wypowiedzi nauczyciela i je liczą. Układają przed sobą odpowiednią liczbę patyczków.
*Kwiatek rozwinął płatki. Siedziała w nim dziewczynka. Była bardzo malutka.
Kot założył buty. Worek zarzucił na plecy. Poszedł do lasu. Upolował dwa zające.
Królowa była zła. Popatrzyła w zwierciadło. Zobaczyła tam Śnieżkę i siedmiu krasnoludków.
Zawołała natychmiast leśniczego...*
4. Zabawa *Układamy zdania*.
Dzieci losują obrazki przedmiotów występujących w baśniach. Układają zdania o tych przedmiotach. *Zapisują* liczbę występujących w nich słów za pomocą klocków. Liczą, z ilu słów składało się ułożone przez nie zdanie, np. *Królowna ma złotą koronę* – 4 klocki.
- Zabawa ruchowa *Kopciuszek na balu*.
Dzieci improwizują w parach przy dźwiękach tanecznej muzyki. Podczas przerwy *uciekają z sali balowej* – zbiegają z dywanu na boki.
- Ćwiczenia gimnastyczne – zestaw III (*przewodnik*, s. 29).

III

1. Karta pracy, cz. 2, s. 39.
Układanie podanej liczby zdań o danej postaci z baśni (rysunek). Kolorowanie rysunków.
2. Ćwiczenia z kinestologii edukacyjnej.
 - *Śmieszne kroki*.
Dzieci chodzą w wymyślony przez siebie sposób po ułożonych ze sznurka znakach – **X** i **II**.
 - *Punkty w przestrzeni*.
Dzieci trzymają dwa palce jednej ręki nad górną wargą, drugą rękę kładą na kości ogonowej. Wędrują wzrokiem od dołu do góry i zatrzymują go przez chwilę w górze. Następnie zmieniają ręce.
 - *Energetyczne ziewanie*.
Dzieci wywołują ziewanie poprzez równoczesne masowanie obiema rękami stawu skroniowo-żuchwowego.
 - *Kapturek myśliciela*.
Dzieci kilkakrotnie wyciągają małżowiny uszne, zwijają je do tyłu, od góry do dołu.
 - *Symetryczne bazgranie*.
Dzieci rysują obiema rękami równocześnie linie, figury geometryczne, proste kształty. Każda figura narysowana jedną ręką jest zwierciadlanym odbiciem drugiej.
3. Układanie bajek na podstawie obrazków.
Nauczyciel rozkłada przed dziećmi kilka obrazków różnych postaci i przedmiotów. Dzieci układają swoją bajkę, w której występują te postacie i przedmioty, dopowiadając kolejne zdania łączące się z poprzednimi w logiczną całość. Np. obrazki: *Prosiaczek, Kubuś Puchatek, garnek miodu, domek, las; smok, królowna, miecz, korona, zamek; pajac, książka, wieloryb, łódka, wróżka...*

Tydzień IV: Tutaj rosty paprocie

Dzień 1. Kiedy żyły dinozaury?

Cele ogólne:

- rozpoznawanie i nazywanie litery **k**: małej i wielkiej, drukowanej i pisanej,
- zapoznanie z wyglądem Ziemi w czasach prehistorycznych.

Cele operacyjne:

Dziecko:

- rozpoznaje i nazywa literę **k**: małą i wielką, drukowaną i pisaną,
- wypowiada się na temat roślin i zwierząt występujących w czasach prehistorycznych.

Środki dydaktyczne: bębenek, tamburyn, alfabet demonstracyjny, sylwety dinozaurów różnej wielkości, obrazki: przedmiotów do rebusu fonetycznego, dinozaurów (pocięte na części), kotów (pocięte na części oznaczone literami), nakrywki: białe, czerwone i niebieskie, poznane litery i litera **k**, ruchomy alfabet, opaski z literami: **k, o, t**, glina lub plastelina, książki o dinozaurach, obrazek przedstawiający las jurajski, karty pracy, cz. 2, s. 40, 41, 42, 43, 44.

Przebieg dnia

I

1. Ekspresja słowna.

- Podział słowa *dinozaur* na sylaby i na głoski.
- Podawanie określeń dinozaura (przymiotników, imiesłowów) zaczynających się kolejnymi głoskami z jego nazwy, zapisywanie ich przez nauczyciela, np.

D – *duży*

I – *inteligentny*

N – *nienajedzony*

O – *ogromny*

Z – *złośliwy*

A – *agresywny*

U – *uparty*

R – *ruchliwy*

- Podawanie jak największej liczby czasowników, odpowiadanie na pytania, np.: *Co robił dinozaur?* (Chodził, spał, jadł, polował, biegał, rozglądał się, wydawał odgłosy, wychowywał dzieci...).

Ćwiczenia poranne – zestaw nr XII.

- Ćwiczenie orientacyjno-porządkowe *Poranek dinozaurów*.

Dzieci maszerują i biegają w różnych kierunkach sali. Na mocne uderzenie w bębenek zatrzymują się w miejscu, kręcą głowami w prawo i w lewo – *dinozaury rozglądają się*.

- Ćwiczenie dużych grup mięśniowych – *Dinozaury szukają pożywienia*.

Na hasło *Wysoko*, dzieci stają na palcach, wyciągają ręce do góry. Na hasło *Nisko* – dzieci przykucają, naśladując rękami *rozgarnianie trawy*.

- Ćwiczenie równowagi – *Dinozaury zacierają ślady*.

Dzieci, w staniu na jednej nodze, uderzają o podłogę palcami drugiej stopy.

- Czworakowanie – *Dinozaury przechodzą przez tunel*.

Nauczyciel dzieli dzieci na dwie grupy. W jednej z nich dzieci dobierają się parami, klękają naprzeciwko siebie, z wyciągniętych rąk tworzą *tunel*. Dzieci z drugiej grupy przechodzą na czworakach pod rękami kolegów.

- *Marsz dinozaurów*.

Dzieci maszerują parami po obwodzie koła, mówiąc rymowaną: *Dinozaury maszerują, pożywienia poszukują*. Na mocne uderzenie w bębenek zmieniają kierunek marszu.

 Wprowadzenie litery **k**: małej i wielkiej, drukowanej i pisanej.

1. Karta pracy, cz. 2, s. 40.

- Słuchanie historyjki.

Kotów jest dużo na świecie. Nasz kotek upodabnia się do ludzi, ale są też dzikie koty. Żyją one na swobodzie, głównie w ciepłych krajach, i ludzie ich raczej w domach nie trzymają. To są groźne koty.

Znacie lwa – króla zwierząt. To kot. Tygrys, lampart, ryś, gepard to też koty. Zwinne, szybkie i... niebezpieczne.

My na co dzień spotykamy małe koty, o aksamitnych futerkach, sennie mruczące... Ale naprawdę, te duże groźne koty to ich rodzina.

- Oglądanie obrazka. Wskazywanie elementów, w których nazwach występuje głoska **k**.
2. Analiza dźwiękowa słowa *koty* – podział na sylaby i na głoski; układanie schematu i modelu tego słowa.
 - Podawanie przykładów słów, w których głoska **k** występuje na początku, w środku i na końcu.
 3. Rozwiązanie rebusu fonetycznego.
Nauczyciel pokazuje obrazki. Dzieci określają pierwsze głoski w ich nazwach, układają z nich imię właściciela kotów. Np. *kapusta, arbuz, miska, igła, las* – *Kamil*.
 4. Analiza dźwiękowa słowa *Kamil*; układanie schematu i modelu tego słowa.
 5. Zapoznanie z literą **k**.
 - Pokaz litery **k** – drukowanej i pisanej, małej i wielkiej; opisywanie wyglądu liter, porównywanie ich.
 - Kreślenie litery **k** palcem w powietrzu i na podłodze.
 - Układanie z poznanych liter wyrazów: *koty, Kamil* pod schematami.

 Zabawa ruchowa *Koty*.

Dzieci otrzymują opaski z literami potrzebnymi do ułożenia napisu *kot*. Poruszają się po sali przy dźwiękach wystukiwanych na tamburynie. Podczas przerwy ustawiają się po 3 osoby, tworząc z liter na opaskach wyrazy *kot*. (Nauczyciel zwraca uwagę, że wyrazy układamy i czytamy od lewej strony do prawej).

6. Karty pracy, cz. 2, s. 41, 42.

- Dzielenie nazw obrazków na głoski. Zaznaczanie w okienkach miejsca głoski **k**.
- Rozwiązywanie rebusów.
- Czytanie sylab, wyrazów, tekstów.

7. Karta pracy, cz. 2, s. 43.

Pisanie litery **k** po śladach, a potem – samodzielnie (chętne dzieci).

 Zabawa ruchowa *Spacer kotów*.

Dzieci poruszają się po sali na czworakach, cicho pomiaukując. Co pewien czas zatrzymują się i przeciągają, robiąc *koci grzbiet*.

 Jak żyły dinozaury? – rozmowa na temat czasów prehistorycznych.

1. Zapoznanie dzieci z książkami o dinozaurach.
- Zwrócenie uwagi na wygląd Ziemi w tych czasach (rośliny, zwierzęta).
- Oglądanie obrazka przedstawiającego las jurajski.
- Słuchanie ciekawostek o wybranych dinozaurach.
- Zapoznanie z nazwami wybranych dinozaurów i ich wyglądem.
2. Składanie z części obrazków wybranych dinozaurów, przypinanie ich do tablicy. Porównywanie ich wyglądu, nazywanie, określanie sposobu życia (dinozaury lądowe, latające, morskie, roślinożerne, drapieżne).

3. Ćwiczenie spostrzegawczości – *Śladami dinozaurów*.

Nauczyciel chowa w sali różnej wielkości sylwety kilku dinozaurów. Zadaniem dzieci jest odszukanie ich, policzenie i ułożenie sylwet w kolejności od największej do najmniejszej.

III

1. Karta pracy, cz. 2, s. 44.

Otoczanie pętlami po 3 obrazki dinozaurów i po 4 obrazki jaj dinozaurów. Liczenie pętli.

Słuchanie nazw dinozaurów, zaznaczanie w wyrazach poznanych liter.

Zabawa ruchowa *Zamieniamy się w dinozaury*.

Dzieci poruszają się po sali w rytmie wystukiwanym na tamburynie. Dźwięk bębna zamienia je w *dinozaury*. Naśladują wtedy wymyślone przez siebie sposoby poruszania się tych zwierząt.

2. Lepienie dinozaurów z gliny lub z plasteliny.

- Nadawanie nazw dinozaurów.
- Zorganizowanie wystawy powstałych prac w kącie dla rodziców.
- Wyeksponowanie ulepionych figurek dinozaurów na tle pokolorowanych wcześniej rysunków lasu jurajskiego.

Dzień 2. Dlaczego dinozaury wyginęły?

Cele ogólne:

- zapoznanie z przypuszczalnymi przyczynami wyginięcia dinozaurów,
- zapoznanie z techniką plastyczną – batikiem.

Cele operacyjne:

Dziecko:

- wymienia przyczyny (prawdopodobne) wyginięcia dinozaurów,
- wykonuje pracę plastyczną z zastosowaniem poznanej techniki.

Środki dydaktyczne: fragment wiersza M. Barańskiej *Dinozaury w moim domu*, historyjka obrazkowa *Jak powstaje węgiel*, bryłki węgla w pojemniku, chustka, bębenek, grzechotka, obrazki dinozaurów, plansza *Co jedzą dinozaury*, świece lub kredki świecowe, akwarele, pędzle, papier rysunkowy, plastikowe butelki, kosz, kartoniki ze śladami dinozaurów i literami, karty pracy, cz. 2, s. 45, 46.

Przebieg dnia

I

1. Karta pracy, cz. 2, s. 45.

Łączenie kropek według podanych wzorów.

2. Wyjaśnienie, jak i z czego powstaje węgiel, z wykorzystaniem historyjki obrazkowej.

Nauczyciel stawia przed dziećmi pojemnik z kawałkami węgla, przykryty chustką. Dzieci rozwiązują zagadkę, odgadują, co znajduje się pod chustką.

W głębi ziemi ukryty,

przez górnika wydobyty.

Daje ciepło, moc i światło,

jego nazwę zgadniesz łatwo. (węgiel)

- Oglądanie bryłek węgla.
- Wypowiedzi dzieci na temat *W jaki sposób powstaje węgiel?*
- Układanie i opowiadanie historyjki przez nauczyciela, a następnie przez chętne dzieci. Porównanie historyjki z wcześniejszymi wypowiedziami dzieci.

Dawno, dawno temu, przed wielu laty, tam gdzie teraz znajduje się kopalnia węgla, rósł wielki, zielony las, a w nim ogromne drzewa, paprocie i skrzypy. Były one bardzo duże i zupełnie inne od tych, które można spotkać w naszych lasach. Drzewa te rosły i rosły, a po wielu latach

przewracaly się ze starości. Łamały je wichury i burze, zalewały wody, po których zostawał mul, przysypywała ziemia, otulając je coraz grubsza warstwa. Na obalonych pniach wyrastały nowe, a te, które leżały pod ziemią, bez dostępu powietrza, twardniały powoli i zamieniały się w twarde, czarne bryły. Jeszcze dziś można czasami zobaczyć na kawałku węgla ślady prastarych drzew, które rosły na Ziemi, kiedy nie było na niej jeszcze ludzi. Obecnie węgiel wydobywa się spod ziemi w kopalniach. Ludzie, którzy go wydobywają, to górnicy.

 Cwiczenia poranne – zestaw nr XII (przewodnik, s. 58).

II

 Poznanie przypuszczalnych przyczyn wyginięcia dinozaurów – słuchanie opowiadania nauczyciela.

1. Nazywanie dinozaurów przedstawionych na obrazkach w książce, opisywanie ich wyglądu. Dostrzeganie różnic i podobieństw między nimi.

Pteronodon – latający, wyładował z wody drobne zwierzęta, ryby i cedził plankton, *brachiozaur* – lądowy, roślinożerny, *ichtiozaur* – morski, polował na ryby i inne zwierzęta morskie, *tyranozaur* – lądowy drapieżnik żywiący się mięsem i padliną.

2. Oglądanie planszy, na której znajdują się obrazki wybranych dinozaurów, różne rodzaje pokarmu i poplątane drogi (w odmiennych kolorach), które prowadzą od dinozaurów do pokarmów. Dzieci odnajdują drogi, określają, jakim pokarmem żywią się poszczególne dinozaury. Nazywają odpowiednio zwierzęta: roślinożerne lub mięsożerne.

 Zabawa ruchowa *Uwaga, dinozaur!*

Dzieci poruszają się swobodnie po sali. Na hasło *Idzie dinozaur* – zastygają w bezruchu. Hasło *Dinozaur odszedł* jest sygnałem do ponownego poruszania się.

3. Zapoznanie z hipotezami próbującymi wyjaśnić zagładę dinozaurów.

• Wypowiedzi dzieci na temat przyczyn wyginięcia dinozaurów.

Największą zagadką dotyczącą dinozaurów jest próba odpowiedzi na pytanie: Dlaczego wyginęły? Stało się to przed 65 milionami lat. Istnieje na ten temat wiele teorii, lecz żadna nie wyjaśnia do końca wszystkich faktów, które przedstawiają wykopaliska. Jedna z teorii zakłada, że przyczyną wyginięcia dinozaurów była wielka katastrofa. Może kula ziemską została otoczona pyłem kosmicznym powstałym przez eksplozję jakiejś gwiazdy? Inni uważają, że na ziemię spadł olbrzymi meteoryt, a pył, który wzniósł się po jego uderzeniu, mógł zaciemnić słońce na długie lata. Bez światła słonecznego nie mogły rosnąć rośliny, którymi żywiły się roślinożerne zwierzęta. Z braku ciepła słonecznego wiele zwierząt zmarzło. Kolejnym etapem była fala upałów. Po opadnięciu pyłów para wodna, powstała na skutek upadku meteorytu, zatrzymywała promienie słoneczne, co spowodowało bardzo silne ogrzanie powierzchni ziemi (efekt cieplarniany) i znaczna ilość zwierząt wymarła, nie mogąc znieść upału. Niektórzy uczeni uważają, że dinozaury wyginęły z powodu zmian klimatu – bardzo duże wahania temperatury spowodowały, że zmiennocieplne dinozaury nie mogły im sprostać. Inni sądzą, że odpowiedzialne za wyginiecie dinozaurów są inne zwierzęta (ssaki i ptaki) żywiące się jajami. Możliwe, że to one nocą, korzystając z nieobecności rodziców, niemogących bronić swojego potomstwa, wykradały jaja, ograniczając w ten sposób liczbę młodych osobników. Istnieje również teoria, że dinozaury roślinożerne zatruty się nowo powstającymi na przestrzeni lat roślinami kwiatowymi zawierającymi truciznę, która dla dinozaurów była śmiertelna. Wymarcie zwierząt roślinożernych musiało spowodować stopniowe zagłodzenie się zwierząt mięsożernych, które się nimi żywiły. Zmianie uległo również środowisko życia dinozaurów. W ciągu ostatnich kilku milionów lat ery dinozaurów opadł poziom morza na całej kuli ziemskiej, wyłaniały się nowe lądy, góry. Płytkie wody, które zajmowały olbrzymie przestrzenie, zaczęły zniknąć, a zwierzęta, które tam żyły, utraciły swoje dotychczasowe siedliska. Nie mogąc dostosować się do tych zmian, wymierały.

Zabawa ruchowa *Małe dinozaury i duże dinozaury*.

Nauczyciel dzieli dzieci na dwie grupy: *małych dinozaurów i dużych dinozaurów*. Dźwięki bębna są sygnałem do poruszania się *dużych dinozaurów*, które idą wolno, ciężko, stawiając duże kroki. Dźwięki grzechotki zachęcają do ruchu *małe dinozaury*, które poruszają się drobnymi kroczkami na palcach. Co pewien czas następuje zmiana ról.

Świat dinozaurów – wykonanie pracy plastycznej z wykorzystaniem techniki batiku (rysowanie świecą lub dobrymi kredkami świecowymi, zamalowywanie powierzchni kartki rozwodnioną farbą plakatową lub akwarelową).

1. Ekspresja słowna – *Jak wyobrażam sobie świat, w którym żyły dinozaury?*
2. Zabawy z wykorzystaniem fragmentu wiersza M. Barańskiej *Dinozaury w moim domu*.

*W moim domu dawno temu
dinozaury się zadomowiły.*

Na dzień dobry dały łapki,

szybko z nami się zaprzyjaźniły.

Darek ma dalmatyńczyka

i Doroitka także pieska ma.

A ja w domu już od dawna

mam duże dinozaury dwa. (...)

3. Rytmizowanie tekstu z jednoczesnym wyklaskiwaniem lub wytupywaniem.

- Wypowiadanie tekstu – ciche, głośne, ze wzrastającym i z malejącym natężeniem głosu – w zależności od wskazania dłoni nauczyciela, które rozchodzą się, wtedy dzieci mówią głośno, zbliżają do siebie – dzieci mówią coraz ciszej.
 - Wypowiadanie tekstu z różnym zabarwieniem emocjonalnym, np.: smutno, wesoło, ze złością...
 - Wypowiadanie fragmentów na głos, kiedy nauczyciel trzyma dłoń równolegle do siebie, lub a w myślach, kiedy jego dłoń zmienia ustawienie na prostopadłe.
4. Rysowanie na temat *Jak naszym zdaniem wyglądał świat dinozaurów?*
 - Zapoznanie ze sposobem wykonania pracy (pomalowanie rysunku farbami).
 - Samodzielne działania dzieci.
 - Prezentowanie powstałych prac, omówienie ich przez chętne dzieci.
 - Zorganizowanie wystawy w kącie dla rodziców.

Ćwiczenia gimnastyczne – zestaw III (*przewodnik*, s. 29).

III

1. Karta pracy, cz. 2, s. 46.

Oglądanie obrazków historyjki *Od jajka do dinozaura*. Opowiadanie jej.

2. Zabawa dydaktyczna *Tropiciele śladów*.

Nauczyciel dzieli dzieci na pięć zespołów. Każdy zespół otrzymuje kartonik ze *śladowymi dinozaura*, którego ma wytropić. Pozostałe kartoniki ze śladami nauczyciel rozkłada na dywanie w różnych miejscach sali. Na sygnał, dzieci szukają kartoników ze śladami pasującymi do tych, które mają na swoim kartoniku. Po odszukaniu wszystkich, odwracają je na drugą stronę. Z liter, które się tam znajdują, układają imię swojego dinozaura, odczytują je, np. *Aktello, Ektamik, Dekotem, Metomet, Ekotek*. (Kolejność liter jest zaznaczona odpowiednią liczbą kropek).

Zabawa ruchowa *Małe dinozaury i duże dinozaury* (*przewodnik*, s. 61–62).

Dzień 3. Węgiel i sól

Cele ogólne:

- zapoznanie z wyglądem i brzmieniem kołatki; instrumentacja piosenki z wykorzystaniem tego instrumentu,
- zapoznanie z właściwościami fizycznymi węgla kamiennego i soli kamiennej.

Cele operacyjne:

Dziecko:

- akompaniuje na kołatce do piosenki,
- wymienia wybrane właściwości węgla kamiennego i soli kamiennej.

Środki dydaktyczne: piosenka *W kopalni*, bryłki węgla kamiennego i soli, różne instrumenty perkusyjne, nagrania ich brzmienia, zagadki, mapa Polski, tekturowe kółeczka – białe i czarne, lupy, pojemniki z wodą, klocki, kawałeczki węgla, karty pracy, cz. 2, s. 47, 48, 49.

Przebieg dnia

I

1. Karta pracy, cz. 2, s. 47.

Tworzenie rysunku groźnego dinozaura (nawet nierealnego) na bazie elipsy.

2. Karta pracy, cz. 2, s. 48.

Oglądanie zdjęć przedstawiających wnętrza kopalni soli i kopalni węgla kamiennego; wypowiedzi dzieci na temat wyglądu kopalni. Kończenie rysowania szlaczków.

 Ćwiczenia poranne – zestaw nr XII (*przewodnik*, s. 58).

II

Zabawy przy piosence *W kopalni*.

1. *Śpiewamy poznane piosenki* – śpiew sztafetowy wybranej piosenki, kolejny śpiew kilkorga dzieci ze zmianą solistów i na sygnał dany przez nauczyciela.

2. Ćwiczenia dźwiękonaśladowcze – *Naśladujemy odgłosy*.

Dzieci wypowiadają powtarzające się słowa najpierw z nauczycielem, a następnie same.

*Dziś w kopalni straszny ruch,
świder warczy tur, tur, tur,
kilof stuka buch, buch, buch,
górnik idzie tup, tup, tup.
Głośno wzdycha och, och, och,
czasem kichnie jak na złość – aaaaaa psik!
Ruszył pociąg puf, puf, puf,
węgiel wiezie szur, szur, szur.
Górnik czasem pokasłuje ho, ho, ho,
i od pyłu pochrząkuje he, he, he.
Koniec pracy – stop, stop, stop,
skaczymy w górę hop, hop, hop.*

3. Słuchanie piosenki *W kopalni* (sł. T. Fangrat, muz. E. Pałłasz).

Wolno, rytmicznie

Gó - rnik świd - rem wę - giel kru - szy, z la - ta-ren - ki świa - tło spły - wa,
już wa-go - nik z wę-glem ru - szył, win - da w gó-rę go po -

ry - wa. A dzi - siaj Bar - bór - ka, we - so - ły to dzień. Za -

ba - wa gór ni - cza, więc cies się i śmiej. A śmiej.

4. Zabawa ruchowa przy piosence.

- I. *Górnik świdrem węgiel kruszy,
z latarenki światło sphywa.
Już wagonik z węglem ruszył,
winda w górę go porywa.*

Ref.: *A dzisiaj Barbórka,*

*wesoły to dzień.
Zabawa górnicza,
więc ciesz się i śmieję. (bis)*

- II. *Jutro węgla bryły czarne
kolejarze w świat powiozą,
a pojutrze piece nasze
będą grzały, na złość mrozom.*

Ref.: *A dzisiaj...*

Dzieci:

naśladują wydobywanie węgla,
otwierają i zamykają ręce ułożone na czole,
poruszają się po obwodzie koła,
uginają kolana z jednoczesnym opuszczeniem rąk w dół, wyprostowują kolana, wznosząc ręce w górę,
podskakują w parach w kółeczko (przy powtórzeniu – zmiana kierunku),

w parach tworzą wagoniki,
poruszają się po kole,
ustawiają się twarzami do środka koła,
klaszczą w ręce,
krzyżują ręce na piersiach, kołyszą się na boki,
jak wyżej.

5. Rozmowa na temat piosenki.

- Określenie tempa, nastroju, budowy, treści utworu.
 - Wyjaśnienie znaczenia słowa *Barbórka*.
6. Ćwiczenia emisyjne: powtarzanie melodii refrenu na sylabach: *ta, na, ba*.
7. Zabawa rytmiczna *W kopalni*.

Dzieci-górnicy przy dźwiękach tamburynu poruszają się po *kopalni*, przy dźwiękach bębna naśladują *wydobywanie węgla*. Kiedy usłyszą melodię refrenu piosenki, *przerwywają pracę* i wyklaskują jej rytm.

8. Ćwiczenia słuchowe – *Co to za instrument?*

Nauczyciel odtwarza dźwięki poznanych instrumentów perkusyjnych. Dzieci rozpoznają instrumenty, podają ich nazwy, odszukują wśród tych, które leżą przed nimi.

9. Przypomnienie wyglądu kołatki, jej brzmienia oraz sposobu gry na niej.

- Akompaniowanie do piosenki na kołatce.

 Zabawa ruchowa przy piosence *W kopalni* (przewodnik, s. 63–64).

 Zabawy badawcze – poznanie właściwości fizycznych minerałów: soli kamiennej i węgla kamiennego.

1. Rozwiązanie zagadek.

*Wykopują ją w kopalni,
kupujesz ją w sklepie.
Z nią każda potrawa
smakuje ci lepiej. (sól)*

*Jakie to czarne kamienie
palą się jasnym płomieniem? (węgiel)*

2. Omówienie miejsc, w których wydobywa się te minerały na terenie naszego kraju, pokazywanie ich na mapie, zaznaczenie kopalni soli białymi kółeczkami, kopalni węgla kamiennego – czarnymi kółeczkami.

 Zabawa ruchowa *Do kopalni*.

Nauczyciel wyznacza w sali miejsca, w których znajdują się *kopalnie soli* i *kopalnie węgla kamiennego* (oznaczone symbolicznie kółeczkami – białymi i czarnymi). Dzieci poruszają się w rytmie wystukiwanym na tamburynie. Podczas przerwy zwracają się w kierunku nauczyciela,

który unosi w górę bryłkę soli lub węgla. Jest to sygnał do szybkiego odnalezienia odpowiedniej *kopalni*.

3. Oglądanie bryłek węgla i soli.

- Porównywanie wyglądu (stan skupienia, kolor, faktura, twardość).
- Określanie odczuć po zbadaniu bryłek wzrokiem i dotykiem.
- Obserwowanie ich przez lupy, dzielenie się spostrzeżeniami.

4. Badanie rozpuszczalności soli i węgla w wodzie.

Nauczyciel przygotowuje pojemniki z wodą. Dzieci umieszczają w nich grudki węgla i soli (osobno), obserwują ich zachowanie, wyciągają wnioski.

5. Układanie z kawałeczków węgla w zespołach wymyślonych przez dzieci postaci. Oglądanie powstałych prac.

III

1. Śpiewanie podanych dźwięków wysoko lub nisko na sylabach: *la, ka* (w stosunku do podanych dźwięków średnich).

2. Karta pracy, cz. 2, s. 49.

Oglądanie obrazków: *górnika, kilofa, kasku górniczego, wagonika z węglem*. Zapamiętanie ich kolejności, zasłonięcie kartką, naklejenie pod spodem takich samych obrazków odszukanych w naklejkach. Śpiewanie średnich dźwięków i wysokich dźwięków według wzoru.

 Zabawa przy piosence *W kopalni (przewodnik, s. 63–64)*.

3. Zabawy słowne: układanie zdań ze słowami: *górnik, kopalnia, węgiel, wagon...* Układanie schematów słów (użytych do układania zdań) z wykorzystaniem klocków; liczenie klocków; określanie, które schematy są najdłuższe.

Dzień 4. Pięć dinozaurów

Cele ogólne:

- zapoznanie z zapisem cyfrowym liczby 5; utrwalenie poznanych cyfr,
- wykonanie kart matematycznych; wykorzystywanie ich podczas zabaw.

Cele operacyjne:

Dziecko:

- rozpoznaje cyfrę 5,
- samodzielnie wykonuje karty matematyczne, bawi się nimi.

Środki dydaktyczne: drobne przedmioty, opaska z napisem *Dinuś*, kolorowa włóczka, przecięte na połowy sylwety 5 dinozaurów, różniące się wielkością, kolorem i wzorkami, kolorowe kartoniki z cyframi od 1 do 5 (po 5 dla każdego dziecka), kolorowe pętle, giętki drut, kolorowe sylwety dinozaurów z cyframi od 1 do 5, chorągiewki, tamburyn, bębenek, nasiona fasoli, flamastry, koperty z imionami dzieci, pudełko, klocki, karty pracy, cz. 2, s. 50, 51, 52, 53.

Przebieg dnia

I

1. Zabawa rozwijająca zmysły – *Co schował Dinuś?*

Dzieci siedzą w kole. Nauczyciel rozkłada na dywanie różne przedmioty. Dzieci rozpoznają je i nazywają. Następnie wybiera *Dinusia* (chętne dziecko, które zakłada opaskę z napisem). Po wypowiedzeniu rymowanki schowa on wybrany przedmiot (później może być ich więcej) do pudełka trzymanego w ręce. Zadaniem pozostałych dzieci będzie odgadnięcie, co schował *Dinuś*. Dzieci trzymają się za ręce i poruszają po obwodzie koła, wypowiadając rymowankę.

Dzieci:

*Chodzi sobie Dinuś
po tym dużym kole,
bystrym okiem zerka,*

poruszają się po kole,

co jest rozłożone.

Hop, hop, hop,

skik, skik, skik,

*coś nam Dinuś schowa
w mig.*

podskakują na obu nogach,

klaszcza w ręce,

wykonują obrót wokół własnej osi,

kucają, zamykają oczy i pochylają głowy
do kolan.

(W tym czasie *Dinuś* chowa wybrany przedmiot).

Dziecko, które jako pierwsze odgadnie, co zostało schowane, zostaje *Dinuś*em.

2. Zabawa *Włóczkowe dinozaury*.

Nauczyciel dzieli dzieci na pięć zespołów. Każdy zespół otrzymuje włóczkę w innym kolorze. Zadaniem dzieci jest wspólne ułożenie z włóczki sylwetki wymyślnego dinozaura. Następnie dzieci oglądają powstałe *dinozaury*, określają, w jakich kolorach są poszczególne zwierzęta (pierwszy jest czerwony, drugi zielony...).

Cwiczenia poranne – zestaw nr XII (*przewodnik*, s. 58).

II

Dinozaury i liczby – wprowadzenie zapisu cyfrowego liczby 5.

1. Zabawy z *dinozaurami*.

Nauczyciel rozkłada przed dziećmi sylwetki 5 dinozaurów poprzecinane na połowy, różnej wielkości, w różnych kolorach i z różnymi wzorami (każda sylweta jest trochę większa od poprzedniej). Dzieci składają pasujące do siebie połowy sylwet dinozaurów, układają sylwetki w kolejności od największej do najmniejszej. Liczą, ile jest dinozaurów (5). Określają, jak wygląda najmniejszy dinozaur, jak – największy.

2. Zabawa *O którym dinozaurze myślę?*

Nauczyciel opisuje wygląd danego *dinozaura* (sylweta). Dzieci, stosując liczebniki porządkowe, określają, który to dinozaur (np. pierwszy jest zielony i ma kropki, drugi jest czerwony i ma paski, trzeci jest niebieski i ma kwiatki, czwarty jest żółty i jest w kratkę, piąty jest brązowy i ma trójkąty).

3. Liczenie w zakresie 5.

Nauczyciel odsłania tablicę, na której jest przypiętych 5 pętli (w układzie pasowym) symbolizujących mieszkania dinozaurów. Pod nimi znajdują się kartoniki z cyframi od 1 do 4 (pod jedną pętlą nie ma kartonika). Dzieci umieszczają w poszczególnych pętlach tyle sylwet dinozaurów, ile wskazuje liczba. Nauczyciel zwraca uwagę, że w każdej kolejnej pętli jest o 1 jedną sylwetkę dinozaura więcej. Wyjaśnia, że w ostatniej pętli jest o jedną sylwetkę dinozaura więcej niż w pętli poprzedniej, czwartej. Dzieci określają, ile zwierząt *mieszka* w pętli (5).

4. Poznanie wyglądu cyfry 5.

Nauczyciel demonstruje kartonik z cyfrą 5. Dzieci opisują jej wygląd, określają, do czego jest podobna. Piszą ją palcem w powietrzu i na dywanie. Umieszczają kartonik z cyfrą 5 pod ostatnią pętlą z sylwetkami dinozaurów. Modelują kształt cyfry z kawałeczków giętkiego drutu.

5. Zabawa dydaktyczna *Szeregi dinozaurów*.

Dzieci otrzymują po jednej kolorowej sylwecie dinozaura z cyfrą od 1 do 5. Sylwetki dinozaurów z cyframi są kolorowe, np. z cyfrą 1 – żółte, z cyfrą 2 – czerwone, z cyfrą 3 – zielone, z cyfrą 4 – niebieskie, z cyfrą 5 – białe. Ustawiają się w odpowiedniej kolejności od lewej strony do prawej. Wzdłuż jednej ściany są ustawione chorągiewki, aby dzieci ustawiały się od lewej strony do prawej. Dzieci swobodnie poruszają się po sali. Na mocne uderzenie w bębenek ustawiają się obok chorągiewek. Przy chorągiewce zawsze staje dziecko z cyfrą 1, a obok niego, po prawej stronie, ustawiają się kolejno dzieci z cyframi: 2, 3, 4 i 5. Zabawę powtarzamy kilka razy. Przy powtórzeniach dzieci wymieniają się sylwetkami dinozaurów.

6. Karty pracy, cz. 2, s. 50, 51, 52.

- Oglądanie obrazka. Odszukiwanie na nim cyfry 5. Wskazywanie tych elementów, których jest pięć.
- Odszukiwanie w naklejkach obrazków gili i naklejanie ich według podanego warunku.
- Pisanie cyfry 5 po śladach, a później – samodzielnie.
- Rysowanie w pętli tyłu jaj dinozaurów, ile wskazuje cyfra i liczba kropek na kostce.
- Numerowanie rysunków dinozaurów, kolorowanie ich według wzoru.

Zabawa ruchowa *Nieposłuszny Dinuś*.

Dzieci dobierają się parami. Jedno jest *mamą* lub *tatą*, drugie – *dzieckiem*. (*Dziecko* stoi z przodu, *mama* lub *tata* za nim). W rytmie wystukiwanym na tamburynie *dzieci* 5 drobnymi krokami odbiegają od *rodziców*. Dźwięki bębna są sygnałem do zatrzymania się *dzieci*, a ruchu *rodziców*, którzy szukają swojego *dziecka*, idąc po jego śladach (5 kroków z wysokim unoszeniem kolan). Kiedy się spotkają, ściskają się z radości i zamieniają rolami.

Wykonanie kart matematycznych.

1. Zabawa *Ułóż tyle elementów, ile wskazuje liczba*.
Każde dziecko otrzymuje garść nasion fasoli. Nauczyciel pokazuje kartoniki z cyframi od 1 do 5 (w różnej kolejności). Dzieci układają przed sobą odpowiednią liczbę ziaren fasoli.
2. Zabawa *O jeden mniej, o jeden więcej*.
Nauczyciel pokazuje kartonik z cyfrą. Dzieci układają przed sobą ziarna fasoli zgodnie z poleceniem nauczyciela: o 1 więcej niż wskazuje liczba napisana na kartoniku lub o 1 mniej. Np. na kartoniku jest cyfra 2. Nauczyciel prosi, aby dzieci ułożyły o 1 więcej ziaren fasoli. Dzieci układają 3 ziarna fasoli itd.
3. Zabawa *Dopasuj odpowiednią liczbę*.
Dzieci dobierają się parami. Każda para otrzymuje kartoniki z cyframi od 1 do 5 i ziarna fasoli. Dzieci kolejno układają dla kolegi dowolną liczbę ziaren fasoli (w zakresie 5), partner układa pod nimi kartonik z odpowiednią cyfrą.
4. Zapoznanie ze sposobem wykonania kart.
Każde dziecko otrzymuje 5 kolorowych kartoników (formatu A4), na których po lewej stronie jest napisana cyfra (od 1 do 5). Dzieci podają nazwy cyfr i pokazują odpowiednią liczbę palców. Po prawej stronie kartonika rysują flamastrami tyle elementów jednego rodzaju, aby ich liczba odpowiadała cyfrze umieszczonej z drugiej strony kartonika. Dzieci oglądają powstałe karty, umieszczają je w kopertach z imionami.

III

1. Karta pracy, cz. 2, s. 53.

Prowadzenie przez labirynt małego dinozaura tak, aby droga przechodziła obok każdej cyfry. Nazywanie cyfr.

Zabawa ruchowa *Nieposłuszny Dinuś* (przewodnik, s. 67).

2. Zabawy kartami matematycznymi.
 - Układanie na dywanie wszystkich kart w szeregu, w kolejności od 1 do 5 (najpierw w rzędzie wszystkich 1, potem wszystkich 2...).
 - Układanie *wężyka* – 1, 2, 3, 4, 5; 1, 2, 3, 4, 5; 1, 2, 3, 4, 5..., a potem odwrotnie – 5, 4, 3, 2, 1; 5, 4, 3, 2, 1...
 - Układanie *śłoneczka* (1 to środek, 2, 3, 4, 5 – promienie odchodzące od 1).
 - Układanie kart zgodnie z ustawieniem klocków. (Każde dziecko układa swoje karty). Nauczyciel ustawia kompozycję z klocków. Dzieci liczą, ile klocków znajduje się obok siebie, *zapisują* ich liczbę odpowiednią kartą, np. 1 klocek, 3 klocki (jeden na drugim), 4 klocki (jeden na drugim), 2 klocki (jeden na drugim), 5 klocków (jeden na drugim). Zastępują je kartami: karta z liczbą 1, karta z liczbą 3, karta z liczbą 4, karta z liczbą 2, karta z liczbą 5.
- Zabawy według propozycji dzieci.

Dzień 5. Węglowa rodzina

Cele ogólne:

- zapoznanie z produktami powstałymi wskutek chemicznej przeróbki węgla,
- poznanie nowej techniki plastycznej – rysowanie węglem drzewnym.

Cele operacyjne:

Dziecko:

- wymienia produkty powstałe z węgla,
- wykonuje pracę plastyczną z wykorzystaniem węgla drzewnego.

Środki dydaktyczne: wiersz M. Terlikowskiej *Węglowa rodzinka*, rymowanka *Idzie górnik*, pocięte na części sylwety górników w strojach roboczym i odświętnym, ilustracja *W kopalni*, węgiel: kamienny i drzewny, papier rysunkowy, kartoniki z sylabami, bębenek, plastikowe butelki, kosz, karty pracy, cz. 2, s. 54, 55.

Przebieg dnia

I

1. Karta pracy, cz. 2, s. 54.

Rysowanie po prawej stronie tego samego, co jest we wzorze po lewej stronie.

2. Zabawa utrwalająca poznane litery (o, a, m, i, t, e, d, k), rozwijająca umiejętność czytania sylab i układania z nich wyrazów.

Nauczyciel układa przed dziećmi kartoniki z sylabami. Dzieci kolejno wybierają po jednym kartoniku, odczytują sylabę, która się na nim znajduje. Spośród pozostałych kartoników wybierają jeden z taką sylabą, która w połączeniu z pierwszą utworzy wyraz. Proponowane sylaby: ma, ma, ta, ma, ma, ta, te, mat, To, to, ta, to, ma, ko, tek, To, mek, ko, kot, to, tem, me, ta, me, ko, mo, ka, da, do, de.

Ćwiczenia poranne – zestaw nr XII (przewodnik, s. 58).

II

Zabawy z wykorzystaniem wiersza M. Terlikowskiej *Węglowa rodzinka*; zapoznanie z produktami pochodzącymi z węgla.

1. Słuchanie wiersza – klaskanie, gdy są wymieniane nazwy produktów, do wytworzenia których jest potrzebny węgiel.

Powtarzanie (podczas recytacji fragmentów wiersza) po nauczycielu nazw produktów wytworzonych z węgla.

To węglowa jest rodzina:

parafina,

peleryna,

duża piłka w białe groszki

i z apteki proszek gorzki,

i z plastiku sześć koszyków,

gąbka, co się moczy w wodzie,

i benzyna w samochodzie,

czarna smoła,

biała świeca,

to rodzina węgla z pieca.

Widzę już zdziwione miny:

– Co ma węgiel do benzyny?

– Czy jest z węglem spokrewniona

gąbka miękka i czerwona?

Otóż właśnie wiem na pewno,

*że jest jego bliską krewną.
 Węgla jest po odrobinie
 w parafinie,
 w pelerynie,
 w dużej piłce w białe groszki
 i z apteki proszku gorzkim,
 i w ołówku tym w piórniku,
 i w koszyku tym z plastiku.
 Nawet świeczki, te z choinki,
 to też węgla są kuzynki.
 Lecz wśród wszelkiej tej rodziny,
 wśród kuzynów i rodzeństwa,
 nie ma ani odrobiny
 rodzinnego podobieństwa.
 Węgiel czarny jest jak skała,
 koszyk żółty, świeca biała.
 Skąd się wzięły te różnice?
 O! To już są tajemnice,
 które kryją się w fabryce.*

2. Podział wymienionych w wierszu nazw produktów pochodzących z węgla na sylaby z jednoczesnym wykonywaniem ruchów (klaskanie, tupanie, podskoki, uderzenia o uda, klaskanie nad głową itp.).

 Zabawa ruchowa *Puste wagony i pełne wagony*.

Dzieci dobierają się parami. Stają jedno za drugim, podają sobie ręce, tworząc wagonik. Wagoniki poruszają się wolno, kiedy są napelnione węglem, a szybko, kiedy są puste. O tempie decydują hasła wypowiediane przez nauczyciela: *pełne wagony, puste wagony*.

3. Karta pracy, cz. 2, s. 55.

Rysowanie wokół grudki węgla tego, co otrzymujemy z niego po chemicznej przeróbce.

 Rysowanie węglem drzewnym na temat *Górnicy przy pracy*.

1. Rozmowy na temat ilustracji *W kopalni*.
 - Omówienie pracy górników w kopalni, zwrócenie uwagi na ich ubiór, narzędzia i maszyny potrzebne do pracy.
2. Zabawy z wykorzystaniem rymowanki *Idzie górnik*.
 - Rytmizowanie tekstu, wypowiedanie – ciche i głośne; dopowiadanie przez dzieci wybranych słów z mocniejszym akcentem (np. wytłuszczonych poniżej wyrazów), po przerwaniu mówienia przez nauczyciela; ilustracja ruchowa tekstu.

*Idzie górnik do kopalni –
 jeden, drugi, trzeci, czwarty...
 Bryły węgla wydobywa,
 słony pot mu z czoła sphywa.*

Dzieci:

maszerują w miejscu,
 pokazują na palcach lub wyklaskują,
 naśladują podnoszenie ciężkiej bryły,
 ocierają czoła – raz jedną ręką, raz drugą.

3. Porównanie wyglądu węgla drzewnego i węgla kamiennego.
 - Wyjaśnienie sposobu powstawania węgla drzewnego, jego zastosowania.
 4. Rysowanie węglem na temat *Górnicy w kopalni*.
 - Oglądanie powstałych prac.
 - Wypowiedzi autorów na ich temat.
 - Zorganizowanie wystawy.
- Ćwiczenia gimnastyczne – zestaw III (*przewodnik*, s. 29).

III

1. Zwrócenie uwagi na pracę ludzi, którzy wydobywają węgiel. Podział słowa *górnik* na sylaby i na głoski. Określenie, do czego najczęściej jest wykorzystywany węgiel (jako opał).
 Zabawa ruchowo-naśladowcza *Praca górnika*.
Dzieci naśladują ruchem czynności wykonywane przez górników.
2. Zapoznanie z ubraniami górnika – roboczym i odświętnym.
Nauczyciel układa przed dziećmi pomieszczone fragmenty sylwet górników w strojach roboczym i odświętnym. Dzieci dopasowują elementy, porównują wygląd obu strojów.

GRUDZIEŃ

Tydzień I: Urządzenia elektryczne

Dzień 1. Do czego służy latarka?

Cele ogólne:

- zapoznanie z literą **I**: małą i wielką, drukowaną i pisaną,
- rozwijanie umiejętności prowadzenia rozmowy telefonicznej.

Cele operacyjne:

Dziecko:

- rozpoznaje i nazywa literę **I**: małą i wielką, drukowaną i pisaną,
- prowadzi rozmowy telefoniczne.

Środki dydaktyczne: fragment wiersza W. Scisłowskiego *Telefon*, nagranie odgłosów urządzeń elektrycznych wykorzystywanych w gospodarstwie domowym, obrazki tych urządzeń elektrycznych, alfabet demonstracyjny, nakrywki do budowania schematów i modeli słów, kartoniki: z literami, w kolorach liter, skakanki, aparaty telefoniczne (lub ich obrazki), kartonowa słuchawka i aparat telefoniczny, *telefony* wykonane z dwóch kubeczków po jogurcie połączonych sznurkiem (jeden dla dwojga dzieci), zabawki mechaniczne, kwadraciki z kolorowymi literami, tamburyn, karty pracy, cz. 2, s. 56, 57, 58, 59.

Przebieg dnia

I

1. Zagadki słuchowe – *Co to za dźwięk?*
Dzieci rozpoznają nagrane dźwięki wydawane przez różne urządzenia elektryczne używane w gospodarstwie domowym; odszukują te urządzenia na obrazkach.
- Ćwiczenia poranne – zestaw nr XIII.
- Ćwiczenie orientacyjno-porządkowe.
Dzieci rytmicznie maszerują po obwodzie koła w lewo i w prawo, zmieniając kierunek na hasło *Hop*. Na hasło *Jedyński*, idą pojedynczo, na hasło *Dwójki*, dobierają się parami.
 - Ćwiczenie dużych grup mięśniowych – *Odkurzamy dywan*.
Dzieci, w lekkim skłonie tułowia, przesuwają do przodu i do tyłu raz jedną rękę, raz drugą, naśladowując odkurzanie.
 - Ćwiczenie równowagi – *Ścieramy kurz z szafy*.
We wspięciu na palcach dzieci naprzemiennie naśladowują ścieranie kurzu ręką wyciągniętą jak najwyżej nad głowę.
 - Ćwiczenia tułowia – *Rozciągamy pościel*.
Dzieci stoją parami w rozkroku, zwrócone twarzami do siebie, w odległości wyprostowanych podanych rąk. Uginają, na przemian, raz prawe ramię, raz lewe, naśladowując rozciąganie wypranej pościeli.

- Ćwiczenie siłowe ramion – *Ciągniemy ciężki worek ze śmieciami.*
Dzieci stoją parami jedno za drugim. Pierwsze dziecko z pary podaje ręce drugiemu, które przykuca na całych stopach. Dziecko znajdujące się z przodu ciągnie drugie dziecko-worek. Po pewnym czasie następuje zmiana ról.
- Ćwiczenia rytmiczne.
Dzieci rytmicznie maszerują parami po obwodzie koła, licząc do czterech. Na *cztery* zwracają się twarzami do siebie, uderzają dwa razy o uda (1, 2), a następnie dwa razy o dłonie partnera i liczą (3, 4).

II

 Wprowadzenie litery **I**: małej i wielkiej, drukowanej i pisanej.

1. Karta pracy, cz. 2, s. 56.

- Słuchanie historyjki.
Co się dzieje, gdy zgaśnie światło? Po ścianach zaczynają wędrować cienie (czasami wyglądają strasznie), w kątach coś się czai.
No, nie jest miło.
Dobrze, gdy mamy świeczkę. Zapalamy ją i jest przyjemniej. Ale najlepiej jest, gdy mamy latarkę. Latarka to też urządzenie elektryczne. No może drugiego rzutu, bo nie działa pod wpływem prądu z elektrowni, tylko dzięki baterii, która jest źródłem prądu. Małego, bo małego, ale prądu.
- Oglądanie obrazka. Zaznaczanie na obrazku tego, co w swojej nazwie ma głoskę **I**.
- 2. Analiza dźwiękowa słów: *latarka, Lena*.
• Określenie, jaka głoska występuje w nich na początku.
• Podawanie przykładów słów, w których głoska **I** występuje na początku, w środku i na końcu.
• Ułożenie schematów i modeli słów: *latarka, Lena*.
- 3. Pokaz litery **I** – małej i wielkiej, drukowanej i pisanej, omówienie wyglądu, porównanie kształtów liter.
• Kreślenie pisanej litery **I** palcem w powietrzu i stopą na podłodze.
• Zastąpienie w modelach słów nakrywek znanymi literami (**L, I, a, t, e, k**).

 Zabawa ruchowa *Podskocz lub klaśnij*.

Dzieci uważnie słuchają słów wypowiedzianych przez nauczyciela. Kiedy słyszą w nich głoskę **I**, podskakują w miejscu, kiedy jej nie słyszą, klaszczą w dłonie. (Przykłady słów: *masło, woda, igła, ryba, wilk, nuty, ręka...*).

4. Karty pracy, cz. 2, s. 57, 58.

- Kolorowanie rysunków, które w swoich nazwach mają głoskę **I**.
- Dzielenie nazw obrazków na głoski. Łączenie obrazków z odpowiednimi schematami.
- Naklejanie pod obrazkami kartoników z wyrazami odszukanymi w naklejkach.
- Czytanie tekstu wyrazowo-obrazkowego.

5. Karta pracy, cz. 2, s. 59.

Pisanie liter **I** po śladach, a potem – samodzielnie (przez chętne dzieci).

 Zabawa ruchowa *Wyszywamy*.

Dzieci układają na dywanie skakanki, naśladują szycie: ściegiem fastrygowym – skacząc obunóż wzdłuż skakanki, ściegiem zygzakowym – skacząc obunóż z jednej strony skakanki na drugą.

 Zabawy dydaktyczne – *Nasze rozmowy telefoniczne*.

1. Słuchanie fragmentu wiersza W. Scisłowskiego *Telefon*.

*Codziennie przez Polskę biegną wzdłuż i wszerz
słowa – słowa – słowa, aby dotrzeć gdzieś.
Pan dyrektor fabryki prosi o wagony.
A z kolonii Jurek do mamusi dzwoni...*

*Ktoś na pogotowie dzwoni, śpieszy się!
Już syrenę słyhać, już karetka mknie...
Lecz kiedy już rozmów za dużo na linii,
telefon się myli i figle nam czyni. (...)
Telefon źle działa, w pół zdania przerywa,
lecz życie bez niego to rzecz uciążliwa. (...)*

2. Oglądanie różnych aparatów telefonicznych (lub ich obrazków, zdjęć). Nazywanie ich, porównywanie wyglądu.

Zabawa ruchowa *Przewód telefoniczny*.

Nauczyciel układa w przeciwległych stronach sali kartonową słuchawkę telefoniczną i aparat. Dzieci poruszają się w rytmie wystukiwanym na tamburynie. Podczas przerwy w grze podają sobie ręce, tworząc *przewód telefoniczny* od słuchawki do aparatu. Za każdym razem nauczyciel zmienia położenie przedmiotów.

3. Wyjaśnienie, w jaki sposób rozmawiamy przez telefon.
 - *Co jest potrzebne, aby porozmawiać przez telefon?* (Aparat, znajomość numeru, pod który chcemy zadzwonić, książka telefoniczna).
 - *Co należy zrobić (jakie czynności wykonać), aby połączyć się telefonicznie z inną osobą (instytucją)?* (Należy podnieść słuchawkę, jeśli jest to aparat stacjonarny, odblokować, jeśli komórkowy, wykręcić lub wystukać numer, w automatach włożyć kartę telefoniczną).
 - *O czym należy pamiętać podczas prowadzenia rozmowy?* (Trzeba przywitać się, przedstawić się, poprosić osobę, z którą chcemy porozmawiać, nie robić żartów, dzwoniąc pod numery alarmowe).
4. Zabawa *Rozmawiamy przez telefon*.
Dzieci dobierają się parami. Każda para otrzymuje *telefon* wykonany z dwóch kubeczków po jogurcie połączonych sznurkiem. Dzieci prowadzą między sobą rozmowy, przystawiając kubeczek do ust podczas mówienia, a do ucha podczas słuchania. Zwracają uwagę na przestrzeganie zasad, o których wcześniej była mowa.

III

1. Zabawy z wykorzystaniem zabawek o różnych źródłach zasilania.
 - Oglądanie zabawek, wyjaśnienie, w jaki sposób są zasilane.
 - Puszczenie zabawek od dziecka do dziecka, wyścigi od startu do mety.
 - Poruszanie zabawkami zdalnie sterowanymi pomiędzy ustawionymi przeszkodami.
2. Układanie kwadracików z kolorowymi literami zgodnie z ułożeniem kolorowych kartoników, odczytywanie powstałych wyrazów. (Kolorowi kartonika odpowiada kolor litery, np.: żółty – **a**, jasnozielony – **t**, czerwony – **m**, pomarańczowy – **e**, niebieski – **k**, brązowy – **l**, czarny – **d**, fioletowy – **o**, ciemnozielony – **i**. Przykładowe ułożenie kartoników, np.: niebieski (k), fioletowy (o), jasnozielony (t), niebieski (k), ciemnozielony (i) – *kotki*. Proponowane wyrazy: *makieta, domki...*).

Zabawa ruchowa *Przewód telefoniczny (przewodnik, s. 72)*.

Dzień 2. Do czego jest potrzebny prąd?

Cele ogólne:

- zwrócenie uwagi na znaczenie prądu w gospodarstwie domowym,
- rozwijanie umiejętności łączenia ze sobą różnorodnych materiałów.

Cele operacyjne:

Dziecko:

- wyjaśnia, do czego jest potrzebny prąd,
- łączy różne materiały plastyczne w celu wykonania formy przestrzennej.

Środki dydaktyczne: wiersze: W. Scisłowskiego *Katastrofa*, M. Terlikowskiej *Kino w domu*, obrazki urządzeń elektrycznych (całe i rozcięte na trzy części), kartoniki z podpisami do obrazków, małe kartki, flamastry, gramofon, płyta gramofonowa z nagraniem muzyki tanecznej, zdjęcia lub obrazki telewizorów – dawnych i współczesnych, gotowa praca plastyczna (telewizor), tekturowe pudełko, papier kolorowy, celofan, kolorowe czasopisma, dwustronna taśma klejąca, nożyczki, klej, zagadki o urządzeniach elektrycznych, bębenek, tamburyn, karty pracy, cz. 2, s. 60, 61, 62.

Przebieg dnia

I

1. Zabawa dydaktyczna – *Co ułatwia pracę w gospodarstwie domowym?*

Nauczyciel rozkłada przed dziećmi obrazki urządzeń elektrycznych pomocnych podczas wykonywania prac domowych (każdy rozcięty na trzy części). Dzieci składają obrazki w całość, umieszczają je na tablicy. Rozpoznają i nazywają przedstawione na nich przedmioty, określają, do czego służą. Dzielią nazwy wybranych obrazków, np.: *lodówka, mikser...* na sylaby i na głoski. Czytają całościowo wyrazy: *pralka, telewizor, żelazko, lodówka, lampa*. Układają kartoniki z podpisami pod odpowiednimi obrazkami. Wyszukują takie same napisy, układają je obok siebie.

2. Karta pracy, cz. 2, s. 60.

Rysowanie po śladach rysunków urządzeń elektrycznych. Oglądanie urządzeń, nazywanie ich. Kolorowanie otrzymanych rysunków. Określanie, z których urządzeń dzieci mogą korzystać samodzielnie, a z których pod opieką dorosłych. Kończenie rysowania szlaczków.

 Ćwiczenia poranne – zestaw nr XIII (*przewodnik*, s. 70–71).

II

Słuchanie wiersza W. Scisłowskiego *Katastrofa*.

1. Karta pracy, cz. 2, s. 61.

Dzielenie prostokątów pod zdjęciami na tyle okienek, z ilu głosek składają się ich nazwy. Rysowanie obok nich tyłu kresek, z ilu sylab składają się nazwy zdjęć.

2. Słuchanie wiersza.

*W mieszkaniu ciemno, świeczka płonie.
W lodówce powódź, milczy radio,
nie dźwięczy dzwonek, winda znowu
stała gdzieś między piętrami!
Pralka zamarła też w bezruchu,
gramofon rozpędzony zamilkł,
magnetofonu nikt nie słucha.
Zgasł telewizor kolorowy,
żelazko zimne, grzejnik też!*

*O szciciu także nie ma mowy,
kurz z odkurzacza śmieje się!
A wszystko, moi drodzy, stąd,
że wyłączono nagle prąd!
Jak byśmy więc bez prądu żyli,
ten wiersz pokazał wam w tej chwili.
Znów płoną lampy – mrok się cofa –
i szybko mija katastrofa!*

3. Ponowne słuchanie wiersza przez dzieci, wykonywanie *notatek plastycznych* – rysowanie flamastrami na małych karteczkach przedmiotów, o których jest mowa w wierszu.

4. Ilustrowanie wiersza.

Nauczyciel ponownie recytuje wiersz, a dzieci podnoszą do góry narysowane przez siebie obrazki przedmiotów, o których jest w danej chwili mowa.

5. Zabawa *Jak działa...?*

Nauczyciel pokazuje obrazki urządzeń elektrycznych. Dzieci określają, do czego służą przedstawione na nich urządzenia. Naśladują odgłosy, jakie one wydają. Chętne dzieci podają propozycje, w jaki sposób można zademonstrować ruchem ich działanie, pozostałe naśladują zaproponowany ruch.

6. Wypowiedzi dzieci (inspirowane wierszem) na temat *Dlaczego urządzenia, o których jest mowa w wierszu, przestały działać?*
 - Określenie, do czego jest potrzebny prąd.
 - Podkreślenie konieczności przestrzegania zasad bezpieczeństwa podczas korzystania z urządzeń elektrycznych.
7. Rozwiązanie zagadki, zapoznanie z wyglądem gramofonu i sposobem jego działania.
*Gdy igła zatańczy na płycie,
piosenkę usłyszycie. (gramofon)*
8. Improwizacje taneczne (w parach lub indywidualne) przy muzyce z płyty gramofonowej.

 Zabawa ruchowa *Urządzenia elektryczne.*

Dzieci poruszają się po sali w rytmie wystukiwanym na bębenku. Podczas przerwy w grze nauczyciel wymienia nazwy różnych przedmiotów. Jeżeli do ich pracy jest potrzebny prąd, dzieci klaszczą w ręce, jeśli nie – przykucają. (Przykłady przedmiotów, np.: miska, odkurzacz, wiadro, magnetofon, łopata, żelazko, komputer, szczotka, pralka, telewizor...).

 Telewizor – wykonanie przestrzennej pracy plastycznej.

1. Słuchanie wiersza M. Terlikowskiej *Kino w domu.*
Nauczyciel układa obrazki, jednocześnie recytując wiersz.

*Na szklanym ekranie pędzą dwaj Indianie.
A nam dech zapiera: Co się dalej stanie?
Babcia wyszła z kuchni z wielką łyżką w dłoni
i pyta nas szeptem: – Kto tych Indian goni?
A Indianie pędzą, kryją się za skały.
Już napięli luki, już świsnęły strzały...
Tatusz rzucił „Express”, mama prasowanie,
i już wszyscy patrzą z nami, co się dalej stanie.
Potem przyszła Hania, potem tatuś Hani –
i już wszyscy patrzą jak przymurowani.
Któż by w takiej chwili odszedł od ekranu?
A kot Kotylionek cicho wstał z tapczanu...
Cicho wszedł do kuchni i tam z błogą miną
zajął się sumiennie naszą ciełecinę.
Kiedy film się skończył, o siódmej wieczorem,
kotek siedział grzecznie przed telewizorem.
Kotek był, co prawda, grubszy odrobine...
Myśmy mieli kino, a on – ciełecinę.*

2. Rozmowa na temat wiersza.
 - Na czym polegało domowe kino?
 - Jak zachowywali się domownicy? Jak zachował się kotek?
 - Zwrócenie uwagi na kolejność wydarzeń i humor zawarty w utworze.
3. Zachęcanie do kilkudziesięciu wypowiedzi na temat *Nasze ulubione programy telewizyjne.*
 - Podkreślenie konsekwencji wynikających z oglądania programów nieprzeznaczonych dla dzieci oraz zbyt długiego przesiadywania przed ekranem telewizora. Pokaz zdjęć, obrazków przedstawiających telewizory – dawne i obecne, zwrócenie uwagi na rozwój techniki.

 Zabawa ruchowa *Mów i klaszcz.*

Dzieci poruszają się swobodnie po sali. Słyszając mocne uderzenie w tamburyn, dobierają się parami, stają naprzeciwko siebie, rytmizują tekst: *Kiedy bajki oglądamy, to na ekran spoglądamy*, wyklaskują go, uderzając w swoje dłonie, a następnie w dłonie partnera. Dwa uderzenia w tamburyn są sygnałem do ponownego swobodnego ruchu.

4. Wykonanie *telewizorów* z pudełek.

- Pokaz gotowej pracy.
- Oklejanie tekturowego pudełka po kosmetykach lub lekach, w kształcie niewielkiego sześcianu lub prostopadłościanu, papierem kolorowym.
- Wycinanie z przodu pudełka ekranu po konturach narysowanych przez nauczyciela lub z jego pomocą.
- Przyklejanie ekranu wyciętego przez nauczyciela z celofanu na podobnych rozmiarów obrazek, wycięty wcześniej przez dzieci z kolorowego czasopisma.
- Przyklejanie ekranu w miejscu wyciętym przez dzieci (ekran celofanowy z obrazkiem musi być nieco większy od tego wyciętego przez dzieci), z zastosowaniem dwustronnej taśmy klejącej.
- Dorysowywanie flamastrami przycisków do regulacji odbiornika (lub wycinanie ich z papieru kolorowego i przyklejanie z boku ekranu lub pod nim).
- Samodzielne działania dzieci.
- Oglądanie gotowych prac, zorganizowanie wystawy.

III

1. Karta pracy, cz. 2, s. 62.

Rysowanie po prawej stronie każdego wzoru takiego samego.

Zabawa ruchowa *Urządzenia elektryczne* (przewodnik, s. 74).

2. Rozwiązywanie zagadek o urządzeniach elektrycznych.

*Postawiona do kąta, chętnie łyka prąd,
a jak wody nabierze, to białinę nam pierze.*
(pralka)

*Gdy klawisz naciśniesz,
okienko rozbłyśnie
i nim chwila minie,
jesteś w małym kinie.*
(telewizor)

*Gdy prąd poczuje w sobie,
żar zaraz rośnie we mnie.
I już prasować mogę,
jest mi bardzo przyjemnie.*
(żelazko)

*Gdy wysuszyć włosy chcesz,
to do prądu włączasz mnie.*
(suszarka)

*Co to za maszyna,
odpowiedźcie, dzieci,
wrzucisz doń marchewkę,
a soczek wyleci.*
(sokowirówka)

*Długa rura, szczotka
walczy na dywanie,
chętnie nam pomaga
posprzątać mieszkanie.*
(odkurzacz)

*Z wierzchu grzeje,
w środku ziębi,
smaczne rzeczy
chowa w głębi.*
(lodówka)

*Taką zaletę posiadam,
pochwalić się wypada,
że pilną sprawę
lub sprawkę
załatwię przez słuchawkę.*
(telefon)

Dzień 3. Źródła energii

Cele ogólne:

- rozwijanie wrażliwości muzycznej i wycucia rytmu,
- poznanie różnych sposobów otrzymywania energii.

Cele operacyjne:

Dziecko:

- reaguje w odpowiedni sposób na różnice dynamiczne w piosence,
- wymienia różne źródła otrzymywania energii.

Środki dydaktyczne: piosenka *Domowe sprzęty elektryczne*, duża kostka z literami: **a, o, e, m, t, k**, nagrania: marszowej muzyki, odgłosów wiatru, drewniane klocki, obrazki: do zabawy *Co do siebie pasuje?*, przedmiotów poruszanych przez wiatr i innych, słomki do napojów, tusz lub farby

wodne, ilustracje przedstawiające niszczącą siłę wiatru, kolorowe papierowe piórka, drewniane klocki, obrazki przedmiotów, laski gimnastyczne, karty pracy, cz. 2, s. 63, 64, 65.

Przebieg dnia

I

1. Karta pracy, cz. 2, s. 63.

Liczenie urządzeń elektrycznych na obrazkach przedstawiających pokoje dziewczynki i chłopca. Wpisywanie odpowiednich liczb przy właściwych obrazkach. Kolorowanie pola z większą liczbą. Pisanie po śladach poznanych liter z nazw urządzeń elektrycznych.

2. Zabawa utrwalająca poznane litery – *Kostka z literami*. (Układanie słów zaczynających się głoską odpowiadającą wylosowanej literze).

Dzieci siedzą w kole na dywanie. Kolejno wchodzi do środka, rzucając dużą kostką, na której bokach są przyklejone znane im litery: **a, o, e, m, t, k**. Nazywają wylosowaną literę, podają słowo rozpoczynające się albo kończące głoską odpowiadającą tej literze. Za poprawną odpowiedź otrzymują punkt. Wygrywa to dziecko, które zbierze najwięcej punktów.

 Ćwiczenia poranne – zestaw nr XIII (*przewodnik*, s. 70–71).

II

Zabawy przy piosence *Domowe sprzęty elektryczne*.

1. Zabawa doskonaląca pamięć i orientację – *Zapamiętaj kolejność*.

Dzieci poruszają się po sali przy dźwiękach marszowej muzyki. Podczas przerw w grze wykonują umówione czynności, zwracając uwagę na zachowanie ich właściwej kolejności, np. pierwsza przerwa – zatrzymują się, klaszczą w dłonie; druga – przykucają, uderzają rękami o podłogę; trzecia – podskakują w górę obunóż w miejscu; czwarta – obracają się podskokami wokół własnej osi.

2. Słuchanie piosenki *Domowe sprzęty elektryczne* (śl. i muz. A. Jędrzejewska-Stachura).

Spokojnie

Ra - dio, pral - kę czy lo - dów - kę, częs - to też so - ko - wi - rów - kę,
czy te - le - fon, czy su - szar - kę, cza - sem tak - że za - mra - żar - kę,
sprzę - ty ta - kie w do - mu ma - my i z nich chęt - nie ko - rzys - ta - my.

- I. *Radio, pralkę czy lodówkę, często też sokowirówkę,
czy telefon, czy suszarkę, czasem także zamrażarkę –
sprzęty takie w domu mamy i z nich chętnie korzystamy.*
- II. *Czemu służą – wszyscy wiemy, trochę o nich opowiemy:
przez telefon rozmawiamy, w zamrażarce – zamrażamy,
mikser wszystko w mig miksuje, a odkurzacz – porządkuje.*
- III. *Telewizję oglądamy, radia chętnie też słuchamy,
na kuchence – gotujemy, a żelazkiem – prasujemy,
pralka daje czyste pranie, aż się miło robi mamie.*

IV. *Trzeba sprzęty te szanować, gdy włączone są – pilnować,
by nikomu nie zaszkodzić – czujnie z nimi się obchodzić.
Często w domu się przydają, w wielu pracach pomagają.*

3. Rozmowa na temat piosenki.

- Określanie jej tempa, nastroju.
 - Omówienie treści, zwrócenie uwagi na nazwy urządzeń elektrycznych występujące w piosence.
4. Zabawa rozwijająca umiejętność reagowania (ruchem, głosem, rysunkiem) na różnice dynamiczne w utworze.

- Reagowanie ruchem.

Dzieci spacerują swobodnie po sali, słuchając śpiewu piosenki głosem umiarkowanym. Kiedy nauczyciel śpiewa cicho, siadają skrzyżnię, kołyszają się na boki. Kiedy śpiewa głośno, stoją w rozkroku, przenoszą ciężar ciała raz na jedną nogę, raz na drugą.

- Reagowanie głosem.

Dzieci nucą melodię piosenki na sylabach: *na, na, ta, ta* – cicho, głośno lub umiarkowanie, w zależności od wskazania dłoni nauczyciela, który oddala je lub zbliża do siebie.

- Reagowanie rysunkiem.

Kiedy nauczyciel śpiewa piosenkę cicho, dzieci rysują palcem w powietrzu małe, np. telewizory. Kiedy śpiewa głośno, rysują duże telewizory.

5. Zabawa rytmiczna *Wystukaj rytm*.

Dzieci poruszają się po sali. Każde trzyma w dłoniach dwa drewniane klocki. Kiedy usłyszą melodię piosenki, wystukują na klockach jej rytm.

6. Karta pracy, cz. 2, s. 64.

Kończenie rysowania lampek według wzoru. Kolorowanie wzoru.

 Zabawa dydaktyczna *Jak powstaje energia?*

1. Zabawa *Co do siebie pasuje?*

Nauczyciel rozkłada przed dziećmi obrazki przedstawiające: *słońce, kolektory słoneczne, baterie słoneczne, zaporę wodną, młyn wodny, wodę w rzece, wiatrak, żaglówkę, symbolicznie przedstawiony wiatr*. Dzieci omawiają, co przedstawiają poszczególne obrazki.

Układają obok siebie obrazki, które do siebie pasują. Wyjaśniają, dlaczego obrazki do siebie pasują.

2. Słuchanie ciekawostek na temat energii, elektryczności.

Energię słoneczną można gromadzić za pomocą kolektorów słonecznych i wykorzystywać do ogrzewania domów, wody. Kolektory instalowane są na dachach budynków, skierowane ku słońcu. Mają czarny kolor, aby lepiej pochłaniały promieniowanie słoneczne (ciepło). Pod ich powierzchnią płynie zazwyczaj woda, która ogrzewa się, a następnie jest wykorzystywana w kranach lub kaloryferach zainstalowanych w domach.

Inną formą użycia energii słonecznej są baterie słoneczne (fotoogniwa). Wykorzystują one do wytwarzania energii elektrycznej nie ciepło słońca, ale jego światło. Składają się z dwóch warstw krzemu. Każda warstwa zawiera ładunek elektryczny. Kiedy światło pada na ogniwo, ładunki między warstwami zaczynają się poruszać, wytwarzając słaby prąd elektryczny, który dostarcza energię do domów, nie niszcząc środowiska.

Do wytwarzania elektryczności używa się też turbin, czyli maszyn z łopatkami jak u wiatraka. Woda padająca na turbinę obraca jej łopatkami. Płynąca woda niesie ze sobą znaczną ilość energii, którą można wykorzystać też do napędzania maszyn. Kola wodne, wykorzystywane do obracania kamieni młyńskich i mielenia ziarna, były jednymi z pierwszych maszyn wykorzystujących siłę wody. Ich nowoczesnym odpowiednikiem jest turbina zużytkowująca energię wodną do wytwarzania elektryczności. Wodę spiętrza się zaporą, u podnóża której woda przepływa ciągiem tuneli i dostaje się do turbin. Każda turbina zanurzona jest całkowicie w wodzie, która przepływa

z dużą prędkością przez jej zakrzywione łopatki. Jej ruch obraca turbinę, która połączona jest z prądnicą elektrowni znajdującej się przed zaporą. Wytworzony prąd przesyłany jest odbiorcom przewodami zawieszonymi na słupach.

Wiatrak jest bardzo starym źródłem energii. W najstarszych wiatrakach wiatr obracał skrzydłami połączonymi z kołem napędowym umieszczonym w środku wiatraka. Było ono połączone z kamieniami młyńskimi, które męły ziarno na mąkę i napędzały proste mechanizmy. Obecnie wiatraki wytwarzają elektryczność. Nowoczesne mają często tylko dwie wielkie łopatki w kształcie śmigieł samolotu. Wiatrak łapie wiatr, który porusza turbinę połączoną z nim prądnicą, w której wytworzony zostaje prąd.

3. Podawanie przez dzieci czasowników określających zachowania wiatru. Udzielanie odpowiedzi na pytanie: *Co robi wiatr?* (Gwiżdże, syczy, szumi, huczy, świszcze, wyje, ryczy, szepece, szeleści, chucha, dmucha).
4. Ćwiczenia dźwiękonaśladowcze – *Naśladujemy odgłosy wiatru*.
Naśladowanie różnych odgłosów wiatru, o różnym natężeniu.

Zabawa ruchowa *Wiatr*.

Dzieci poruszają się swobodnie po sali. Kiedy usłyszą nagranie odgłosów wiatru, zatrzymują się i naśladują drzewa, które poruszają się na wietrze.

5. Wyjaśnienie roli wiatru w środowisku przyrodniczym (rozsiewa nasiona, zapyla kwiaty, porusza żagłówki, szybowce, balony, lotnie, latawce...).

Nauczyciel układa przed dziećmi pomieszane obrazki przedmiotów, które porusza wiatr oraz takie, które do nich nie pasują, np.: nasiona, liście, balon, szybowiec, lotnia, wiatrak, latawiec, żagłówka, rower, pociąg, samochód, lalka, miś, piłka. Zadaniem dzieci jest je pogrupować.

6. Ukazanie niszczącej siły wiatru (z wykorzystaniem ilustracji).

Informacje dla nauczyciela.

Mamy różne rodzaje wiatrów o niszczącej sile: cyklony (nad Oceanem Indyjskim), tajfuny (nad Pacyfikiem) i huragany (nad Oceanem Atlantyckim). Są to bardzo silne wiatry wiejące wokół obszaru niskiego ciśnienia. Siła wiatru przekracza w nich 200 km na godzinę. Inną formą jest tornado – trąba powietrzna w kształcie leja o szerokości około 100 m. W jego centrum powietrze wiruje z prędkością ponad 600 km na godzinę. Niszczy na swojej drodze wszystko, powodując ogromne straty.

7. Zabawa *Dmuchane obrazki*.

Dzieci otrzymują papier rysunkowy, rozrzedzony kolorowy tusz lub farby wodne, słomki do napojów. Na środku kartki robią jeden kleks lub kilka kleksów z tuszu. Za pomocą słomki do napojów dmuchają delikatnie na kleksy, rozprowadzają farbę po kartce, tworząc przemyślane lub dowolne kompozycje.

- Oglądanie wyschniętych prac, porównywanie powstałych wzorów.

Ćwiczenia gimnastyczne – zestaw IV (opracowane przez autora).

Wyczucie własnego ciała

- Reagowanie na przerwę w muzyce.

Przy dźwiękach muzyki dzieci naśladują ruchy węża: rozciągają się, przężą, kręcą głowami. Kiedy muzyka milknie, wężę zwijają się w kłębek (chowają głowy w ramionach i obejmują rękami zgięte kolana).

Wyczucie rytmu i płynności ruchu

- Inscenizacja ruchowa *Bal krasnoludków*.

Dzieci dzielą się na trzy grupy: *duszki*, *skrzaty*, *krasnale*.

Przy akompaniamencie w rytmie półnut *duszki zbierają poziomki*. Przy akompaniamencie w rytmie ósemek – tańczą *krasnale*, a przy akompaniamencie w rytmie ćwierćnut – *skrzaty drepczą*, ruszają głowami, uderzają dłońmi o uda, próbują naśladować różne codzienne czynności.

Wycucie przestrzeni, współdziałanie z partnerem

Dzieci ćwiczą parami, nauczyciel akompaniuje na pianinie.

- Dzieci są zwrócone twarzami do siebie i trzymają się za ręce. Kiedy nauczyciel gra wysokie dźwięki, podskakują obunóż.
- Dzieci są zwrócone twarzami do siebie. Jedno dziecko z pary wykonuje różne czynności, a drugie je naśladuje.

Kształtowanie zwinności

Każde dziecko otrzymuje laskę gimnastyczną. Wykorzystując ją, naśladuje różne czynności, np.: zamiatanie, łowienie ryb, trzepanie dywanów, kopanie dołu w ziemi, odkurzanie, podpieranie się itp.

Pogłębianie oddechu

Dzieci otrzymują piórka. Starają się utrzymać je w powietrzu, dmuchając na nie. Podczas tego ćwiczenia dzieci mogą poruszać się po całej sali, przykucać, wykonywać skłony boczne itp.

Wycucie przestrzeni i czasu

- Reagowanie na dźwięki: wysokie, średnie i niskie.
Kiedy nauczyciel gra wysokie dźwięki, dzieci wyciągają się ku górze, aż do wysokości. Kiedy nauczyciel zaczyna grać dźwięk i średnie i niskie, dzieci powoli przechodzą do przysiadu, a następnie do siadu i leżenia.

III

1. Karta pracy, cz. 2, s. 65.

Liczenie kropek na kostkach. Łączenie kostek z odpowiednimi cyframi. Potem łączenie pętli z urządzeniami elektrycznymi z właściwymi cyframi.

- Zabawa ruchowa połączona z ćwiczeniami oddechowymi – *Latające piórka*.
Dzieci dmuchają na kolorowe papierowe piórka umieszczone na wyciągniętych dłoniach, próbując jak najdłużej utrzymać je w powietrzu; zdmuchują piórka z prawego ramienia, z lewego.

- 2. Zabawa rozwijająca analizę i syntezę słuchową – *Wiatr psotnik*.
Dzieci siedzą w kole. Jedno z nich odchodzi na bok. W tym czasie nauczyciel wybiera dziecko, które będzie *wiatrem*. Mówi ono rymowankę: *Jestem wiatr, jestem wiatr. Coś porwałem, lecę w świat. To coś zaczyna się głoską...*, np. *m*. Zgadujący podchodzi do dzieci, mówi nazwę czegoś, co porwał wiatr, np. *Wiatr porwał maliny. Wiatrem jest...* Wymienia imię dziecka, którego głos słyszał podczas wypowiadania rymowanki. Jeśli odgadnie, które dziecko było *wiatrem*, zamienia się z nim miejscem i zabawa toczy się dalej.

Dzień 4. Dawniej i dziś

Cele ogólne:

- porównywanie liczebności zbiorów,
- zapoznanie ze sposobami oświetlania pomieszczeń dawniej i dziś.

Cele operacyjne:

Dziecko:

- stosuje znaki: =, <, >,
- wymienia źródła światła – dawne i dzisiejsze.

Środki dydaktyczne: wiersz W. Scisłowskiego *Żarówka*, obrazki: urządzeń elektrycznych, przedmiotów używanych dawniej i dziś, kolorowa włóczka, dwa tekturowe pudełka, sylwety urządzeń elektrycznych, papierowe półki oznaczone cyframi, drewniane klocki, kartoniki z cyframi i znakami matematycznymi: =, <, >, patyczki, żarówki różnego rodzaju, historyjka obrazkowa *Od luczywa do żarówki*, szczotki do zamiatania, kule z gazet, rozsypanka literowa, 2 duże kostki do gry, tamburyn, karty pracy, cz. 2, s. 66, 67, 68.

Przebieg dnia

I

1. Układamy zagadki o urządzeniach elektrycznych.

Dzieci losują obrazki przedstawiające różne urządzenia elektryczne, ale nie pokazują ich kolegom. Kolejno opisują, jak wygląda dane urządzenie i do czego służy, nie podając jego nazwy. Pozostałe dzieci odgadują jego nazwę.

2. Zabawa dydaktyczno-ruchowa *Dokąd prowadzi drogę?*

Nauczyciel rozkłada w różnych miejscach sali obrazki (komputera, faksu, bankomatu), w ten sposób, aby dzieci nie wiedziały, co się na nich znajduje. Z kolorowej włóczki układa *drogi*, które do nich prowadzą. Dzieci idą po nitce w określonym kolorze, dochodzą do obrazka. Odwracają go, nazywają przedstawione na nim urządzenie, określają (samodzielnie lub z pomocą nauczyciela), do czego ono służy.

Ćwiczenia poranne – zestaw nr XIII (*przewodnik*, s. 70–71).

II

 W sklepie elektrycznym – porównywanie liczebności zbiorów, wprowadzenie znaków: =, <, >.

1. Zabawa *Segregujemy towar*.

Nauczyciel stawia przed dziećmi dwa tekturowe pudełka. Wyjaśnia, że są w nich urządzenia przywiezione do sklepu elektrycznego. Odsłania tablicę, na której są przypięte trzy papierowe półki, oznaczone cyframi: 1, 2, 3. Dzieci będą *układały na nich towar*. Dzieci wydobywają z pierwszego pudełka sylwety lampek (6). Umieszczają je na półkach w taki sposób, aby na każdej kolejnej było o 1 sylwetę więcej niż na poprzedniej.

Nauczyciel pyta dzieci:

- *Ile lampek jest na trzeciej półce?*
- *O ile jest ich więcej niż na pierwszej półce?*
- *Co trzeba zrobić, żeby na trzeciej półce było tyle samo lampek co na pierwszej?*
- *Co trzeba zrobić, żeby na drugiej półce było tyle lampek co na trzeciej?*
- *Ile jest wszystkich lampek?*

Dzieci wydobywają różne sylwety, np.: telewizora, miksera, odkurzacza, suszarki, sokowirówki, żelazka (po trzy sztuki każdego rodzaju), z drugiego pudełka. Przypinają na każdej półce po jednej sylwetce każdego rodzaju.

Nauczyciel pyta dzieci:

- *Ile urządzeń jest na każdej półce? Jakie to są urządzenia?*

Nauczyciel opowiada o klientach, którzy kupili w sklepie niektóre urządzenia, ale tylko z drugiej i z trzeciej półki. Dzieci dowiedzą się, jakie urządzenia kupili, jeśli przestawiają sylaby w słowach wypowiedzianych przez nauczyciela, np.: *le-wi-zor-te* (telewizor), *ka-su-szar* (suszarka)...

Dzieci odpinają *kupione urządzenia*, odkładają je na bok. Nauczyciel mówi: *Kupiono jeszcze jedno urządzenie z trzeciej półki: rzacz-od-ku* (odkurzaczy).

Dzieci odpinają z trzeciej półki sylwetę odkurzacza, liczą, ile urządzeń zostało na każdej półce; określają, na której jest ich najmniej, a na której najwięcej, o ile więcej, o ile mniej.

2. Zabawa wprowadzająca znaki matematyczne – *Wieża z klocków*.

Dzieci siedzą w półkolu. Każde dziecko otrzymuje drewniane klocki, kartoniki z cyframi i znakami matematycznymi: =, <, >. Nauczyciel ustawia przed dziećmi wieżę z klocków. Dzieci robią to samo zgodnie z poleceniami nauczyciela. Np. układają jedną wieżę z 4 klocków, a drugą z 2. Liczą, z ilu klocków składa się każda wieża, układają pod nimi kartoniki z odpowiednimi cyframi. Określają, gdzie jest więcej klocków. Nauczyciel pokazuje kartonik ze znakiem >, który oznacza *jest więcej*. Kładzie ten kartonik między cyframi, czyta: *Cztery jest większe niż dwa*. Dzieci układają wieżę: z 1 klocka i 3 klocków, podpisują je, układając kartoniki z cyframi. Nauczyciel pokazuje kartonik ze znakiem <, który oznacza *jest mniej*. Kładzie ten

kartonik między cyframi, czyta: *Jeden jest mniejsze niż trzy*. Następnie buduje 2 wieże: jedną z 4 klocków, drugą też z 4 klocków. Pokazuje kartonik ze znakiem =, który oznacza *jest tyle samo*. Kładzie kartonik między cyframi, czyta: *Cztery to tyle samo co cztery*.

3. Ćwiczenie utrwalające – *Czego jest więcej? Czego jest mniej?*

Nauczyciel przypina do tablicy (w różnych kombinacjach) sylwety (wykorzystywane w pierwszej części zajęć), z lewej i z prawej strony, w niewielkiej odległości od siebie. Dzieci liczą je, przypinają pod nimi kartoniki z odpowiednimi cyframi, a między nimi znak matematyczny, wszystkie głośno odczytują zapis.

4. Zabawa *Kostki matematyczne*.

Dzieci rzucają równocześnie dwoma dużymi kostkami, liczą wylosowane oczka na jednej i na drugiej kostce, układają między nimi z patyczków odpowiedni znak matematyczny.

5. Karty pracy, cz. 2, s. 66, 67.

Ćwiczenia wprowadzające znaki: =, <, >.

 Zabawa ruchowa *Naśladujemy pracę urządzeń elektrycznych*.

Dzieci poruszają się po sali w rytmie wystukiwanym na tamburynie. Na hasło – nazwę wybranego urządzenia elektrycznego – zatrzymują się i naśladują sposób jego użytkowania, np. *komputer* – naśladują pisanie na klawiaturze, *żelazko* – naśladują prasowanie, *odkurzacz* – naśladują odkurzanie itp.

 Zabawa dydaktyczna *Jak oświetlano pomieszczenia dawniej, a jak robi się to dziś*.

1. Oglądanie różnych żarówek, opisywanie ich wyglądu, rysowanie ich kształtów w powietrzu.
2. Słuchanie wiersza W. Scisłowskiego *Żarówka*.

*W szklanej bańce cienki drucik, gdy prąd włączysz – światło rzuci!
Prawda, jakie to jest proste? Lecz nie zaraz nastał postęp!
Wpierw łuczywo swoim blaskiem oświetlało wnętrza jaskiń.
Później świecy ciepły płomień z trudem mrok rozpraszał w domu.
Łukaszewicz – pan aptekarz, na te świece wciąż narzekał,
a że dość miał owych biadań, olej skalny zaczął badać.
On to właśnie, wszyscy wiecie, płomień lampy swojej wzniecił!
Zaczął się więc okres nowy: świat używał lamp naftowych.
Lecz to także było mało, by rozwiązać kwestię całą!
Pan Edison w Ameryce z zamyślnym chodził licem:
szukał włókien, co się żarzą, i żarówką nas obdarzył!
W szklanej bańce cienki drucik prąd rozjarzył, światło rzucił!
Dziś żarówkę wkręcasz tylko, no i światło masz za chwilę!
Od łuczywa do żarówek długa droga, jak widzicie,
lecz myślało wiele główek, aby nam ułatwić życie!*

- Wyjaśnienie niezrozumiałych słów.
3. Historyjka obrazkowa *Od łuczywa do żarówki*.
 - Omówienie poszczególnych obrazków historyjki.
 - Układanie obrazków zgodnie z następstwem czasowym (łuczywo, świeca, lampa naftowa, żarówka).
 - Zwrócenie uwagi na wymienione w wierszu nazwiska osób, które przyczyniły się do wynalezienia nowych źródeł światła (Łukaszewicz – wynalazł lampę naftową, Edison – żarówkę).
4. Zabawa *Dawniej i dziś*.

Nauczyciel rozkłada przed dziećmi pomieszczone obrazki przedmiotów używanych dawniej oraz tych, które zastępują je obecnie, np.: tary i miski, pralki; szczotki, odkurzacza; igły i nitki, maszyny do szycia; trzepaczki do ubijania piany, miksera itp. Dzieci nazywają przedmioty przedstawione na obrazkach, łączą je w pary.

5. Karta pracy, cz. 2, s. 68.

Omówienie obrazków przedstawiających różne źródła światła. Naklejanie przy odpowiednich obrazkach kół z cyframi (odszukanych w naklejkach) – według kolejności stosowania tych źródeł światła.

III

1. Zabawa *Nazywamy inaczej*.

Nadawanie przez dzieci wybranym urządzeniom elektrycznym nowych nazw, mówiących o ich zastosowaniu, np. odkurzacz – *zjadacz śmieci*, lodówka – *oziębiciel żywności* itp.

Zabawa ruchowa z elementem współzawodnictwa – *Zamiatamy*.

Dzieci stoją w czterech rzędach. Przesuwają kule z gazet od *startu* do *mety*, *zamiatając* je szczotkami. Wygrywa rząd, w którym zawodnicy najszybciej wykonają zadanie.

2. Zabawa dydaktyczna *Niegrzeczny wiatr*.

Nauczyciel przypina do tablicy napisy powstałe z poznanych liter. Dzieci głośno je odczytują, odwracają się plecami do tablicy, naśladując szum wiatru. W tym czasie nauczyciel odpina niektóre litery. Zadaniem dzieci jest odgadnięcie, jakie litery *zabrał wiatr*, odszukanie ich wśród innych i przypięcie w odpowiednich miejscach.

Dzień 5. Spotkanie z Mikołajem

Cele ogólne:

- zapoznanie ze sposobem wykonania koktajlu mleczno-owocowego,
- przyzwyczajanie dzieci do czynnego uczestniczenia w uroczystościach przedszkolnych i pełnienia roli gospodarza wobec zaproszonego gościa.

Cele operacyjne:

Dziecko:

- wykonuje koktajl mleczno-owocowy,
- prezentuje poznane wiersze i piosenki przed zaproszonymi gośćmi.

Środki dydaktyczne: utwór A. Kuhn-Cichockiej *W oczekiwaniu na Mikołaja*, piosenka *Piosenka o świętym Mikołaju*, worek z zabawkami, mikser, produkty potrzebne do wykonania koktajlu, obrazki zabawek (pocięte na części), kartki z rysunkami worków, fotel dla Mikołaja, kartoniki z poznanymi literami, klej, karta pracy, cz. 2, s. 69.

Przebieg dnia

I

1. Karta pracy, cz. 2, s. 69.

Rysowanie w worku Mikołaja dwóch prezentów – po prawej stronie takiego, który dzieci otrzymały, a po lewej takiego, który chciałyby otrzymać.

2. Rozpoznawanie za pomocą dotyku zabawek ukrytych w dużym worku.

Ćwiczenia poranne – zestaw nr XIII (*przewodnik*, s. 70–71).

II

Wspólne wykonanie koktajlu z wykorzystaniem miksera.

1. Zapoznanie z budową i działaniem miksera, wyjaśnienie, do czego można go wykorzystywać, zwrócenie uwagi na przestrzeganie zasad bezpieczeństwa podczas używania urządzenia.
2. Zaproponowanie wykonania koktajlu z wykorzystaniem miksera.
 - Wyjaśnienie przez dzieci, co to jest koktajl, jakie produkty są potrzebne do jego przygotowania.
 - Prezentacja produktów potrzebnych do wykonania koktajlu truskawkowego (kefir, cukier puder, rozmrożone truskawki, przegotowane, wystudzone mleko).
 - Przygotowanie stanowiska pracy.
 - Połączenie składników w dzbanku miksera.

- Degustacja, dzielenie się wrażeniami smakowymi, podkreślenie wartości odżywczych napoju.
 Zabawa ruchowa *Koktajl*.

Dzieci dobierają się parami, podają sobie ręce i poruszają się w małych kółeczkach, powtarzając rymowankę: *Dziś w przedszkolu, co tu kryć, wielkie święto musi być*. Na słowa: *Na prawo raz, na lewo raz* naśladują przeciąganie się. Mówiąc: *Róbmy koktajl wszyscy wraz*, zataczają złączonymi rękami duże koło. *Wrrrrrrrrrr* – wykonują podskoki, trzymając się pod ręce, naśladując mieszanie składników koktajlu.

Spotkanie z Mikołajem.

1. Inscenizacja na podstawie utworu A. Kuhn-Cichockiej *W oczekiwaniu na Mikołaja*.

(Na scenie znajduje się gromadka dzieci i fotel dla Mikołaja).

Dzieci razem: *Cały rok czekamy, patrzymy w okienko.*

Oj, żeby Mikołaj przyjechał tu prędko.

Dziecko 1.: *Byłem bardzo grzeczny i słuchałem mamy.*

Przywieź, Mikołaju, worek z prezentami.

Dziecko 2.: *Pomagałam mamie, nie psociłam wcale,*

tak bym chciała dostać dużą, piękną lalę.

Dziecko 3.: *Też prezent dostanę, bo codziennie myję*

bez przypominania ząbki, uszy, szyję.

Dziecko 4.: *Lubię, kiedy babcia czyta mi bajeczki.*

Przywieź, Mikołaju, wesole książeczki.

Dzieci razem: *Tańczą panieneczki, śniegowe gwiazdeczki,*

białym puszkciem otulają świat.

Pędzą z góry sanki, śmieją się bałwanki,

każdy zuch jest zimie rad.

Dziecko 5.: *Już się nam na szybach noski rozplaszczyły.*

Przyjedź do nas prędko, Mikołaju miły.

Dziecko 6.: *Ptaszkom jeść daliśmy w przedszkolnym karmniku.*

Przywieź, Mikołaju, prezentów bez liku.

Dziecko 7.: *Chłopcom samochody, klocki kolorowe,*

a dziewczynkom lalki, zwierzęta pluszowe.

Dziecko 8.: *Już słyszę dzwoneczki, już kroki za drzwiami.*

Za chwilę Mikołaj będzie razem z nami.

2. Śpiewanie piosenki *Piosenka o świętym Mikołaju* (sł. i muz. J. Kucharczyk).

Pę - dzą, pę - dzą bia - łe sa - nie po sreb - rzys - tych szla - kach.

Wio - zą, wio - zą Mi - ko - ła - ja do - o - ko - ła świa - ta.

Sa - mo - cho - dy, mi - sie, kloc - ki, pił - ki, la - le -

dzi - siał każ - de dzie - cko po - da - rek dos - ta - nie.

- I. *Pędzą, pędzą białe sanie
po srebrzystych szlakach.
Wiozą, wiozą Mikołaja
dookoła świata.*

Ref.: *Samochody, misie,
klocki, piłki, lale –
dzisiaj każde dziecko
podarek dostanie. (bis)*

- II. *Żeby wszystkie dzieci w świecie
były uśmiechnięte,
sam Mikołaj dziś przyjedzie
do ciebie z prezentem.*

Ref.: *Samochody...*

3. Recytowanie rymowanki (według M. Skrobacz).
(Wchodzi Mikołaj, siada w fotelu. Dzieci kłaniają się i mówią).

Dzieci razem: *Witaj nam w przedszkolu, Mikołaju miły.
Na piękne prezenty dzieci zasłużyły.*

Mikołaj: *Z dalekiej Północy, z zimowej krainy
przyjechałem dzisiaj do was w odwiedziny.
Że tu grzeczne dzieci, mówiły mi panie,
więc każdy ode mnie dziś prezent dostanie.*

4. Wspólne tańce Mikołaja z dziećmi.

III

1. Rozwiązywanie zagadek *Co dzieci dostały od Mikołaja?* – składanie w całość obrazków zabawek pociętych na części.

Zabawa ruchowo-naśladowcza *Czym podróżuje Mikołaj?*

Nauczyciel podaje hasło – nazwę środka lokomocji lub sprzętu sportowego. Dzieci naśladową sposób poruszania się tym środkiem lokomocji. Nauczyciel mówi np.: *Mikołaj podróżuje samochodem*. Dzieci naśladową jazdę samochodem. Gdy mówi: *Mikołaj podróżuje na nartach* – naśladową jazdę na nartach itp.

2. Zabawa *Worki z prezentami*.

Nauczyciel rozdaje dzieciom kartki z rysunkami worków, w których znajdują się prezenty, oraz kartoniki z poznanymi literami. Zadaniem dzieci jest ułożenie z liter nazw prezentów, np.: *kotek, lalka, auto, motyl*, przyklejenie ich pod rysunkami.

Tydzień II: Nadchodzi zima

Dzień 1. Śnieg i lód

Cele ogólne:

- zapoznanie z literą **y**: małą i wielką, drukowaną i pisaną,
- przybliżenie właściwości śniegu i lodu.

Cele operacyjne:

Dziecko:

- rozpoznaje i nazywa literę **y**: małą i wielką, drukowaną i pisaną,
- wymienia niektóre właściwości śniegu i lodu.

Środki dydaktyczne: ilustracje przedstawiające pory roku, krajobraz – jesienny i zimowy z domami pośrodku, obrazki do rebusu fonetycznego, nakrywki: białe, czerwone i niebieskie, alfabet demonstracyjny, alfabet ruchomy, kartoniki z poznanymi literami, sylwety: domków z literami, domu, bębenek, tamburyn, śnieg i lód w pojemnikach, gazety, laski gimnastyczne, piórka, nagranie muzyki do zabawy, karton, karty pracy, cz. 2, s. 70, 71, 72, 73.

Przebieg dnia

I

1. Oglądanie (wyciętych z czasopism) ilustracji przedstawiających pory roku, swobodne rozmowy na temat tego, co przedstawiają, różnic między nimi. Wybieranie tych, które związane są z zimą. Wspólne wykonanie gazetki tematycznej.

Ćwiczenia poranne – zestaw nr XIV.

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Taniec śnieżynek na wietrze*.
Nauczyciel gra na tamburynie. Dzieci-*śnieżynki* tańczą leciutko na palcach, *unoszone przez wiatr*. Gdy dźwięk tamburynu cichnie, wirujące *śnieżynki opadają na ziemię* – dzieci wykonują przysiad podparty.
- Ćwiczenie dużych grup mięśni – *Pada śnieg*.
Dzieci powtarzają rymowankę, wykonują ilustrujące ją ruchy.
Pada śnieg, pada śnieg, śniegu już za wiele – dzieci stopniowo opuszczają uniesione do góry ręce, poruszają palcami, przykucają. *Pójdę do przedszkola, będzie mi weselej* – maszerują rytmicznie w różnych kierunkach.
- Ćwiczenie mięśni nóg i brzucha – *Chodzimy po głębokim śniegu*.
Dzieci chodzą po sali z wysokim unoszeniem kolan.
- Ćwiczenie tułowia – *Lepimy bałwanka*.
Naśladują toczenie śniegowych kul, ustawianie ich jedna na drugiej, rysowanie bałwankowi oczu, nosa i ust.
- Podskoki – *Cieszymy się z naszego bałwanka*.
Dzieci przeskakują z nogi na nogę, ze zmianą kierunku, wokół *swojego bałwanka*, powtarzając rymowankę:
Bałwan sobie stoi, nikt się go nie boi.
Cieszę się z bałwanka – śniegowego panka.
- Marsz po obwodzie koła w rytmie wystukiwanym na tamburynie, podczas przerwy rytmiczne wyklaskiwanie słów: *Zima, zima biała do nas zawitała.*

II

Wprowadzenie litery **y**: małej i wielkiej, drukowanej i pisanej.

1. Karta pracy, cz. 2, s. 70.

- Słuchanie historyjki.
Zima pełna śniegu to wspaniały czas na zabawę. Można jeździć na nartach, zjeżdżać z górki na sankach, lepić bałwana.
Ale zawsze trzeba być odpowiednio ubranym. Kotek nie dbał o to i teraz może oglądać narcarzy, saneczkarzy tylko z daleka. Ach, z jaką przyjemnością zjeżdżałby na nartach! Tu szus, tam szus... Och!
 - Oglądanie obrazka. Wskazywanie na obrazku tego, co w swojej nazwie ma głoskę **y**.
2. Analiza dźwiękowa słowa *narty*.
 - Podział słowa na sylaby i na głoski.
 - Wyróżnienie ostatniej głoski w nazwie.
 - Podawanie przykładów słów, w których głoska **y** znajduje się w środku, na końcu.
 - Budowanie schematu i modelu słowa *narty*.

3. Zapoznanie z literą **y**: drukowaną i pisaną, małą i wielką; omówienie ich wyglądu, wskazanie różnic i podobieństw.
 - Kreślenie liter **y** pisanych w powietrzu i na dywanie.
4. Zabawa dydaktyczno-ruchowa *Domy z literami*.
Dzieci otrzymują kartoniki z poznanymi literami. Nauczyciel przypina w różnych miejscach sali sylwety domków z literami. Dzieci poruszają się w rytmie wystukiwanym na bębnie. Podczas przerwy w grze szukają domku z taką samą literą, jaka jest na ich kartoniku, przykucają w miejscu, w którym się on znajduje. Podczas powtórzenia zabawy dzieci zamieniają się kartonikami.
5. Karty pracy, cz. 2, s. 71, 72.
 - Dzielenie nazw obrazków na głoski. Zaznaczanie w okienkach na czerwono miejsca głoski **y**.
 - Naklejanie w odpowiednich okienkach kartoników z literami, odszukanych w naklejkach. Odczytanie otrzymanych wyrazów.
 - Czytanie połączeń litery **y** z poznanymi literami.
 - Rozwiązywanie krzyżówki.
 - Czytanie tekstu wyrazowo-obrazkowego.
 - Rozwiązywanie rebusów.

6. Karta pracy, cz. 2, s. 73.

Pisanie liter **y** po śladach, a potem – samodzielnie (przez chętne dzieci).

Zabawa ruchowa *Na saneczkach*.

Dzieci dobierają się dwójkami. Jedno przykuca za drugim, podając mu ręce. Pierwsze dziecko z pary ciągnie kolegę. Po chwili następuje zmiana ról.

Zabawy badawcze – *Śnieg i lód*.

1. Poprawne nazywanie zjawisk atmosferycznych towarzyszących zimie. Wyjaśnienie, jak powstają.
 - *Śnieg* – chmury składają się z drobnutkich kropelek wody, które łącząc się, stają się duże, ciężkie i spadają na ziemię jako deszcz; kiedy jest jednak bardzo zimno, kropelki wody w chmurach przekształcają się w małeńkie drobinki lodu, które sklejają się ze sobą, tworząc płatki śniegu.
 - *Grad* – czasami małe kryształki lodu w zetknięciu z zimnym powietrzem zbijają się w różnej wielkości lodowe kulki – tak powstaje grad.
 - *Szron* – kropelki wody (rosa), które znajdują się na roślinach, pod wpływem ochłodzenia powietrza zamarzają, pokrywając je białym, śnieżnym nalotem.
 - *Zamieć śnieżna* – kiedy pada bardzo gęsty śnieg i wieje silny wiatr, powstają zamiecie. Wtedy prawie nic nie widać. Nawet drzewa znikają pod grubym, śnieżnym płaszczem.
2. Porównywanie wyglądu śniegu i lodu, podawanie ich określeń, np. *śnieg* – miękki, puszysty, biały, zimny, mokry...; *lód* – twardy, przezroczysty, śliski...
3. Ustawienie śniegu i lodu w osobnych słoikach w pobliżu źródła ciepła – obserwowanie (po chwili), co się z nimi stało, wyciągnięcie wniosków.
(Temperatura w przedszkolu jest wyższa niż na dworze, więc śnieg i lód się topią. Powstaje z nich woda).

Ćwiczenia gimnastyczne – zestaw IV (*przewodnik*, s. 78–79).

III

1. Zabawa *Skojarzenia*.

Nauczyciel zapisuje na kartonie podane przez dzieci skojarzenia ze słowem *zima*.

Zabawa ruchowa *Na saneczkach* (*przewodnik*, s. 86).

2. Układanie wyrazów z poznanymi literami.

Np. *koty, mamy, tamy, lalki, lamy, domy, motyl, mleko...*

Dzień 2. Zima tuż-tuż

Cele ogólne:

- pamięciowe opanowanie utworu literackiego,
- przybliżenie ze sposobem wykonania śniegowych gwiazdek różnymi technikami.

Cele operacyjne:

Dziecko:

- recytuje wiersz,
- wykonuje śniegowe gwiazdki z zastosowaniem różnych technik plastycznych.

Środki dydaktyczne: wiersz B. Formy *Zima*, obrazki przedstawiające: czapkę i rękawiczki (pocięte na części), dzieci bawiące się na śniegu, śniegowe gwiazdki, instrumenty perkusyjne, śnieg, lupy, wzory gwiazdek do układania, patyczki, materiały do prac plastycznych: niebieskie kartki, papierowe kółka, klej, nożyczki, plastelina, bibuła niekarbowana, kontury gwiazdek na podwójnie złożonym papierze, świece lub pastele olejne, farby plakatywne, wodne, pędzle, elementy do gry matematycznej: szarfy, obrazki, sylwety, kasztany, kartoniki z cyframi i znakami, kostki, nagrody, nitki, karty pracy, cz. 2, s. 74, 75.

Przebieg dnia

I

1. Karta pracy, cz. 2, s. 74.

Odszukanie w naklejkach pozostałych fragmentów obrazka. Naklejanie ich w odpowiednich miejscach.

Oglądanie obrazka *Las zimą*. Układanie zdań na temat obrazka (ćwiczenie *Kto ułoży ich jak najwięcej?*). Rysowanie po śladzie, bez odrywania kredki od kartki.

2. Składanie w całość pociętych na części obrazków czapki i rękawiczek.

 Ćwiczenia poranne – zestaw nr XIV (*przewodnik*, s. 85).

II

Nauka wiersza B. Formy *Zima*.

- Oglądanie obrazków przedstawiających dzieci bawiące się na śniegu, nazywanie wykonywanych przez nie czynności (np.: jazda na nartach, lepienie bałwana, rzucanie śnieżkami...), naśladowanie ich za pomocą ruchu.
 - Wypowiedzi dzieci na temat, co jeszcze można robić na śniegu.Zwrócenie uwagi na przestrzeganie zasad bezpieczeństwa podczas zabaw.
- Słuchanie wiersza.

*Lecą z nieba płatki śniegu,
świat się cały bieli wkoło.
Zabierz narty oraz sanki,
na dół z górki mknij wesoło.*

*Mróz siarczysty uszy ściska,
nosy wszystkie są czerwone.
Zimo! Śniegu sygnij więcej,
dzieci będą zachwycone.*

- Rozmowa na temat wiersza.
 - Po czym poznamy, że to już zima?
 - O co prosimy zimę?
- Pamięciowe opanowanie utworu metodą ze słuchu.
- Zachęcenie do zilustrowania wiersza, z wykorzystaniem wybranych instrumentów perkusyjnych.
 - Wybór instrumentów przez dzieci; omówienie sposobu gry na nich do poszczególnych fragmentów wiersza; wybór dzieci, które będą tworzyły muzykę.
 - Recytacja wiersza połączona z ilustracją muzyczną na instrumentach.

Zabawa ruchowa *Buch w śnieżny puch*.

Dzieci spacerują po sali przy dźwiękach tamburynu. Słyszając uderzenie w bębenek, skaczą do *śniegowej zasy* i *rozgarniając śnieg rękami*, próbują się z niej wydostać. Dźwięk tamburynu ponownie *zaprasza* je do marszu w różnych kierunkach.

Wykonywanie *śniegowych gwiazdek*.

1. Obserwowanie śniegu.

Nauczyciel przynosi do sali świeży śnieg. Dzieci obserwują go przez lupy, określają, z czego się składa (ze śniegowych gwiazdek, z których każda ma inny kształt).

2. Ćwiczenia percepcji wzrokowej – *Połącz w pary*.

Nauczyciel rozkłada przed dziećmi obrazki śniegowych gwiazdek o różnych kształtach. Dzieci odszukują takie same obrazki i łączą je w pary. Każde dziecko układa przed sobą z patyczków gwiazdkę narysowaną na papierze przez nauczyciela.

3. Zaproponowanie wykonania śniegowych gwiazdek różnymi technikami.

Podział dzieci na pięć zespołów, zapoznanie ze sposobem wykonania każdego rodzaju gwiazdek.

a) Wycinanie wzorów z papierowych kółek złożonych na cztery części, naklejanie powstałych wycinanek na granatowym lub niebieskim tle (kolorowy karton lub kartka pomalowana wcześniej przez dzieci).

b) Wycinanie wzorów gwiazdek z podwójnie złożonego białego papieru po konturach narysowanych przez nauczyciela. (Środek jest wycięty, aby po wklejeniu bibułki między dwie części gwiazdki powstał witraż). Naklejanie w środku kawałka niekarbowanej bibułki, sklepanie brzegów. Zawieszenie gwiazdek na nitkach koło kącika przyrody.

c) Modelowanie gwiazdek z cienkich wałeczków białej plasteliny, naklejanie ich na granatowych kartkach.

d) Malowanie gwiazdek białą, gęstą farbą na granatowych kartkach.

e) Rysowanie gwiazdek na kartce białą kredką świecową, pastelą olejną lub świecą, zamalowywanie tła farbami wodnymi na kolor niebieski lub granatowy.

• Samodzielne działania dzieci.

• Oglądanie powstałych prac.

• Zorganizowanie wystawy dla rodziców.

Zabawy śniegiem na placu przedszkolnym (szkolnym).

• Rysowanie szlaczków (dowolnych i zaproponowanych przez nauczyciela) patykiem na śniegu.

• Wydeptywanie zaproponowanych wzorów.

• Rozpoznawanie śladów pozostawionych na śniegu przez ludzi, pojazdy, zwierzęta.

• Chodzenie po śladach, lepienie kul śniegowych, rzucanie nimi do celu, lepienie bałwana.

III

1. Układanie gry matematycznej *Zimowa podróż*.

• Wspólne ustalenie zasad: dzieci będą poruszały się po wymyślonej przez siebie trasie, zgodnie z liczbą wyrzuconych oczek. Jeśli po drodze staną na polach oznaczonych *bałwankiem*, *śnieżynką*, *nartami* lub *pękającym lodem*, będą wykonywały zadania zaproponowane przez członków swojego zespołu.

• Propozycje zadań: np. jeśli dzieci staną na polu z *bałwankiem*, będą musiały ułożyć z kasztanów tyle bałwanków, ile wskazuje cyfra na kartoniku pokazanym przez pozostałych graczy; gdy staną na polu oznaczonym *śnieżynką*, będą musiały położyć między kartonikami z cyframi, ułożonymi przez pozostałych graczy, kartonik z odpowiednim znakiem matematycznym; jeśli staną na polu oznaczonym *nartami*, muszą objechać (naśladując jazdę na nartach) całą trasę tyle razy, ile kropek wyrzuci kostką; na polu z obrazkiem *pękniętego lodu*, muszą rozpocząć grę na nowo. Prawidłowo wykonane zadania pozwalają przesunąć się o 1 pole do przodu, błędnie wykonane – o 1 pole do tyłu. Wygrywa ten gracz, który najszybciej dojdzie do mety.

Jeśli stoi blisko mety, musi wyrzucić odpowiednią liczbę oczek na kostce. (Jeśli od mety dzieli gracza dwa pola, musi wyrzucić 2 oczka lub 1 oczko, a w następnej kolejce ponownie 1. Jeśli wyrzuci więcej, czeka, ponownie rzuca dotąd, aż mu się to uda).

- Podział na zespoły. Rozdanie zawodnikom 15 szarf w kolorze niebieskim, po 1 zielonej i czerwonej szarfy, kostki do gry, 4 sylwetki bałwanów, 2 obrazków z nartami, 2 obrazków z pękającym lodem, kartoników z cyframi od 1 do 5 (po dwa z każdą cyfrą), znakami matematycznymi ($=$, $<$, $>$), pojemnika z kasztanami.
- Ułożenie przez członków każdego zespołu w różnych miejscach sali własnej trasy podróży z 10 szarf niebieskich, 1 szarfy zielonej – symbolizującej start i 1 czerwonej – symbolizującej metę.
- Oznaczenie sylwetami (obrazkami) pól, na których będą wykonywane zadania.
- Prowadzenie gry przez zespoły; sprawdzanie przez nauczyciela prawidłowości przestrzegania zasad oraz poprawności wykonywania zadań.
- Wyłonienie zwycięzców, nagrodzenie ich.

 Zabawa ruchowa *Buch w śnieżny puch* (przewodnik, s. 88).

2. Karta pracy, cz. 2, s. 75.

Rysowanie pod każdą cyfrą odpowiedniej liczby zimowych obrazków. Porównywanie liczb i pisanie odpowiednich znaków.

Dzień 3. Świat w zimowej szacie

Cele ogólne:

- umuzykalnienie dzieci,
- zwrócenie uwagi na oznaki charakterystyczne dla pór roku.

Cele operacyjne:

Dziecko:

- bawi się przy piosence o zimie,
- wymienia nazwy pór roku.

Środki dydaktyczne: piosenka *Jedzie grudzień*, flamastry, instrumenty perkusyjne, duża kostka do gry, ilustracja pór roku zakryta ponumerowanymi kartkami, piłka, kartoniki z obrazkami – charakterystycznymi symbolami poszczególnych pór roku, opaska z obrazkiem śnieżynki, tamburyn, karty pracy, cz. 2, s. 76, 77.

Przebieg dnia

I

1. Karta pracy, cz. 2, s. 76.

Czytanie tekstu wyrazowo-obrazkowego.

2. Dzielenie nazw obrazków na sylaby i na głoski.

 Ćwiczenia poranne – zestaw nr XIV (przewodnik, s. 85).

II

 Zabawy przy piosence *Jedzie grudzień*.

1. Rytmizowanie tekstu; powtarzanie – ciche i głośne; powtarzanie fragmentów tekstu w pamięci, kiedy nauczyciel trzyma palec na ustach, i głośno, kiedy go tam nie ma; śpiewanie tekstu na melodie wymyślone przez dzieci.

Zima, zima biała do nas zawitała.

W śniegowe ubranie cały świat ubrała.

*Choć mroźno dookoła, śnieżek w oczy prószy,
my się nie boimy, choć nam marzną uszy.*

2. Zagadki słuchowe – *Jaki to instrument?*

Jedno dziecko odwraca się tyłem. Odgaduje, na jakim instrumencie gra inne dziecko wybrane przez nauczyciela.

3. Przypomnienie wyglądu trójkąta i sposobu gry na nim; wystukiwanie na nim rytmu wyklaskanego przez nauczyciela lub chętne dzieci.

4. Słuchanie piosenki *Jedzie grudzień* (sł. H. Łochocka, muz. L. Miklaszewski).

Wesoło, niezbyt szybko

Dzeń, dzeń, dzeń, dzeń,
dzeń, dzeń, dzeń, dzeń,
dzeń, dzeń, dzeń!

I. *Jedzie grudzień po grudzie,
ale w drogę wziął sanie.
Hej, pomóżcie mi ludzie,
bo mi konik ustanie!*

II. *Jakże jechać na płozach,
gdy brak śniegu na drodze?
Zaprzęgnijcie do woza,
by wytrzęsło mnie srodze!*

III. *Panie grudniu, wstąp do nas,
na śnieg trochę poczekaj.
Biała zima zamglona
idzie lasem z daleka.*

IV. *Spędzę z wami chwil parę,
niezbyt wiele mam czasu,
bo podarek zielony
muszę przywieźć wam z lasu.*

5. Rozmowa na temat piosenki.

- Określanie, z ilu zwrotek się składa, które fragmenty się powtarzają, jaki ma nastrój, tempo.

6. Ćwiczenia emisyjne: powtarzanie melodii na sylabach: *ta, ta, na, na, la, la*.

7. Słuchanie melodii zwrotek śpiewanych przez nauczyciela.

8. Zabawa rytmiczna *Zła zima*.

Dzieci swobodnie poruszają się po sali. Kiedy usłyszą melodię piosenki, zatrzymują się i wyklaskują rytm.

9. Akompaniowanie do piosenki na trójkącie według pomysłów dzieci.

10. Ilustracja ruchowa piosenki.

Dzieci dobierają się parami, jedno staje za drugim, podają sobie ręce, tworząc *sanie*. Podczas pierwszej zwrotki dzieci *jadą saniami* para za parą, tworząc długi wąż. Prowadzi je *pani Zima* – dziecko w opasce z obrazkiem śnieżynki. Podczas drugiej zwrotki dzieci rozglądają się, trzymając dłonie przy oczach, potem ponownie tworzą *sanki* i jadą za *panią Zimą*. Podczas trzeciej zwrotki dzieci tworzą razem z *panią Zimą* duże koło, w którym obracają się także podczas czwartek zwrotki. We fragmentach poprzedzających zwrotki (dzwonki) dzieci stojąc powtarzają: *dzeń, dzeń, dzeń....*

 Zabawa dydaktyczna *Czy znamy te pory roku?*

1. Rozmowa na temat pór roku.

– Ile mamy pór roku?

– Co jest po wiosnie?

– Jaką porę roku mamy po lecie, jesieni czy zimie?

• Zwrócenie uwagi na cykliczność występowania pór roku.

• Mówienie na jednym wydechu (kilkakrotne) nazw pór roku – wiosna, lato, jesień, zima.

2. Zabawa *Jaka to pora roku?*

Nauczyciel przypina na tablicy obrazki zasłonięte ponumerowanymi kartami (od 1 do 5). Dzieci rzucają dużą kostką, liczą wyrzucone oczka i odsłaniają fragment ilustracji oznaczony kartką z odpowiednią cyfrą. Gdy wypadnie 6, dziecko ponownie rzuca kostką.

Rozpoznają i nazywają pory roku przedstawione na ilustracji, wyszukują ich charakterystyczne cechy.

Stoją w kole. Po otrzymaniu piłki od nauczyciela kończą rozpoczęte przez niego wypowiedzi: *Wiosna to..., Lato to..., Jesień to..., Zima to...*

Losują kartoniki z obrazkami. Dopasowują je do odpowiedniej pory roku, np. wiosna: *krokus, przebiśnieg, jaskółka, bocian, bazylika*, lato: *żaglówka, słońce, namiot, truskawki, kostium kąpielowy*, jesień: *kolorowy listek, grzybek, jarzębina, kasztan, parasol*, zima: *śniegowa gwiazdka, Mikołaj, choinka z bombkami, sanki, bałwan*. Układają zdania o zimie.

 Spacer w pobliżu przedszkola (szkoły) – obserwowanie wyglądu drzew, krzewów, domów, zachowania się ptaków w zimie. Porównywanie z innymi porami roku. Robienie śladów na śniegu.

III

1. Karta pracy, cz. 2, s. 77.

Numerowanie kolejnych głosek tworzących słowo *sanki*. Pisanie w okienkach odpowiednich cyfr. Rysowanie przedmiotów, roślin, zwierząt, których nazwy mają tyle samo głosek co słowo *sanki*.

 Zabawa ruchowa przy piosence *Jedzie grudzień* (przewodnik, s. 91).

Dzień 4. Wypowiadamy się na temat zimy

Cele ogólne:

- rozwijanie orientacji przestrzennej,
- rozwijanie mowy.

Cele operacyjne:

Dziecko:

- układa papierowego bałwanka względem siebie według poleceń nauczyciela,
- łączy krótkie zdania w dłuższe, prawidłowo używając spójników.

Środki dydaktyczne: rysunki pani Zimy, liczmany, tamburyn, bębenek, parawan, napisy: *za, z prawej strony, z lewej strony*, kartoniki z cyframi, ilustracja przedstawiająca zabawy dzieci na śniegu, zimowe zagadki, kartki z rysunkami trzech kół różnej wielkości, nożyczki, klej, flamastry, duża kostka do gry, małe karteczki, różne klocki, laski gimnastyczne, piórka, nagranie muzyki do zabawy, karty pracy, cz. 2, s. 78, 79, 80.

Przebieg dnia

I

1. Ćwiczenie graficzne – *Pani Zima*: ozdabianie sukni *pani Zimy* poznanymi literami i szlaczkami według pomysłów dzieci.
2. Zabawa słuchowa *Mróz perkusista*.
Nauczyciel wybiera jedno dziecko, które będzie *mrozem*. Chowa się ono za parawanem, uderza dowolną ilość razy w bębenek (w zakresie 10). Dzieci słuchają, ile razy *mróz* uderzył w instrument, układają przed sobą odpowiednią liczbę liczmanów.

Ćwiczenia poranne – zestaw nr XIV (*przewodnik*, s. 85).

II

 Zabawy pod hasłem *Bawimy się z bałwankiem*.

1. Tworzenie sylwety bałwanka z kół.
Dzieci dostają kartki z rysunkami trzech kół różnej wielkości. Wycinają koła i sklejają je według właściwej kolejności (duże – mniejsze – najmniejsze). Dorysowują mazakiem oczy, nos, usta i guziki.
2. Zabawy z bałwankiem.
Dzieci siadają skrzyżnie w luźnej gromadce, w taki sposób, aby były zwrócone twarzami w stronę nauczyciela. Słuchając poleceń przez niego wydawanych, kładą sylwety w odpowiednich miejscach względem siebie. Np.
 - Połóżcie bałwanki przed sobą.
 - Połóżcie bałwanki za sobą.
 - Weźcie bałwanki do prawej ręki.
 - Połóżcie bałwanki po swojej lewej stronie.
3. Czytanie całościowe wyrażeń: *za, z prawej strony, z lewej strony*.
4. Zabawy z bałwankiem – bez użycia słów.
Dzieci w pozycji jak w ćwiczeniu poprzednim. Nauczyciel wywołuje jedno dziecko z bałwankiem i poleca mu ułożyć sylwetę tak, jak wskazuje napis. Np. pokazuje kartkę z napisem *za*, a dziecko siada i układa sylwetę bałwanka za sobą. Pozostałe dzieci sprawdzają poprawność wykonania ćwiczenia.
5. Karta pracy, cz. 2, s. 78.
Określanie, gdzie jest bałwanek. Kolorowanie rysunków.

Zabawa ruchowa *Bałwanek*.

Dzieci podają sobie ręce, tworząc koło. W środku koła staje jedno dziecko i naśladuje bałwanka.

Dzieci chodzą wokół bałwanka, mówiąc wierszyk:

*Stoi bałwan, stoi,
nikogo się nie boi!*

Zatrzymują się i kreślą rękami koło – *słonko* – mówiąc:

*Gdy słonko zaświeciło,
bałwanka już nie było!*

Bałwanek ucieka ze środka koła do dzieci stojących na obwodzie koła.

 Opowiadamy o zimie – tworzenie dłuższych wypowiedzi.

1. Opowiadanie na temat sytuacji przedstawionych na ilustracji (zabawy dzieci na śniegu).
2. Rozwiązywanie zagadek, rysowanie rozwiązań na małych karteczkach.

*Biały brzuch i głowa biała,
biała jego postać cała.
Choć nie biega, tylko stoi,
mrozu wcale się nie boi. (bałwan)*

*Leci z góry, leci niby pióra białe.
Jak pierzyna otula drzewa – duże i te małe,
lecz gdy mrozu już nie ma,
szybko w wodę się zmienia. (śnieg)*

*Co to za deski? Choć są bez kół,
to jeżdżą w górę i jeżdżą w dół.
Zawsze razem siostry dwie.
Nazwie je ten, kto już wie. (narty)*

*Co to? Sam odgadnij!
Chętnie jadą na dół,
a pod każdą górę
ciągniesz je za sznurek. (sanki)*

3. Zabawa *Tworzymy zdania*.

Nauczyciel podaje parami zdania lub fragmenty zdań. Dzieci łączą je ze sobą w dłuższe wypowiedzi za pomocą odpowiednich spójników. Np.

Tomek ma miotłę... (i) ...marchewkę dla bałwana.

Zimą pada śnieg... (a) ...latem pada deszcz.

Ala jeździ na nartach... (a) ...Ola jeździ na sankach.

Marek lepi bałwana... (i) ...domek ze śniegu.

Zimą zakładamy ciepłe kurtki... (i) ...wełniane czapki.

Zosia ma szalik i rękawiczki w paski... (a) ...Jarek kamizelkę w kratkę.

4. Karta pracy, cz. 2, s. 79.

Naklejanie kartoników z odpowiednimi spójnikami (odczytanymi całościowo) w tekście wyrazowo-obrazkowym. Odczytywanie powstałych zdań. Rysowanie po śladach rysunku bałwana i zasp śnieżnych. Kolorowanie rysunku.

 Ćwiczenia gimnastyczne – zestaw IV (*przewodnik*, s. 78–79).

III

1. Zabawa *Pani Zima patrzy*.

Nauczyciel rozkłada na dywanie kartoniki z poznanymi cyframi. Staje przed dziećmi, rzuca kostką, a dzieci liczą oczka na kostce. Zasłania oczy i mówi: *Raz, dwa, trzy, Pani Zima patrzy*. W tym czasie dzieci szukają kartonika z cyfrą odpowiadającą liczbie oczek na kostce. Słyszając słowo *patrzy*, dzieci zatrzymują się, podnoszą do góry swoje kartoniki. Nauczyciel odsłania oczy i sprawdza poprawność wykonania zadania. Następnie dzieci odkładają kartoniki w inne miejsca na dywanie i zabawa toczy się dalej.

 Zabawa ruchowa *Bałwanek* (*przewodnik*, s. 93).

2. Zabawy konstrukcyjne – *Zamek pani Zimy*.

Budowanie w zespołach zamku dla *pani Zimy* z różnorodnych klocków.

3. Karta pracy, cz. 2, s. 80.

Słuchanie rymowanki. Rysowanie po śladach rysunków.

Dzień 5. Zima jest piękna

Cele ogólne:

- wypowiadanie się na temat zimy i jej oznak,
- rozwijanie umiejętności malowania na kartkach o różnej fakturze.

Cele operacyjne:

Dziecko:

- wypowiada się na temat oznak zimy,
- maluje na kartkach o różnej fakturze.

Środki dydaktyczne: wiersz I. Suchorzewskiej *Zimowa piosenka*, opowiadanie M. Czerkawskiej *W lesie białe*, nagrania: utworu A. Vivaldiego *Cztery pory roku. Zima*, spokojnej muzyki, obrazki zawierające w nazwach głoski: **sz, cz, ż**, sylwety do opowiadania, śnieżynki z napisem *Zima to...*, trójkąt, farby plakatowe, pędzle, kartki: o różnej fakturze, w kratkę, zimowe obrazki różniące się szczegółami, flamastry, tamburyn, karta pracy, cz. 2, s. 81.

Przebieg dnia

I

1. Ćwiczenia prawidłowej artykulacji głosek: **sz, cz, ż** oraz kształcenie umiejętności logicznego myślenia.

Nauczyciel rozkłada przed dziećmi obrazki, które w swych nazwach zawierają głoski: **sz, cz, ż**. Dzieci nazywają obrazki, określają, którą z wymienionych wcześniej przez nauczyciela głosek zawierają. Następnie prowadzący podaje hasło. Chętne dziecko podaje odpowiedź kojarzącą się z hasłem, odszukuje pasujący obrazek. Po udzieleniu dobrej odpowiedzi dzieci kilkakrotnie powtarzają odgadniętą głoskę, a dziecko, które odgadło, otrzymuje punkt. Jeśli podczas ponownego zgłoszenia się odpowie nieprawidłowo, oddaje punkt.

Przykładowe hasła podawane przez nauczyciela i odpowiedzi dzieci (obrazki): *norka – mysz, kwiat – żonkil, sprząkanie – szczotka, rycerz – miecz, grzyby – kosz, słodczyce – czekolada, warta – żołnierz, kanapka – szynka, owoc – gruszka, światło – żarówka, sosna – szyszka, prasowanie – żelazko, okno – szyba, ogień – strażak, głowa – czapka, buty – szewc...*

Ćwiczenia poranne – zestaw nr XIV (*przewodnik*, s. 85).

II

1. Słuchanie opowiadania M. Czerkawskiej *W lesie białe*.

1. Wypowiedzi dzieci na temat ich skojarzeń zimą, zapisywanie ich na sylwecie śnieżynki, wokół napisu *Zima to...*
2. Słuchanie opowiadania.

W ciszy porannej godziny zajęczek wracał do lasu. Podjadł sobie koniczyny, biegał, hasał, wesóło kiwał ogonkiem. Gdy w sosnowe wpadł sadzonki, zwolnił biegu, spojrzał w górę. Z ciemnej chmury sfruwa, leci coś białego. Kogoż by spytać, zawołać? Zajęczek dojrzał dzięcioła.

– Dzięcioleczku, co się stało? *W lesie białe!*

Dzięcioł na ogonie wsparty zadumał się nie na żarty. Mknął zajęczek lasu skrajem, wtem gwar słyszy i przystaje. Na kalinie obok dróżki poćwierkują jemiołuszki.

– Jemiołuszko, co się stało? *W lesie białe!*

– Powiedziałabym z ochotą, jeśli ci chodzi o to, ale jemiołuszka młoda zna się tylko na jagodach. Nie wiem. Patrz, idzie Mikita, jego spytaj.

– Z lisem nie jestem w przyjaźni. Zając biegnie coraz raźniej. Płatki krążą wciąż te same.

Nareszcie spotkał swą mamę.

– Mamo – pisał – co się stało? *W lesie białe!* Widziałem, gdym z pola biegł.

– Synku – szepcze zajęczyca – to nie żadna tajemnica, to jest pierwszy śnieg.

3. Rozmowa na temat opowiadania.
 - Jakie pierwsze oznaki zimy zobaczył zajączek?
 - Kogo pytał, dlaczego w lesie jest biało?
 - Dlaczego zwierzątko nie udzieliło mu odpowiedzi?
 - Dlaczego zajączek nie znał śniegu?
 - Kto zaspokoił jego ciekawość?

 Zabawa ruchowa *Zajączki w lesie*.

Dzieci-zajączki skaczą po sali w różnych kierunkach przy dźwiękach tamburynu. Kiedy usłyszą grę na trójkącie, oznacza to, że zaczął *padać śnieg*. Zdziwione *zajączki* stają *słupka* (przysiad, *łapki* ugięte przed sobą), rozglądają się na boki, w górę. Dźwięki tamburynu są sygnałem do ponownego skakania.

4. Zabawa z elementem dramy – *Opowiadamy zajączkowi o zimie*.

Chętne dzieci wcielają się w rolę *mamy zajączka* lub *zwierzątek* żyjących w lesie. Opowiadają w kilku zdaniach, jakie są oznaki zimy. (Nauczyciel lub chętne dziecko może wcielić się w rolę *zajączka* i zadawać pytania lub prowadzić dialog).

5. Dzielenie się swoimi spostrzeżeniami na temat *Czy zima jest piękna?* Uzasadnianie swoich racji.

 Zabawa ruchowa *Rzeźby ze śniegu*.

Dzieci dobierają się parami. Jedno jest *rzeźbiarzem*, a drugie *śniegiem*, z którego *rzeźbiarz* lepi dowolną rzeźbę. W tle słychać spokojną muzykę. Podczas przerwy w grze dzieci spacerują i oglądają powstałe *rzeźby*. Ustawiają się za tą, która im się najbardziej podoba. Potem następuje zmiana ról.

 Malowanie na temat *Nadeszła zima*.

1. Słuchanie utworu A. Vivaldiego *Cztery pory roku. Zima*. Dzielenie się swoimi wrażeniami; opowiadanie, co dzieci wyobrażały sobie, słuchając muzyki.
2. Ilustracja ruchowa wiersza I. Suchorzewskiej *Zimowa piosenka*.

*Lubię śnieżek,
lubię śnieg,
choć w oczy
prószu.
Lubię mroził,
lubię mróz,
choć marzną
uszy.
Lubię wicher,
lubię wiatr,
choć mnie
przewiewa.
Lubię zimę!
Idę w świat.
I wesoło
śpiewam.*

Dzieci:

klaszczą w dłonie,

robią z dłoni daszek nad oczami,
kiwają głową na boki,
klaszczą w dłonie,

pocierają uszy otwartymi dłońmi,

klaszczą w dłonie,

krzyżują ręce na piersiach,
kołyszają się na boki,
klaszczą w dłonie,
maszerują w miejscu,
powoli obracają się wokół własnej osi.

- Podział na trzy zespoły.
- Malowanie farbami plakatowymi na kartkach o różnej fakturze (tektura falista, tapeta papierowa z kawałeczkami drewna – raufaza, kartki z przyklejonymi pogniecionymi białymi papierowymi serwetkami).
- Oglądanie powstałych prac, porównywanie ich.
- Zorganizowanie wystawy dla rodziców.

III

1. Karta pracy, cz. 2, s. 81.

Słuchanie wiersza. Zaznaczanie w tekście wyrazu *zima*. Liczenie, ile razy on występuje. Oglądanie obrazków; ocenianie zachowania dzieci. Mówienie o tym, jak powinny się zachowywać.

Zabawa ruchowa *Rzeźby ze śniegu* (przewodnik, s. 95).

2. Zabawa rozwijająca umiejętność precyzyjnego wypowiedzania myśli w celu jednoznacznego zinterpretowania ich przez odbiorcę – *Zgadnij, o którym obrazku mówię*.

Nauczyciel przypina do tablicy cztery zimowe obrazki różniące się między sobą. Opowiada o jednym z nich. Dzieci odgadują, o którym obrazku mówił. Chętne dzieci opowiadają o wybranym obrazku, a pozostałe odgadują, o którym z nich jest mowa.

Dzieci rysują obrazki według słownej instrukcji nauczyciela, a następnie chętnych dzieci. Np.: Dzieci otrzymują kartki w kratkę. Rysują w taki sposób, jak mówi nauczyciel. Zaczynają od kropki zaznaczonej przez nauczyciela na kartce. (*Piesek*: 4 kratki do góry, 1 w lewo, 1 do góry, 1 w prawo, 2 do góry, 1 w prawo, jedna w dół, 1 w prawo, 1 do góry, 1 w prawo, trzy w dół, 2 w prawo, 2 do góry, 1 w prawo, 6 w dół, 1 w lewo, 2 do góry, 4 w lewo, 2 w dół, 1 w lewo). Nauczyciel najpierw wyjaśnia i pokazuje na dużej kartce, co oznaczają poszczególne polecenia.

Tydzień III: Święta, święta...

Dzień 1. Nasza choinka

Cele ogólne:

- rozwijanie mowy,
- przybliżanie tradycji i zwyczajów związanych ze świętami Bożego Narodzenia.

Cele operacyjne:

Dziecko:

- wymienia tradycje związane ze świętami,
- wypowiada się na temat świąt.

Środki dydaktyczne: wiersz T. Chudego *Idę święta*, książki o tematyce świątecznej, gałązki drzew iglastych, szyszki, nagrania: kolęd, muzyki tanecznej, ozdoby choinkowe, choinka, papierowe bombki (pocięte na części), kartki z rysunkiem gałązki choinkowej, klej, flamastry, obrazki, karty pracy, cz. 2, s. 82, 83.

Przebieg dnia

I

1. Oglądanie w małych zespołach książek (przyniesionych do przedszkola przez dzieci) opowiadających o świętach; zachęcanie do dzielenia się wiedzą na temat tradycji i zwyczajów związanych ze świętami Bożego Narodzenia, kulturowanych w domach rodzinnych przedszkolaków; wprowadzanie w nastrój oczekiwania na święta.
2. Oglądanie gałązek różnych drzew iglastych, np.: sosny, świerka, jodły, jałowca.
 - Zwrócenie uwagi na kolor i wygląd igiełek.
 - Porównywanie ich długości, sztywności, zapachu.
 - Oglądanie i porównywanie szyszek, przyporządkowywanie ich odpowiednim gałązkom.
 - Porównywanie gałązek naturalnych ze sztucznymi, szukanie ich zalet i wad.

Ćwiczenia poranne – zestaw nr XV.

- Zabawa orientacyjno-porządkowa *Święta tuż-tuż*.

Dzieci poruszają się w różnych kierunkach w rytmie wystukiwanym na tamburynie. Podczas przerwy zatrzymują się, zwracają twarzami do nauczyciela, klaszczą w ręce i wyraźnie powtarzają rymowaną: *Święta się zbliżają, czas ten cieszy nas. W każdym domu radość i pre-*

zentów blask. (Podczas powtórzeń zabawy dzieci mogą klaskać nad głową lub nad podłogą w przysiadzie).

- Ćwiczenie dużych grup mięśni – *Odśnieżamy teren przed domem*.

Dzieci, w skłonie do przodu, naśladują nabieranie śniegu na łopatę i odrzucanie go do tyłu.

- Ćwiczenie mięśni brzucha i ramion – *Ubieramy choinkę*.

Dzieci wykonują skłon, naśladując wyciąganie bombek z pudełka, wspinają się na palce, naśladując zawieszanie bombek na gałązkach choinki.

- Ćwiczenie tułowia – *Zamiatamy potłuczone bombki*.

Maszerują do przodu, wykonują skręty tułowia i ruchy ramion, naśladując zamiatanie.

- Ćwiczenie równowagi – *Ozdoba choinkowa*.

Dzieci naśladują ozdobę choinkową poruszaną wiatrem. Każde staje na jednej nodze, drugą opiera z przodu na kolanie, ręce ma złożone nad głową. Dzieci powoli obracają się wokół własnej osi na palcach, wolno opuszczają ręce.

- Zabawa uspokajająca – *Choinka*.

Dzieci maszerują w kole wiązanim, rytmicznie powtarzając słowa: *Choinka zielona, pięknie przystrojona. W ten świąteczny czas* – zatrzymują się, wchodzi do środka koła małymi krokami, unoszą ręce w górę, wykonują klaśnięcie nad głową. *Ona cieszy nas* – poruszają się drobnymi krokami do tyłu. Na zakończenie wykonują podskok.

II

- ☐ Słuchanie wiersza T. Chudego *Idą święta*.

1. Rozmowa na temat zbliżających się świąt.

- Po czym poznajemy, że zbliżają się święta?
 - Co dzieje się w waszych domach przed świętami?
2. Słuchanie wiersza.

*To już się wie.
Zawsze tak samo,
ze śniegiem i mrozem,
grudniową porą,
idą do nas święta.*

*Już się stoły niecierpliwią,
już świerk przystrojony,
już zupa grzybowa
pachnie z daleka.*

*Jeszcze tylko szukamy
pierwszej gwiazdy na niebie:*

*niech jak najprędzej zabłyśnie,
wtedy każde życzenie się spełni.*

*Ludzkim głosem przemówią
domowe zwierzęta:
koń, który tylko rzeć umiał,
pies, który tylko szczekał i szczekał,
powiedzą, że już nic
– na całej wielkiej ziemi –
serca od serca
nie dzieli,
bo idą święta.*

3. Rozmowa na temat wiersza.

- Kiedy idą do nas święta?
- O jakich zwyczajach świątecznych jest mowa w wierszu?

4. Ćwiczenia ruchowo-graficzne. Kreślenie obiema rękami w powietrzu kształtu choinki, bombek.

5. Karta pracy, cz. 2, s. 82.

- ☐ Rysowanie po śladach rysunku choinki. Kolorowanie rysunku.

- ☐ Zabawa ruchowa *Dziecięca choinka*.

Dzieci poruszają się po sali w rytmie wystukiwanym na tamburynie. Podczas przerwy w grze nauczyciel wymienia imiona czworga dzieci z grupy. Za nimi ustawiają się w różnych miejscach sali pozostałe dzieci, wyciągają ręce w bok, tworząc cztery *choinki*. Za każdym razem nauczyciel wymienia imiona innych dzieci.

☐ Ćwiczenia słuchowe – *Wokół choinki*.

1. Układanie zdań o świętach, składających się z określonej liczby słów.
Nauczyciel mówi zdania o świętach, a dzieci liczą w nich słowa. Np.
Tata kupił choinkę.
Mama upiekła piernik.
Dzieci ubierają zieloną choinkę.
Potem nauczyciel wymienia liczbę, a dzieci układają zdania (wypowiedzenia) z określoną liczbą słów. Np.
2 – *Mamy święta.* 4 – *Już błyska pierwsza gwiazda...*
3 – *To zupa grzybowa.*
2. Podawanie rymów do podanych słów.
– *Bombki* – trąbki, gąbki..
– *Choinka* – dziewczynka, drabinka...
– *Łańcuchy* – muchy, duchy...
– *Pierogi* – rogi, nogi...
– *Ryby* – grzyby, dyby...
3. Dzielenie nazw obrazków na głoski.
Np. *bombka, jemiola, zupa, ryby, gwiazda, lampki, salatka, prezenty.*
4. Układanie pod obrazkami kartoników z odpowiednimi schematami, z poznanymi literami.
(Prostokąty z literami: **o, m, k, a; e, m, i, o, a; a; y, y; i, a, d, a; l, a, m, k, i; a, a, t, k, a; e, e, t, y**).
5. Oglądanie różnych ozdób choinkowych, porównywanie ich kształtów, kolorów, liczenie; zwrócenie uwagi na materiał, z którego zostały wykonane.
6. Ozdabianie choinki w sali przez dzieci – zwracanie uwagi na ostrożne wieszanie bombek ze względu na ich kruchość; określanie, które bombki wiszą wysoko, które – nisko.
7. Wspólne słuchanie przy choince wybranych przez dzieci kolęd, zachęcanie do wspólnego śpiewu.

III

1. Karta pracy, cz. 2, s. 83.

1. Czytanie z nauczycielem tekstu wyrazowo-obrazkowego.
2. Improwizacje ruchowe (w parach lub indywidualnie) przy muzyce tanecznej – *Wesoła zabawa przy choince*.
3. Składanie w całość papierowych bombek pociętych na części. Przyklejanie ich na kartkach z rysunkiem gałązki choinkowej, dorysowywanie na niej zielonych igieł.

Dzień 2. W oczekiwaniu na święta

Cele ogólne:

- rozwijanie pamięci słuchowej,
- zapoznanie ze sposobem wykonania choinki, z wykorzystaniem techniki origami.

Cele operacyjne:

Dziecko:

- recytuje wiersz – indywidualnie i zespołowo,
- wykonuje choinkę zaproponowaną techniką.

Środki dydaktyczne: wiersz B. Lewandowskiej *Zanim przyjdzie Gwiazdka*, 4 pudełka oznaczone poznanymi literami, woreczek, sylwety: bombek z literami, choinki, obrazki z symbolami związanymi ze świętami, małe bibułkowe gwiazdki, różnej wielkości koła narysowane na zielonym papierze, nożyczki, kolorowy papier rysunkowy, bibuła, klej, papier kolorowy, tamburyn, laski gimnastyczne, piórka, nagranie muzyki do zabawy, gwiazdka ze złotego papieru, flamastry, karty pracy, cz. 2, s. 84, 85, 86.

Przebieg dnia

I

1. Karta pracy, cz. 2, s. 84.

Opowiadanie o obrazkach. Ustalanie kolejności zdarzeń w historyjce. Naklejanie kartoników z odpowiednimi cyframi przy obrazkach. Wymyślanie tytułu historyjki.

2. Zabawa dydaktyczna utrwalająca poznane litery – *Pudelka z bombkami*.

Nauczyciel stawia przed dziećmi cztery pudełka oznaczone poznanymi literami (małymi, wielkimi, drukowanymi i pisanymi). Dzieci losują z woreczka sylwetę bombek z takimi samymi literami jak te na pudełkach, tylko mniejszych rozmiarów. Nazywają literę umieszczoną na sylwecie, wkładają ją do pudełka, na którym jest taka sama litera.

 Ćwiczenia poranne – zestaw nr XV (*przewodnik*, s. 96–97).

II

Nauka wiersza B. Lewandowskiej *Zanim przyjdzie Gwiazdka*.

1. Odkrywanie obrazków przedstawiających różne symbole związane ze świętami Bożego Narodzenia i Wielkanocy. Określanie, co znajduje się na obrazkach, z jakimi świętami kojarzą się te obrazki, np. Wielkanoc: pisanki, koszyczek, baranek, palma, gałązki borowiny, bazie, zajaczek, kurczátko...; Boże Narodzenie: żłóbek, choinka, prezenty, bombki, opłatek, gwiazdka betlejemska...

2. Słuchanie wiersza.

Jeszcze w lesie szumią świerki

*kołysanki swoje,
a ja już mam kłopot wielki,
czym drzewko ustroję.
Otoczone było w lesie
świergotliwym gwarem...
Więc ja na nim też zawieszę
śmiesznych ptaszków parę.*

*Z waty będzie biały zajac
i ruda wiewiórka.
Wśród gałązek się schowają
ślimaki ze sznurka.
Pod wesołym muchomorem*

*posadzę krasnale.
Mogą wybrać się wieczorem
z wizytą do lalek.*

Dzieci:

trzymają ręce nad głowami, naśladując poruszające się gałęzie,
przykładają złączone dłonie do ucha, kołyszą się,
trzymają rękami głowę, kiwają się na boki,

zataczają rękami przed sobą koła,

naśladują wieszanie ozdób,
machają palcami na wysokości ramion
(*skrzydełka*),

trzymają ręce przy głowie (*uszy zająca*),
zginają ręce przed sobą, uginają kolana,
krzyżują ręce na piersiach,
kołyszą się na boki,
przykucają, robią z rąk nad głową kapelusze
grzybka,

maszerują w miejscu,
kłaniają się.

3. Wypowiedzi dzieci inspirowane wierszem, dzielenie się z innymi wiadomościami na temat, w jaki sposób zostaną ubrane choinki w domach dzieci.
4. Nauka wiersza fragmentami, metodą ze słuchu.
 - Recytacja – indywidualna i zespołowa.
 - Rysowanie w powietrzu zwierząt, o których jest mowa w utworze: ptaszka, zająca, wiewiórki, ślimaka.
 - Wymawianie fragmentów wiersza z różną intonacją i w różnych pozycjach.

5. Karta pracy, cz. 2, s. 85.

Kończenie ozdabiania bombek.

 Zabawa ruchowa z ćwiczeniami oddechowymi – *Fruwające gwiazdki*.

Dzieci otrzymują małe gwiazdki wycięte z bibułki. Poruszają się po sali w rytmie wystukiwanym na tamburynie. Podczas przerwy w grze puszczaają gwiazdki, dmuchają na nie, starając się utrzymać je jak najdłużej w powietrzu.

 Papierowa choinka – wykonanie choinki z wykorzystaniem techniki origami (z kół).

1. Rozwiązanie zagadki.

Nad jakim drzewkiem – nie nocą – gwiazdki złociste migocą?

Na jakim drzewku – nie w sadzie – jabłko pachnące pogładzisz?

Pod jakim drzewkiem – nie trawka, a jakaś piękna zabawka? (choinka)

2. Podawanie przez dzieci jak największej liczby słów określających choinkę, zapisywanie ich przez nauczyciela na sylwecie drzewka.

3. Zapoznanie ze sposobem wykonania choinki z pięciu kół różnej wielkości (każde kolejne jest większe od poprzedniego), pokaz sposobu wykonania pracy przez nauczyciela.

- Wycinanie kół z dwustronnego zielonego papieru po liniach konturowych.
- Składanie kół na połowy, zaginanie zewnętrznych boków połowy koła do środka.
- Przyklejanie kół na kolorowej kartce w kolejności od najmniejszego do największego – umieszczanie każdego kolejnego koła w środku poprzedniego.
- Ozdabianie wierzchołka choinki gwiazdką wyciętą ze złotego papieru, a sylwety *bombkami* – kolorowymi kuleczkami z bibuły.
- Wycinanie kwadratów i prostokątów z kolorowego papieru, przyklejanie ich jako *prezentów* pod choinką, ozdabianie *prezentów* kokardkami (wyciętymi z papieru lub dorysowanymi flamastrami).
- Oglądanie powstałych choinek.
- Zorganizowanie wystawy prac.

 Ćwiczenia gimnastyczne – zestaw IV (przewodnik, s. 78–79).

III

1. Karta pracy, cz. 2, s. 86.

Odwzorowywanie rysunku choinki na pola z powiększonymi kratkami. Kolorowanie rysunku.

 Zabawa ruchowa *Choinki na wietrze*.

Dzieci stoją w rozсыpcie. Poruszają wyciągniętymi do góry rękami jak gałązkami drzewa, na które dmucha wiatr o różnym natężeniu, naśladując szum wiatru.

2. Tworzenie w parach dialogów na temat świąt, prezentowanie ich pozostałym dzieciom.

Dzień 3. Wigilijny stół

Cele ogólne:

- rozwijanie umiejętności wokalnych,
- zachęcanie do wypowiedzania się na temat zwyczajów świątecznych związanych z Wigilią.

Cele operacyjne:

Dziecko:

- śpiewa piosenkę,
- wymienia zwyczaje świąteczne kultywowane w jego domu.

Środki dydaktyczne: wiersz T. Kubiaka *Wieczór wigilijny*, fragment wiersza T. Chudego *Idę święta*, piosenka *Grająca choinka*, kartonowe pudełko, gazety, drobne przedmioty lub słodczyce, bębenek, tamburyn, plastikowe pałeczki, krążki: czerwony i niebieski, nagranie walca, plastikowa bombka, kolorowa wstążka, elementy świąteczne do wystroju wigilijnego stołu, nagrania kolęd, materiały do wykonania szopki, zapis nutowy, obrazki związane z kolacją wigilijną, nożyczki, karty pracy, cz. 2, s. 87.

Przebieg dnia

I

1. Zabawa rozwijająca zmysł dotyku – *Niespodzianka*.

Nauczyciel stawia przed dziećmi kartonowe pudełko. Dzieci wkładają do niego gazety podarte przez siebie na drobne kawałeczki. Kiedy pudełko jest już wypełnione do połowy, nauczyciel ukrywa w nim jakiś mały przedmiot, np.: cukierek, ciastko lub inny smakołyk. Troje dzieci na sygnał wkłada do pudełka po jednej ręce. Dzieci starają się odnaleźć ukrytą niespodziankę. Nagrodą jest jej zjedzenie.

Inna odmiana zabawy: Dzieci są podzielone na trzy drużyny. Nauczyciel chowa do pudełka kasztan. Dziecko, które jako pierwsze go znajdzie, zdobywa punkt dla swojej drużyny. Wygrywa ta drużyna, która zdobędzie największą liczbę punktów.

2. Wymyślanie przez dzieci melodii do rymowanki. Prezentowanie *piosenki* kolegom z grupy.

*Choinko zielona, pięknie przystrojona,
cieszymy się tobą, bardzo cię kochamy,
a na powitanie piosenkę śpiewamy.*

 Ćwiczenia poranne – zestaw nr XV (przewodnik, s. 96–97).

II

Nauka piosenki *Grająca choinka*.

1. Zabawa *Echo rytmiczne*.

Nauczyciel wystukuje na bębenku proste rytmy. Dzieci uważnie słuchają, a następnie powtarzają wysłuchany rytm, wystukując go pałeczkami o podłogę. Nauczyciel zadaje dzieciom indywidualne zagadki po wysłuchaniu zagranej przez niego rytmu. Wybrane dziecko powtarza go na bębenku.

Zabawa ruchowa *Rozpoznaj rytm*.

Dzieci poruszają się po sali w rytmie wystukiwanym na tamburynie. Podczas przerwy odwracają się twarzami do nauczyciela, który wyklaskuje jeden z dwóch podanych wcześniej rytmów (muszą wyraźnie się między sobą różnić). Dzieci, po usłyszeniu danego rytmu, wykonują wcześniej ustaloną dla niego czynność, np.: klaszczą nad głową, podskakują, przykucają.

2. Słuchanie piosenki *Grająca choinka* (śl. H. A. Cenarska, muz. A. Nowak).

Umiarkowanie

Przy - nio - sły kra - sno - lud - ki cho - in - kę u - bra - ną

w nu - tki - we - so - ło sre - brem dzwo - nią - ce, jak bom - bki

bły - szczą - ce. Cho - in - ka ca - ła nam gra, pio -

sen - ki ci - chut - ko śpie - wa: la, la, la, la, la, la, la,

ko - lę - da ser - ca nam roz - grze - wa.

I. *Przyniosły krasnoludki choinkę
ubraną w nutki –
wesoło srebrzem dzwoniące,
jak bombki błyszczące.*

Ref.: *Choinka cała nam gra,
piosenki cichutko śpiewa:
la, la, la, la, la, la, la,
kolęda serca nam rozgrzewa.*

II. *Na szczycie gwiazda mruga,
zimowa nocka jest długa.
Przysiadły wkoło śnieżynki,
by słuchać choinki.*

Ref.: *Choinka cała nam gra...*

III. *Kluczyki wiolinowe
przypięło drzewko jodłowe.
Łańcuszek, jak pięciolinia,
gałązki owija.*

Ref.: *Choinka cała nam gra...*

3. Rozmowa na temat choinki – dlaczego była *grająca*.

- Pokazanie zapisu nutowego – zwrócenie uwagi na wygląd nut i klucza wiolinowego.

4. Nauka piosenki fragmentami, metodą ze słuchu.

5. Śpiew piosenki – indywidualny i zespołowy.

6. Improwizacje taneczne przy piosence.

- Określanie nastroju utworu; naśladowanie słyszanej melodii ruchem rąk.

7. Zabawy rytmiczne *W metrum $\frac{3}{4}$* .

Dzieci stoją w kole. Jedno z nich ma w ręce plastikową bombkę choinkową. Przy melodii walca, na każde *raz* bombka zostaje przekazana najbliższemu sąsiadowi stojącemu z prawej strony. Dzieci liczą do trzech, wyraźnie akcentując *raz*, a ciszej wymawiając: *dwa, trzy*. Dzieci ponownie słuchają walca. *Na raz* klaszczą w dłonie, *na dwa, trzy* – pstrykają palcami.

- Zabawa według propozycji dzieci, dotycząca zilustrowania metrum $\frac{3}{4}$, np. *na raz* – klaśnięcie nad głową, *dwa, trzy* – uderzenia o uda...

8. Nauka kroku walca.

Dzieci stoją na obwodzie koła. Przed nimi znajduje się mniejsze koło ułożone przez nauczyciela z kolorowej wstążki. Na *raz* dzieci wykonują prawą nogą krok do przodu, stając na wstążce, na *dwa, trzy* dostawiają lewą nogę. Na kolejne *raz* wykonują lewą nogą krok do tyłu, a na *dwa, trzy* dostawiają prawą nogę. (Po osłuchaniu się z melodią i opanowaniu prostego kroku można dołączyć wspięcie na palce *na trzy*). To samo wykonują w kole wiązonym, trzymając się za ręce, dołączają ruch rąk do góry, kiedy wykonują krok do środka, i ruch rąk do dołu, kiedy wychodzą ze środka. Dzieci wykonują ruchy jak wyżej, poruszając się w prawą stronę po obwodzie koła. Na sygnał – zmieniają kierunek. Tańczą w parach, obracając się w kółeczko.

☐ Rozmowa na temat zwyczajów i tradycji związanych z Wigilią, przestrzeganych w domach dzieci, na podstawie wiersza T. Kubiaka *Wieczór wigilijny*.

1. Słuchanie wiersza.

*Biały obrus lśni na stole,
pod obrusem siano.
Płoną świece na choince,
co tu przysła na noc.*

*Na talerzach kluski z makiem,
karp jak księżyc srebrny.
Zasiadają wokół stołu
dziadek z babcią, krewni.*

*Już się z sobą podzielili
opłatkiem rodzice,
już złożyli wszyscy wszystkim
moc serdecznych życzeń.*

*Kiedy mama się dzieliła
ze mną tym opłatkiem,
miała w oczach łzy, widziałem,
otarła ukradkiem.*

*Nie wiem, co też mama chciała
szepnąć mi do ucha:
bym na drzewach nie darł spodni,
pani w szkole słuchał...*

*Niedojrzałych jabłek nie jadł,
butów tak nie brudził...
Nagle słyszę, mama szepce:
– Bądź dobry dla ludzi.*

2. Wypowiedzi dzieci – odpowiadanie na pytania: *Które spośród tradycji świątecznych lubisz najbardziej? Jakie potrawy pojawiają się w Wigilię na stole w twoim domu? Co ludzie składają sobie w wigilijnym dniu?*
 3. Wypowiedzi dzieci na temat wyglądu wigilijnego stołu (nakrycia, potraw, dekoracji).
 - Oglądanie przygotowanych przez nauczyciela obrazków kojarzących się z wigilijnym stołem. Wybieranie tych obrazków, które są związane z wigilijną kolacją. Układanie ich na stole. Zwracanie uwagi na prawidłowe nakrywanie stołu oraz właściwe nazewnictwo: obrus, sztucce, zastawa, opłatek, serwetki, świecznik, stroik...
 4. Wspólne śpiewanie kolęd.

Dzieci stają dookoła stołu, podają sobie ręce i lekko kołysząc się z nogi na nogę, wspólnie śpiewają wybraną kolędę (nagranie w tle).
- Spacer – oglądanie odświetlone ozdobionych wystaw sklepowych, domów. Porównywanie kolorystyki, elementów wykorzystanych w dekoracjach.

III

1. Karta pracy, cz. 2, s. 87.

- Naklejanie na obrazku stołu obrazków potraw, które powinny się na nim znaleźć podczas wieczoru wigilijnego. Czytanie całościowe przygotowanych przez nauczyciela wyrazów: *śledzie, kapusta z grochem, barszcz z uszkami, pierogi z kapustą, kluski z makiem, pierniczki...*
- Powtarzanie za nauczycielem fragmentu wiersza T. Chudego *Idą święta*. Uczenie się go na pamięć.

*(...) Jeszcze tylko szukamy pierwszej gwiazdy na niebie:
niech jak najprędzej zabłyśnie,
wtedy każde życzenie się spełni.*

Zabawa ruchowa *Potluczona bombka*.

Dzieci siedzą z wyciągniętymi do przodu nogami, zbliżają się jak najbardziej do siebie, do środka koła, tworząc okrągłą *bombkę choinkową*. (Nauczyciel stoi z tamburynem w środku). Na uderzenie w tamburyn *bombka rozbija się* – dzieci, podpierając się na rękach, wycofują się do tyłu jak kawałki rozbitego szkła.

2. Wykonanie prezentu dla rodziców z okazji świąt.
 - Wycinanie konturów szopki z podwójnie złożonego kartonu po wzorze narysowanym przez nauczyciela (w miejscu dachu zagięcie kartki).
 - Wycinanie półokrągłego łuku w przedniej części szopki po narysowanych liniach. Przyklejanie w tym miejscu na tylnej ścianie żłóbka i świętej rodziny – wyciętych z kolorowej, świątecznej pocztówki.
 - Wyklejanie dachu szopki brązową bibułą ponacinaną w paseczki, udrapowaną (strzecha).
 - Przyklejanie na dachu *gwiazdy betlejemskiej* wyciętej z żółtego lub złotego papieru.
 - Kolorowanie pozostałych elementów przedniej ściany szopki kredkami, rysowanie czarnym lub brązowym flamastrem kresek imitujących cegielki (pokaz nauczyciela).
 - Wywijanie na zewnątrz paska o szerokości około 1 cm, znajdującego się na dole przedniej i tylnej części szopki. Przyklejenie go do prostokątnej podstawki.
 - Przyklejanie (wyciętych przez nauczyciela) zielonych choinek po bokach łuku imitującego wejście do szopki (choinki złożone w poprzek na pół i rozłożone, nacięcie trochę wzdłuż po linii złożenia pnia ułatwia przyklejenie do podstawki i uplastycznienie choinek, przyklejonych wierzchołkami do przedniej ściany szopki).

Dzień 4. Bombki i liczby

Cele ogólne:

- kształtowanie pojęcia liczby 6; zapoznanie z jej zapisem cyfrowym,
- zapoznanie ze zwyczajami związanymi ze świętami Bożego Narodzenia w różnych krajach.

Cele operacyjne:

Dziecko:

- rozpoznaje cyfrę 6,
- zna zwyczaje związane ze świętami Bożego Narodzenia w wybranych krajach, porównuje je z naszymi.

Środki dydaktyczne: rymowanka *Niezwykły gość*, papierowe koła różnej wielkości, kapelusze papierowe w różnych kolorach, kartoniki z cyframi, kartoniki z sześcioma krążkami, patyczki, plastelina, tekturki, obrazki z różną liczbą bałwanków, laski gimnastyczne, piórka, nagranie muzyki do zabawy, pluszowa gwiazdka, nagranie tanecznej muzyki, paski kolorowej bibuły, tamburyn, sylweta bałwana, karty pracy, cz. 2, s. 88, 89, 90, 91, 92, 93.

Przebieg dnia

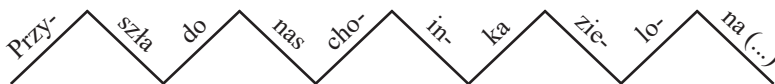
I

1. Zabawy z wykorzystaniem rymowanki *Niezwykły gość*.

*Przyszła do nas choinka zielona,
płatkami śniegu pięknie ozdobiona.*

- Wymawianie rymowanki na przemian: cicho – głośno, legato (płynnie), staccato (punktowo).
- Wymawianie z różną intonacją: wesoło, smutno, ze złością, ze strachem.
- Mówienie według podanego wzoru, np. wysoko – nisko, rysując w powietrzu, podczas wymawiania poszczególnych sylab, linie do góry i na dół.

Przy - szła do nas cho - in - ka zie - lo - na (...)

 Ćwiczenia poranne – zestaw nr XV (przewodnik, s. 96–97).

II

 Poznanie zapisu cyfrowego liczby 6.

1. Zabawa *Lepimy bałwanki*.

Nauczyciel umieszcza na tablicy papierowe koła: średnie, małe, duże, oraz kapelusze w różnych kolorach. Dzieci segregują koła według wielkości; liczą je, stosując liczebniki główne. Układają z kół bałwanki. Umieszczają pod każdym kartonik z odpowiednią cyfrą. Posługując się liczebnikami porządkowymi, odpowiadają na pytania nauczyciela, np.: *Który bałwanek ma czerwony kapelusz?*, *Który bałwanek ma żółty kapelusz?*, *W jakim kolorze kapelusz ma drugi bałwanek?* itp. Nauczyciel dokłada jeszcze jedną sylwetę bałwanka. Dzieci liczą sylwety (6). Przypinają kartonik z sześcioma krążkami.

2. Omówienie wyglądu cyfry 6.

- Rysowanie jej w powietrzu i na dywanie, modelowanie cyfry 6 z plasteliny, naklejanie jej na tekturkach.
- Przypinanie cyfry 6 przy kartoniku z sześcioma krążkami.

3. Zabawa dydaktyczno-ruchowa *Odszukaj bałwanki*.

Dzieci losują kartoniki z cyframi. Nauczyciel przypina w różnych miejscach sali obrazki z różną liczbą bałwanków. Dzieci poruszają się w rytmie wystukiwanym na tamburynie. Podczas

przerwy w grze szukają takiego obrazka, na którym liczba bałwanków odpowiada cyfrze na ich kartoniku, siadają pod nim. Podczas powtórzenia zabawy dzieci zamieniają się kartonikami z cyframi.

4. Karty pracy, cz. 2, s. 88, 89.

Oglądanie obrazka. Odszukiwanie na nim cyfry 6. Liczenie i wskazywanie elementów, których jest 6.

5. Karty pracy, cz. 2, s. 90, 91.

- Pisanie cyfry 6 po śladach i samodzielnie.
- Rysowanie w pętli tyłu bombek, ile wskazuje napisana cyfra i ile kropek jest na kostce.
- Określenie, w którą stronę są zwrócone bałwany: pierwszy, drugi, trzeci...
- Łączenie z cyfrą 6 wyrazów, które mają sześć liter.

Zabawa ruchowa *Niezwykłe bombki*.

Każde dziecko otrzymuje pasek kolorowej bibuły. Porusza się z nim swobodnie po sali przy dźwiękach tanecznej muzyki. Podczas przerwy w grze dzieci układają na dywanie kształt wymyślonej przez siebie bombki choinkowej.

Poznanie zwyczajów, tradycji związanych ze świętami Bożego Narodzenia w innych krajach europejskich.

1. Słuchanie ciekawostek o świętach Bożego Narodzenia.

- **Grecja:** *nie obchodzi się tu Wigilii. Święta rozpoczynają się 25 grudnia. Na świąteczny obiad pieczona jest pastries. Symbolem świąt jest płaska, drewniana misa, w której znajdują się: woda, bazylia i krzyż. Raz dziennie jeden z członków rodziny, zazwyczaj matka, zanurza krzyż w poświęconej wodzie i kropi każdy pokój.*
- **Norwegia:** *obchodzi się tu Wigilię. Potrawy różnią się w zależności od regionu. Dzieci dostają do picia napój bożonarodzeniowy zwany julebrusem. Przysmakiem jest deser – krem ryżowy. Kto znajdzie w nim migdał, dostaje marcepanową świnkę. W każdym domu mieszka gnom. Należy o niego dbać, bo w innym przypadku coś spsoci. Dlatego pan domu wynosi mu miseczkę ze smakołykami. Gnom przynosi też prezenty.*
- **Anglia:** *nie obchodzi się Wigilii. Świętuje się 25 grudnia, zasiadając całą rodziną do stołu i jedząc nadziewanego, pieczonego indyka i bożonarodzeniowy pudding, w którym ukryta jest moneta. Kto ją znajdzie, będzie miał szczęście. Brytyjczycy łamią się ciasteczkami. W tym dniu przemawia królowa, składając życzenia swoim poddanym.*
- **Austria:** *tu przygotowuje się specjalny wieniec bożonarodzeniowy z czterema świeczkami. W każdą niedzielę Adwentu zapala się na nim jedną świeczkę.*

2. Karta pracy, cz. 2, s. 92.

Zmienianie kolorów bombek według podanego wzoru.

Kreślenie obicia rękami po konturach choinki i mówienie tekstu za nauczycielem. Kolorowanie rysunku.

Ćwiczenia gimnastyczne – zestaw IV (przewodnik, s. 78–79).

III

1. Masaż w parach – *Świąteczne ciasto*.

Dzieci dobierają się parami. Siadają jedno za drugim. Dziecko siedzące z tyłu wykonuje na plecach partnera ruchy zgodnie z opowiadaniem nauczyciela. *Na stolnicę (plecy) wysypuję mąkę. Rozbijam cztery jajka, które rozplývają się po mące. Dodaję masło, cukier i wszystko dokładnie ugniatam. Następnie walcuję ciasto, rozciągam je, palcem wtykam w nie rodzyнки i wkładam do piekarnika. Upieczone ciasto pięknie pachnie (wciąganie nosem powietrza). Smaruję je polewą czekoladową, kroję na kawałki i z apetytem zjadam (poruszanie ustami, naśladowanie gryzienia).*

2. Ekspresja słowna – *Święta Bożego Narodzenia to...*

Dzieci stoją w kole. Nauczyciel rzuca do nich pluszową gwiazdkę, mówiąc: *Święta Bożego Narodzenia to...* Dzieci kończą wypowiedzenie i odrzucają gwiazdkę do nauczyciela.

3. Karta pracy, cz. 2, s. 93.

Ćwiczenia z przeczeniem **nie**. Uzupełnianie odpowiednio tabel.

Dzień 5. Życzenia świąteczne

Cele ogólne:

- zapoznanie ze zwyczajem składania i wysyłania świątecznych życzeń, utrwalenie znajomości własnego adresu,
- zapoznanie ze sposobem łączenia ze sobą różnorodnych materiałów.

Cele operacyjne:

Dziecko:

- podaje swój adres zamieszkania,
- wykonuje łańcuch na choinkę poprzez łączenie ze sobą różnych materiałów.

Środki dydaktyczne: wiersz E. Chilińskiej-Karpowicz *Choinka*, kartki świąteczne, teksty zagadek, łańcuchy choinkowe, materiały do wykonania łańcuchów choinkowych, różne łańcuchy, gałązka choinki, nagrania: muzyki o zmiennym tempie, kolęd, opłatek, tamburyn, bębenek, karty pracy, cz. 2, s. 94, 95, 96.

Przebieg dnia

I

1. Ćwiczenia w tworzeniu liczby mnogiej.

Nauczyciel mówi nazwę ozdoby choinkowej w liczbie pojedynczej. Dzieci podają tę nazwę w liczbie mnogiej, np.: *bombka – bombki, gwiazdka – gwiazdki, łańcuch – łańcuchy, lampka – lampki, aniołek – aniołki, grzybek – grzybki, sopelek – sopolki...*

2. Ćwiczenia wyrazistej wymowy – *Echo*.

Nauczyciel recytuje wiersz E. Chilińskiej-Karpowicz *Choinka*. Dzieci jak echo powtarzają za nim każdy wers, dokładnie wymawiając poszczególne słowa.

*Choineczka rośnie w borze i napłakać się nie może,
że samotna tutaj stoi, nie rozświećla twych pokoi
bombeczkami, gwiazdeczkami,
bombeczkami, gwiazdeczkami.*

*Choineczka stoi w borze i nacieszyć się nie może,
że w pokoju będzie stała, salon wielki rozświećlała
bombeczkami, gwiazdeczkami,
bombeczkami, gwiazdeczkami.*

3. Wyrażanie mimiką i ruchem nastroju *smutnej choinki i wesolej choinki*.

Dzieci poruszają się w rytmie wystukiwanym na tamburynie. Podczas przerwy nauczyciel mówi, jaka była choinka, np.: smutna, zmartwiona, zadowolona, zła, wesola, dumna, radosna, przerażona. Dzieci próbują przedstawić te uczucia.

 Ćwiczenia poranne – zestaw nr XV (*przewodnik*, s. 96–97).

II

 Świąteczne życzenia – układanie życzeń dla rodziców.

1. Oglądanie różnych kartek świątecznych, określanie zdobiących je elementów. Zwrócenie uwagi na te elementy, które się powtarzają.

2. Podawanie przez dzieci propozycji świątecznych życzeń, np.: *Zdrowia, szczęścia, pomyślności, radości, spokoju, gości, wielu prezentów, spędzenia czasu z rodziną...*
3. Wypowiedzi dzieci na temat *Czego potrzebujemy, aby wysłać świąteczne życzenia do rodziców?* (Kartki świątecznej, kupionej lub wykonanej samodzielnie, tekstu życzeń, znaczka pocztowego, adresu rodziców).
- Utrwalenie znajomości własnego adresu.

Dzieci podają adres zamieszkania, na który wysłałyby kartkę ze świątecznymi życzeniami dla rodziców. Nauczyciel sprawdza zgodność adresu zamieszkania z zapisem w dzienniku.

4. Karta pracy, cz. 2, s. 94.

Ozdabianie kartki świątecznej według pomysłów dzieci. Pisanie przez nauczyciela na drugim rysunku adresów podanych przez dzieci.

Zabawa ruchowa *Rozdajemy świąteczne kartki.*

Dzieci spacerują po sali przy dźwiękach muzyki, oglądając świąteczne kartki, które otrzymały od nauczyciela. Podczas przerwy kłaniają się przed wybranym dzieckiem i zamieniają się z nim kartkami. Ponowne dźwięki muzyki są sygnałem do spaceru po sali.

Wykonanie łańcuchów choinkowych, zapoznanie ze sposobem łączenia ze sobą różnych materiałów.

1. Rozwiązywanie zagadek przez dzieci.

<i>Bardzo ładne, kolorowe, bogato zdobione, lecz gdy spadną na podłogę, to już z nimi koniec. (bombki)</i>	<i>Przynieśli ją z lasu, pięknie przystroili, będzie teraz z nami, by święta umilić. (choinka)</i>	<i>Na czubku choinki mieni się wspaniale, na niebie w noc ciemną możesz ją odnaleźć. (gwiazda)</i>
--	--	--

<i>Na białym obrusie, na sianku sobie leży. Dzieliś się nim w Wigilię, życzenia składając i małe kawałeczki każdemu podając. (opłatek)</i>	<i>Smażony lub w galarecie – na wigilijnym stole go znajdziecie. (karp)</i>
--	---

<i>Malutkie światełka na gałązki świerka wszyscy zakładają. Zapalone, blask dokoła piękny roztaczają. (lampki choinkowe)</i>	<i>Mogą być z kapustą, a nawet z grzybami. Ulepcie je z mąki i spróbujcie sami. (pierogi)</i>
--	---

<i>Nim zjesz to ciasto, najpierw się dowiedz, że kwiat w nim ukryto tuż obok owiec. (makowiec)</i>	<i>Te żelazne nie wpuszczają w szkodę starej kozy ani kozy młodej. Złote lubią nosić panie, papierowe – choinka dostanie. (łańcuchy)</i>
--	--

2. Oglądanie łańcuchów przyniesionych przez nauczyciela.
 - Określanie, z jakich materiałów zostały wykonane.
 - Mierzenie ich długości poprzez porównywanie ich między sobą, stosowanie określeń: *dłuższy, krótszy, takiej samej długości.*
 - Zaproponowanie wykonania podobnych łańcuchów na choinki w domach dzieci.
3. Zapoznanie ze sposobem wykonania każdego łańcucha.
 - Podział dzieci na cztery zespoły.
 - Łączenie ze sobą kolorowych pasków papieru. (Sklejamy pasek papieru, tworząc kółeczko, przekładamy przez niego kolejny, który także sklejamy, tak jak poprzedni, i tak dalej).

- Łączenie ze sobą pociętych na kawałki słomek po napojach oraz kulek zwiniętych z kolorowych złotek lub folii aluminiowej poprzez nawleknięcie kolejnych elementów na nitkę (zwracanie uwagi na zachowanie zasad bezpieczeństwa).
 - Sklejenie końców dwóch kolorowych pasek bibuły, następnie zakładanie, na przemian, jednego paska na drugi, aż do końca pasek, sklejenie końców.
 - Łączenie kolorowych puszków z waty (płatków kosmetycznych) oraz pociętych słomek po napojach poprzez nawleknięcie kolejnych elementów na nitkę.
4. Samodzielne działania dzieci.
- Oglądanie powstałych prac.
 - Zabranie łańcuchów do domów w celu udekorowania nimi choinek.

III

1. Karta pracy, cz. 2, s. 95.

Liczenie na obrazku choinek, bombek, łańcuchów. Naklejanie kartoników z odpowiednimi cyframi w kwadratach przy obrazkach. Kończenie rysowania szlaczków.

Zabawa ruchowa *Łańcuch przyjaźni*.

Dzieci rozbiegają się po sali i przykucają w rozsypce. Jedno z nich spaceruje przy muzyce pomiędzy dziećmi i delikatnie dotyka ich gałązką choinki. Dotknięte dzieci dołączają się do prowadzącego, podając sobie ręce. Prowadzący przekazuje gałązkę kolejnemu dziecku, które wybiera, a ono następnemu (za każdym razem wybiera ostatnie dziecko, które doczepiło się do łańcucha). Kiedy wszystkie dzieci utworzą łańcuch, podają sobie ręce i tworzą koło wiązane. Podskakują w kole przy muzyce w szybkim tempie.

2. Wspólne składanie sobie życzeń, dzielenie się opłatkiem, słuchanie kolęd, śpiewanie ich.

3. Karta pracy, cz. 2, s. 96.

Uzupełnianie tabeli według wzoru. Kończenie rysowania szlaczków.

ISBN 978-83-7874-780-2

indeks 890100

nr zlecenia 16486

